

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Silver Kuusik

**Meditšiinitöötajate streigi kajastamine ETV
uudistes**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Aune Unt MA

Tartu
2013

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. TÖÖ EMPIIRILISED JA TEOREETILISED LÄHTEKOHAD.....	6
1.1. Uudisväärtused.....	6
1.2. Kõneaine kujundamine.....	7
1.3. Allikate kasutamine.....	9
1.4. Meditsiinitöötajate streik.....	10
1.5. Streikide kajastamine.....	11
1.6. Rahvusringhäälingu mõjutegurid ja tavad.....	12
1.6.1 ERRi regulatsioonist tulenevad ettekirjutused.....	12
1.6.2 Uudistetoimetuse tavad.....	13
1.6.3 Lugude tüübid.....	14
1.7. Eesti Televisiooni uudistesaadet.....	15
1.8. Varasemad uuringud.....	15
2. UURIMISMEETOD JA MATERJAL.....	17
2.1. Uurimisküsimused.....	17
2.2. Meetod.....	18
2.2.1 Kvantitatiivne meetod.....	18
2.2.1 Kvalitatiivne meetod.....	19
2.3. Valim.....	20
3. TULEMUSED.....	22
3.1. “Terevisiooni” ja “Aktuaalse kaamera” uudiste fookus.....	23
3.2. Allikate hulga muutumine.....	29
3.3. Kõneisikud.....	31
3.4. Streigiteemaliste uudiste autorid.....	33
3.5. Korrespondentide kasutamine.....	34
3.6. “Aktuaalne kaamera. Nädal” kajastuse iseloom.....	34
3.7. Meediakajastuse fookuse muutumine.....	35
3.8. Streigiteema kajastamise ajaline piir.....	36
3.9. Streigiteemaliste lugude hulga muutumine.....	40
3.10. Streigi kajastamise geograafiline ulatus.....	41
3.11. Streigiteemaliste uudiste mõju.....	41

4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON.....	43
4.1. Meediakajastuse ettevalmistus.....	43
4.2. Fookus ja mõju.....	43
4.3. Allikad.....	47
4.4. Geograafiline ulatus.....	48
4.5. Lugude autorid ja korrespondentide kaasamine.....	49
4.6. “Aktuaalne kaamera. Nädal”	50
4.7. Ajaline piir ja lugude hulk.....	50
4.8. Erinevad lugude tüübid.....	52
KOKKUVÕTE.....	56
SUMMARY.....	59
KASUTATUD KIRJANDUS.....	62
LISA 1: INTERVJUU KAVA.....	64
LISA 2: ANALÜÜSIKS KASUTATUD UUDISTEKSTID.....	65
LISA 3: INTEVRJUUD.....	114
Lisa 3.1: Intervjuu AK toimetaja Elo Ellermaaga.....	114
Lisa 3.2: Intervjuu AK päevatoimetaja Epp Ehandiga.....	119
Lisa 3.3: Intervjuu AK toimetaja Marju Kaasikuga.....	123
Lisa 3.4: Intervjuu “Terevisiooni” toimetaja Toomas Potiga.....	126

SISSEJUHATUS

Käesolev bakalaureusetöö käsitleb meditsiinitöötajate streigi kajastamist Eesti Televisiooni eestikeelsetes uudistesaadetes streigi esimesel ja viimasel nädalal (ajavahemikus 01.10.2012-07.10.2012 ja 22.10.2012-28.10.2012). Seejuures on analüüsitud “Terevisiooni” uudiseid, mis on päeva esimesed teleuudised ning “Aktuaalse kaamera” uudiseid (vaatluse all on kõik kolm “Aktuaalse kaamera” saadet: kl 17.00, kl 18.30 ja kell 21.00). Samuti on seminaritöös analüüsitud pühapäeval eetris olnud saadet “Aktuaalne kaamera. Nädal”.

Bakalaureusetöös uurin ja võrdlen uudiste fookust, kõneisikute muutumist ning teema kaalu uudistesaadetes. Samuti uurin seda, kes on olnud streigi kajastamisel kõneisikud, kui pikad on olnud uudislood, kas “Terevisiooni” ja “Aktuaalse kaamera” uudiste fookused olid teema kajastamisel erinevad ning kuidas on streigiteemaliste uudiste fookus nädalate jooksul muutunud.

Eestil puudub pärast taasiseseisvumist kogemus nii suuremahulise streigi kajatamisel. Varasemalt on streigid kestnud paar päeva ning olnud seega pigem formaalsed. Meedikute streik kestis 25 päeva ning oli senistest streikidest märksa pikem. Seetõttu püüan bakalaureusetöös analüüsida, kuidas tuli Eesti Televisioon streigi kajastamisega toime. Analüüsin, kui võrd kaalukas oli meedikute streigi teema uudistetoimetuse agendas ning kui palju selle teema kajastamisele aega pühendati.

Bakalaureusetöös toon välja peamised tendentsid ja iseloomulikud jooned, mis ilmsid Eesti Televisiooni uudistesaadetes meedikute streigi esimesel ja viimasel nädalal streigiteemalisi uudiseid kajastades. Töös uurin, kui võrd laiahaardeliselt teemat auditoriumile edastati ja mil määral kajastati streiki Tallinnast ning Tartust. Analüüs toob välja seni uurimata praktikad sellest, kuidas pikaajaline ning väga suurt osa inimesi puudutav sündmus kujundab uudistetoimetuse agendat. Samuti soovin oma bakalaureusetöös kajastatavate tulemuste põhjal kaardistada edasised võimalikud uurimissuunad streigiga seonduvates televisiooni uudistes.

Üksikutele teemadele keskendumine järjepidevalt ja mitme nädala vältel on Eesti Televisiooni uudistesaadetes erandlik. Seetõttu uurin, kuidas uudistetoimetuse erandolukorras uudistesaadete struktuuri kujundab. Eesti Televisiooni varasemast praktikast agenda muutumisel ja kahele teemale keskendumisel võib välja tuua 11.09.2001 uudiste saatepäeva, kui teleuudised keskendusid peaaesjalikult Ameerika

Ühendriike tabanud terrorirünnakule ning Pärnu linnas ja Pärnu maakonnas alanud metanoolimürgistuslainele, mille tõttu suri 68 inimest.

Töö koosneb neljast peatükist. Esimeses peatükis esitan töö teoreetilised lähtekohad: Eesti Televisiooni uudistesaaated; meditsiinitöötajate streik; streikide kajastamine; Rahvusringhäälingu mõjutegurid ja tavad; allikate kasutamine; uudisväärtused; kõneaine kujundamine.

Töö teises peatükis esitan töö uurimisküsimused, annan ülevaate kasutatud meetoditest ja kirjeldan töö valimit. Töö kolmandas peatükis esitan uuringu tulemused. Tulemuste põhjal tekitatud diskussiooni ja järeldused esitan töö neljandas peatükis.

1. TÖÖ EMPIIRILISED JA TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

Uurimistöö empiiriliste ja teoreetiliste lähtekohtade peatükk raamistab esmalt teooriaga televisiooniuudiste loomise protsessi ning mõju: vastavuse uudisväärtuse kriteeriumitele; rolli avaliku arvamuse kujundamisel ja allikate kasutamise. Seejärel annab peatüki empiiriline osa ülevaate bakalaureusetöös vaatluse all olevast meditsiinitöötajate streigist, mida toetab teoreetiline alapeatükk streikide kajastamisest. Pärast seda annab peaükk ülevaate ERRi mõjuteguritest ja tavadest ning ETV uudistesaadetest. Peatükk lõpeb ülevaatega varasematest uuringutest sarnastel teemadel.

1.1 Uudisväärtused

Vastavalt ERRi heale tavale (2010) ei tegutse ajakirjanik vaid kiretu vahendajana, ta peab looma oma tööga ajakirjanduslikku lisaväärtust. Sündmuse uudisväärtusest lähtuvalt määrab uudistetoimetuse nn väravavaht, kas uudis valitakse kajastamiseks või mitte (Braun 2009).

Ka Shoemakeri (1991: 21) teooria põhjal saab väravavahti teoorias määravaks uudisväärtuslikkus.

Streigi puhul on kindlasti tegemist uudisväärtusliku sündmusega, sest meedia kajastab sündmusi, mis on värsked, dramaatilised, seotud võimupositsioonil olevate isikutega ning võimaldavad kajastada konflikti ja vastandumist (Greenberg 2004: 354). Uudisväärtuse peamised ja olulisemad kriteeriumid meedias on (1) sündmuse ulatus, (2) lähedus, (3) selgus, (4) värskus, (5) relevantsus, (6) kooskõla, (7) personifitseeritus, (8) negatiivsus, (9) olulisus, (10) dramaatilisus ning aktiivne tegevus (McQuail 2000: 306). Mida rohkem uudisväärtuse kriteeriume sündmus täidab, seda uudisväärtuslikum see on ning seda ulatuslikumalt teemat kajastatakse. Uudistetoimetused peavad sageli üheks olulisemaks uudisväärtuseks konfliktisust. Teema konfliktisus aitab tõsta selle uudisväärtust. Teema erinevad osapooled, kellel on ka erinevad seisukohad, toovad teema diskussiooni abil avalikkuse ette (Dearing 1996: 2).

1.2 Kõneaine kujundamine

Paljude uurijate jaoks on just uudised peamised avalikkuse infoallikad (Braun 2009). Uudis peab auditooriumile kajastama ühiskonnaelus toimuvaid sündmusi. Seetõttu on uudis justkui aken maailma, mis kätkeb endas informatsiooni ja jõudu (Tuchman 1978: 217). Meedia vahendab ja pakub huvitatud avalikkusele hetkel aktuaalseid sündmusi. Ühtlasi hoiab meedia sidet avalikkuse ja võimuesindajate vahel, vahendades avalikkuse arvamust ning hoides ühiskonda muutustega kursis (Price, Roberts 1987). Uudisliku iseloomuga käsitlused peavad olema objektiivsed ning mitmekülgsed ning teema mõistmise huvides piisavalt, kuid mitte ülemääraselt emotsionaalsed. Eetrisse antud teated ei tohi auditooriumit eksitada. ERR peab oma saadetes, programmides ja muudes meediateenustes tagama ühiskonnas toimuvate protsesside kajastamise sõltumatult, objektiivselt ja mitmekülgselt, et seeläbi toetada avalikku demokraatlikku arutelu. Avalikkus peab tajuma, et ajakirjanike arvamused põhinevad reaalsel asjaoludel ja faktidel ega ole mõjutatud emotsioonidest (ERRi Hea Tava 2010).

Uudistes edastatav informatsioon peab olema kontsentreeritud ja hästi lahti mõtestatud. Uudis peab seejuures kandma endas värsket ja vahetut sündmuste kirjeldust ning uut, seni teadmata informatsiooni (Zelizer 2004).

Samuti on uudiste kajastamise viisi juures määrav ühiskonna sotsiaalne struktuur. Sotsiaalne keskkond loob normid ja reeglid, mis peegeldavad kodanike huvisid (Tuchman 1978: 183). Meedias kajastatavat teemat defineeritakse sageli probleemina, mis on ühtlasi sotsiaalse tähtsusega ja kõnetab suurt hulka kodanikest (Dearing 1996: 3). Selleks, et auditooriumile usaldusväärset informatsiooni pakkuda ja tema ootusi mitte petta, peabki toimetus püüdlema maksimaalse objektiivsuse ja tasakaalu poole.

Uudiskajasuse sotsiaalse iseloomu määrab ära see, kelle häält on meediakajastuses kuulda. Esineb aga ka grupe, kelle häält pole meedias kuulda (Berkowitz 2009). See vastandus on oluline sotsiaalse vastutuse analüüsimisel (Comrie, 1999). Kui meedia eelistab pidevalt ühte ühiskonnagruppi teistele, viib see teiste gruppide allasurumiseni, mis vähendab omakorda avalikku debatti, avalikkuse teadlikkust ning osalemist ühiskonnaprotsessides (Dimitrova, Stromback 2009: 8).

Ajakirjanduslike materjalide ning uudistega harivad ajakirjanikud auditooriumi. Selleks, et informatsioon ühiskonda hariks, peab see rääkima

ühiskonnale olulistest teemadest ning seostuma auditooriumi varasema kogemusega, asetudes nii laiemasse konteksti. Seejuures on kesksel kohal küsimus selle kohta, mida auditoorium peab teadma (Gans 2003).

Auditooriumi teavitamine eeldab aga seda, et ajakirjanikud ise on end eelnevalt suutnud teemaga kurssi viia ning suudavad seetõttu informatsiooni auditooriumile adekvaatselt kommunikeerida. Seejuures avaldab uudis auditooriumile mõju vaid siis, kui ta on esitatud nii, et ta auditooriumit kõnetaks. Kõnetavana mõjuvad seejuures sellised uudised, mis mõjutavad võimalikult paljude inimeste elusid (Gans 2003).

Meedia on sõltuv ajast. Iseäranis piirab ajanappus televisiooni- ja raadiouudiseid, sest iga eetrisekund on arvel. Uudise loomisel peab ajakirjanik arvestama talle ette antud ajaliste piiridega, mille jooksul tuleb uudismaterjal võimalikult kompaktselt ning ammendavalt auditooriumini tuua (Gans 2003). Uudiste pikkuse saates määrab kajastatava teema uudisväärtuslikkus.

Selleks, et niigi nappi uudisteaega olulisimad teemad paigutada, lähtub uudistesaaete toimetaja väravavahi teooriast. Shoemaker (1991) on kirjeldanud, et infokanalites toimuvat infovoolu kontrollivad väravavahid. Seejuures võib väravavaht tegutseda enda eelistustest juhindudes või järgida kellegi teise poolt kindlaks määratud poliitikat. Seega on uudistetoimetaja uudiste toimetamisel justkui väravavaht, kes sorteerib teemade hulgas välja need, mis jõuavad auditooriumini.

Eesti Televisiooni uudistetoimetuses on nn väravavahiks päevatoimetaja, kes valib üldisest uudistevoost välja teemad, mida konkreetses saates kajastatakse. Samuti otsustab päevatoimetaja, missuguses vormis kindlaid teemasid kajastatakse (missugusest uudisest tehakse reporterilugu, missugusest ankurbeta ja missugusel juhul viiakse läbi stuudiointervjuu). Oma initsiatiivi näitavad seejuures ka reporterid, kes pakuvad teemasid, tuues välja mõjukaid või konfliktseid fakte. Üheskoos päevatoimetajaga arutatakse läbi teema võimalik fookus ning seejärel on reporteri ülesanne koguda informatsiooni ja vormida uudis. Kuna igal reporteril on teemade suhtes ka isiklikud arvamused ja kogemused, vaatab päevatoimetaja loo teksti enne monteerimist üle. Päevatoimetaja on seejuures lisaks väravavahile ka kontrolliv pilk. Tema ülesanne on jälgida, et reporteri loodud uudis oleks tasakaalus ega sisaldaks subjektiivseid hinnanguid, ohustades sellega uudise tasakaalu ja usaldusväärsust. Samuti peab päevatoimetaja märkama võimalikke infoauke ja andma vajadusel reporterile soovitusi uudise parandamiseks.

Seega on “Aktuaalse kaamera” toimetuses tegelikult värvavahiks nii reporter kui ka päevatoimetaja, kes teevad koostööd selle nimel, et eetrise jõudev uudis oleks tasakaalustatud ja objektiivne, kattes seejuures auditooriumi infovajaduse. Päevatoimetaja värvavahi roll on aga kaalukam, sest tema peab lisaks reporterite tehtud uudistele jälgima ka seda, et kogu uudistesaaade oleks tasakaalus. Seejuures on “Aktuaalses kaameras” tavaks, et ühele uudistemeale ei pühendata üle ühe uudisloo. Lugu võib täiendada ka ankurbeta-uudis, kuid seejuures peavad uudiste fookused olema erinevad.

1.3 Allikate kasutamine

Selleks, et konfliktseid teemasid meedias kajastada, tuleb auditooriumini tuua erinevate osapoolte argumendid. Seejuures tuleb küsitleda kõiki konflikti osapooli (Hennoste 2008). ERRi Hea Tava (2010) kehtestab, et ajakirjanikud peavad leidma kõik asjaosalised ja seisukohtade esindajad ning neid uudistelõigus või saates tutvustama. Nii saavutab teema tasakaalu ega jää kõlame subjektiivse kajastusena. Kõrge usaldatavusega allikad muudavad auditooriumi käitumist rohkem kui madala usaldatavusega allikad (Hovland, Weiss 1951).

Allikatel on suur mõju uudise ülesehitusele ning tähendusele. Uudise allikatel on neli tähtsamat funktsiooni (Manning 2001, Dimitrova, Stromback 2009: 3 kaudu):

- 1) Allikad tagavad ajakirjanikule ligipääsu infole
- 2) Allikate kasutamine uudises tagab uudise usaldusväarsuse
- 3) Mitu allikat ühes uudises pakuvad sama sündmuse kohta erinevaid vaatenurki
- 4) Allikatele toetumine aitab uudise paremini üles ehitada ning lihtsustab uudise struktureerimist.

Tavaliselt kipub olema nii, et ametlikke allikaid, kes on usaldusväärsemad ja autoriteetsemad, kasutatakse uudises rohkem kui neid, kellel on vähem ametlikku võimu. Samuti on ametlikel allikatel lihtsam meediale ligi pääseda (Berkowitz, 2009; Manning, 2001, Dimitrova, Stromback 2009: 7 kaudu).

Allikad võib tüübilt jagada viide kategooriasse. Allikaks loetakse isikut, kelle seisukoht, fakt või tsitaat on esitatud uudisloos (Dimitrova, Stromback 2009: 12).

- 1) Võimuesindajad – poliitikud, valitsuse esindajad.

- 2) Tavakodanikud – inimesed, kes saavad uudises sõna mitte oma ametipositsiooni tõttu, vaid kui igapäevaelu elavad isikud.
- 3) Eksperdid – allikad, kellele on antud akadeemiline tiitel.
- 4) Välismaised allikad – välismaised poliitikud, rahvusvaheliste organisatsioonide eestkõnelejad.
- 5) Meediaanalüütikud – kõik meediaga seotud allikad (välja arvatud uudisloo autor).

Uudise tasakaalustatuse seisukohalt on oluline, et üks allikagrupp ei saaks teistest rohkem sõna. See kahandab uudise usaldusväärsust ning ei võimalda tekkida piisavalt ulatuslikul ühiskondlikul debatil.

Allikate kasutamisel on ohtlik ka mugavusallikate kasutamine, mis samuti kahandab uudise usaldusväärsust ja mitmekülsust. Mugavusallikate kasutamine võib uudise muuta liiga piirkondlikuks – ajakirjanik kasutab vaid neid allikaid, kes on talle lähemal ja kiiremini kättesaadavad ning teemakajastus jääb liiga kitsasse ringi.

Kui allikaid pole piisavalt, tuleb leppida nn eeluudisega, mis koondab kokku ainult olemasolevad faktid ega lisa olemasolevale teabele uut informatsiooni. Selleks, et informatsioon oleks usaldusväärne, peavad seda kinnitama vähemalt kaks üksteisest sõltumatut allikat.

Käesolevas uurimistöös püüan analüüsida, kuidas vastas Eesti Televisiooni kajastus meedikute streigi uudistes neile põhimõtetele, mida peavad heaks tooniks tänapäevased uudisväärtuse kriteeriumid ja uudise standardid.

1.4 Meditsiinitöötajate streik

Eesti meditsiinitöötajad streikisid ajavahemikus 01.10.2012-25.10.2012. Streik toimus esimesel nädalal Tallinna ja Tartu haiglate ambulatoorses vastuvõtus. Alates teisest nädalast streikisid meedikud ka mujal Eestis – Tallinna ja Tartu haiglates levis streik ambulatoorsest vastuvõtust ka haigla statsionaarravi osasse, samuti liitusid streigiga Kuressaare, Pärnu, Viljandi ja Narva haigla. Streigi korraldamisel lähtuti sellest, et tagatud oleks hädavajalik ravi – raviteenust osutati erakorralises meditsiinis, samuti said abi rasedad ning onkoloogilisi või hematoloogilisi haigusi põdevad patsiendid. Streigis osalesid riigi poolt finantseeritavad Eesti tervishoiutöötajad, erapraksises töötavad arstid streigis ei osalenud. Streigist võttis osa enamik arste, kes streikida said (streikida said suurte haiglate arstid, erapraksistes töötavad arstid

streigis ei osalenud). Streigi toetusaktsioonis osalesid suuremates tervishoiuasutustes töötavad medõed. Toetusaktsioon tähendas seda, et medõed kandsid streigimärke ja jagasid patsientidele infot palgatõususoovi kohta. Perearstid meditsiinitõõtjate streigis ei osalenud, küll aga näitasid nad oma poolehoidu toetusstreigiga. See tähendab, et perearstid töötasid päevas ainult riigi poolt tellitud neli tundi ja mitte rohkem. Samuti osalesid toetusaktsioonis kiirabitõõtjad (meedikud, reanimobiiljuhid). Streigiga soovisid meedikud saavutada kõiki osapooli rahuldava kollektiivlepingu, milles oleks sätestatud meedikute töökoormus, töö maht, töö tasustamine ning residentide töökoormuse ja palga suhe. Kõige suuremaks probleemiks pidasid meedikud töökoormusega seotud probleeme. Streigi aruteludel osalesid Eesti Arstide Liit, Eesti Haiglate Liit ja Haigekassa. Streik lõppes Eesti Arstide Liidu, Eesti Tervishoiutõõtjate Kutseliidu ja Eesti Haiglate Liidu vahel sõlmitud eellepinguga 25. oktoobril, mille kohaselt hakatakse arstidele-residentidele alates 2013. aasta 1. jaanuarist maksma palka täistõõaja eest. Arstide ja õdede koormus väheneb ambulatoorses töös 20 ja statsionaarses töös 16 protsenti. Alates 2013. aasta 1. märtsist tõuseb hooldajate miinimumtunnitasu 23, õdedel 17,5 ning arstidel 11 protsenti.

1.5 Streikide kajastamine

Iseäranis oluline roll on ajakirjanikel ühiskondlikult tundlike temade kajastamisel. Kuna skandaalid, katastroofid ja teised laia mõjuga sündmused muudavad oluliselt auditooriumi tavapärasest elurütmi, seisavad ajakirjanikud uudiskajastusega head selle eest, et tavapärane rütm taastada (Gans 2003). Selliste sündmuste hulka liigitub meditsiinitõõtjate streik. Uudised juhivad inimeste tähelepanu ka sellele, kuidas erandkorralises olukorras käituda. Seejuures uudised justkui õpetavad inimest toime tulema tavapärasest erinevas olukorras (Gans 2003).

Meedikute streigi muudab eriliseks asjaolu, et nii suuremahuliselt pole ühtegi streiki Eesti Televisioonis varem kajastatud. Seega polnud toimetajatel võimalik tugineda varasematele kogemustele, mis muutis valikute ja otsuste tegemise keerulisemaks.

Vastavate otsuste tegemisel oodatakse ajakirjanikult usaldusväärust. Nii nagu määrab ERRi Hea Tava (2010), tähendab see asjakohast tegutsemist – mistahes situatsioonis asjakohaseid loomingulisi ja ajakirjanduslikke valikuid ja otsuseid.

Sündmuste või protsesside kajastamisel tuleb arvesse võtta kõiki nendega seonduvaid asjaolusid ja kuulata tingimata ära kõik osapooled – see seondub ajakirjandusliku objektiivsuse põhimõttega.

Ulatuslike streikide kajastamine meedias on üldjuhul möödapääsmatu, sest need on kõrge uudisväärtusega. Streigi puhul kajastab meedia sündmusi, mis on päevakajalised, dramaatilised ning mille saab üles ehitada võimupositsioonil olevate inimeste ümber, kajastada konflikti ning vastandumist (Greenberg 2004: 354).

Streikide puhul on kõige lihtsam ligipääs meediale kõrgemal võimupositsioonil olevatel isikutel ja institutsioonidel. Sellest tulenevalt on nendel ka võimalused ja eeldused saada meedia kaudu olukorra peamisteks mõtestajateks avalikkusele. Selle põhjal võib eeldada, et streigi kajastamisel jäävadki domineerima valitseva eliidi seisukohad. Teisest küljest võivad aga need privileegid tagada hoopis ulatuslikuma meediakajastuse ka teistel tasanditel ning võimaldab streigi mitmekülgset kajastust (Greenberg 2004: 367).

1.6 Rahvusringhäälingu mõjutegurid ja tavad

1.6.1 ERRi regulatsioonist tulenevad ettekirjutused

Eesti Televisioonis jõuavad uudised auditooriumini saadete “Terevisioon” ja “Aktuaalne kaamera” vahendusel. “Aktuaalses kaameras” kajastatakse nii Eesti siseteemasid kui ka välisuudiseid. Vastavalt Eesti Rahvusringhäälingu seadus § 6 peavad ETVs edastatavad uudised olema mitmekülgsed, tasakaalustatud, sõltumatud ja korrektsed. Enne uudiste edastamist peab nende aluseks olevat informatsiooni mõistliku hoolega kontrollima. Fakt ja kommentaar peavad olema uudistesaaetes selgelt eristatud. Eesti Rahvusringhäälingu seaduse § 4 sätestab Rahvusringhäälingu eesmärgi, milleks on kaasa aidata Eesti Vabariigi põhiseadusega sätestatud Eesti riigi ülesannete täitmisele. Selleks loob Rahvusringhääling programme, toodab ja vahendab saateid ning korraldab teisi tegevusi, mis muuhulgas aitavad kaasa Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe kasvule ja tagavad igapäevase vabaks eneseteostuseks vajaliku informatsiooni saamise.

Vastavalt ERRi heale tavale ei käsitleta turuna, mille puhul mingite temade käsitlemine on populaarsem ja põnevam, tuues nii suuremaid vaataja-kuulajanumbreid. Teemade valikul ei tohi ERR lähtuda turusurvest, vaid avalikkuse

vajadustest. Säärase vajaduse tunnetamine ei tähenda, et meediaorganisatsioon kehtestaks ühepoolselt oma nägemuse ühiskonnast, vaid nõuab oskust käsitleda võimalikult paljusid valdkondi.

1.6.2 Uudistetoimetuse tavad

Uudiseid vahendab auditooriumile uudisteankur. Ankur on saatejuhttoimetaja, kelle ülesanne on lisaks teksti esitamisele seda ka toimetada. Uudised tehakse küll valmis toimetajate poolt, kuid ankur peab need endale suupäraseks tegema, garanteerides samas ka uudiste faktilise tõepärasuse ja tasakaalu. Ajakirjanduses lähtutakse tavast, et vastutab see, kes uudise ette kannab. Seetõttu on ankru toimetajatöö märgilise tähtsusega. Ankur peab kontrollima, et tema kaudu auditooriumini jõudev uudis oleks veatu nii sisult kui ka vormilt.

Uudistesaadetes on ajaline piir selgelt ette antud. “Aktuaalse kaamera” argipäeviti eetris oleva 17.00 saate pikkus on 10 minutit, 18.30 saate pikkus on 30 minutit ja 21.00 saate pikkus on samuti 30 minutit. Nädalavahetusel on “Aktuaalse kaamera” 18.30 saate pikkus 10 minutit ning 21.00 saate pikkus 20 minutit. Pühapäeviti kell 21.00 algava saate “Aktuaalne kaamera. Nädal” pikkus on 40 minutit. “Terevisiooni” uudiste pikkus on 4-5 minutit. Olenevalt sündmuste rohkusest ja kaalust võib uudistesaaate pikkus varieeruda minuti võrra (AK stiiliraamat).

Kuna televisiooniuudised peavad saatele ette nähtud ajalimiiti võimalikult täpselt ära mahtuma, on uudistesaadetes uudiste pikkus kindlalt reglementeeritud. Konfliktse või väga mõjuka teema puhul võib aga toimetaja teha erandi, eraldades mõjukale uudisele saates rohkem aega. Tähtsamad lood tohivad “Aktuaalse kaamera” uudistesaaetes olla kuni kolm minutit pikad. Omaette erand on “Aktuaalne kaamera. Nädal”, kus tähtsamad teemad võivad olla isegi üle viie minuti pikad. Pikkuse limiteeritus on aga kindlam ankurbetade puhul. Seal on uudise pikkus 30-45 sekundit. Konfliktsete uudiste korral on aga eelistatud, et ankurbeetale järgneks ka sünkroonintervjuu (seejuures võib sünkrooni kokku lõigata erinevate allikate sõnavõttudest – nii saavutab uudis tasakaalu).

1.6.3 Lugude tüübid

Eesti Televisiooni uudistes on uudiste edastamiseks tavapärased moodused:

- **Ankurbeta** – see on ankrutekstiga uudis, millest osa on kaetud ka teemakohase pildilise infoga. Seejuures puudub sünkroonintervjuu. Ankurbeta pikkus on 30-45 sekundit.
- **Ankurbeta-sünkro** – see on ankrutekstiga uudis, millest osa on kaetud teemakohase pildilise infoga. Ankruteksti pikkus on seejuures ideaalis 30-45 sekundit. Ankrutekstile järgneb ka allika tsitaat ehk sünkroon. Sünkrooni pikkus võib jääda vahemikku 15-45 sekundit. Seega võib kogu ankurbeta-sünkro pikkus olla kuni 1,5 minutit.
- **Reporterilugu** – see on uudis, mille juhatab sisse lühike (kuni 20 sek) ankrutekst. Uudise põhiosa on reporteri tehtud ja oma häälega sisse loetud lugu, mis sisaldab mitme (“Aktuaalses kaameras” tavaliselt kahe-kolme) allika sünkroone. Reporteriloo pikkus jääb vahemikku 1,5-2 minutit.
- **Stuudiointervjuu** – stuudiointervjuu puhul kutsutakse uudistestuudiosse allikas (või allikad), kellega viiakse koha peal läbi otseintervjuu. Stuudiointervjuusid kasutatakse skandaalsete või väga konfliktsete teemade puhul. Stuudiointervjuude pikkus on “Aktuaalses kaameras” üldiselt 5-7 minutit.
- **Otselülitus ehk live** – otselülituse puhul on uudistetoimetaja sündmuskoha keskel ja annab siin-ja-kohe-põhimõttel ülevaate sündmuskohal toimuvast. Seejuures saab ankur stuudiost esitada ka omapoolseid küsimusi. Otselülitusi kasutatakse konfliktsete ja väga mõjukate uudisteede puhul. Otselülituse pikkus on tavaliselt 3-4 minutit.

Lisaks nendele kirjeldatud viisidele kasutatakse Eesti Televisiooni uudistesaadetes ka telefoniintervjuusid (seda juhul, kui reporteril ei ole võimalik leppida allikaga kokku silmast silma tehtavat intervjuud, näiteks kui allikas ei viibi Eestis).

“Terevisiooni” uudistes stuudiointervjuusid ei kasutata, sest hommikul edastatud uudised on oma iseloomult pigem eelinformatsioon. See tähendab, et “Terevisiooni” uudised keskenduvad põhiliselt sündmustele, mis hakkavad päeval toimuma. Seejuures tuuakse auditooriumini uudis, mis on suures osas ehitatud üles informatsioonile, mis on algava sündmuse kohta ette teada (enamasti on infoallikaks pressiteated). Juhul kui otsustatakse stuudiointervjuu kasuks, käsitletakse teemat “Terevisiooni” saates, väljaspool uudisteplokki. Ka telefoniintervjuusid kasutatakse seal harva ning samadel alustel, mis “Aktuaalse kaamera” uudistesaadetes.

1.7 ETV uudistesaadet

“Aktuaalne kaamera” on Eesti Rahvusringhäälingu uudistesaaade, mis jõudis esimest korda eetrisse 11. märtsil 1956. aastal. Esialgu oli saate pealkiri “Nädala sündmuste ringvaade”. Alates 1956. aasta 25. märtsist nimetati uudistesaaade “Aktuaalseks kaameraks” (Lindström 2005). “Aktuaalne kaamera” on igal argipäeval eetris kolmel korral – kell 17.00 (saate pikkus 10 minutit), kell 18.30 (saate pikkus 30 minutit) ja kell 21.00 (saate pikkus 30 minutit). Nädalavahetustel on “Aktuaalne kaamera” eetris kell 18.30 ja kell 21.00. Seejuures võtab pühapäeviti kell 21.00 eetris olev “Aktuaalne kaamera. Nädal” kokku nädala jooksul toimunud olulisemad sündmused ning analüüsib tähtsamaid uudisteemasid pikemalt kui argipäeviti eetris olevad uudistesaadet.

“Terevisioon” oli esimest korda eetris 05. veebruaril 2001. aastal (Lindström 2005). “Terevisioon” on hommikuprogramm, kus räägitakse päevakajalistel teemadel pikemalt. Saade on meelelahutuslik, kuid sisaldab ka nelja viie minuti pikkust uudisteplokki, milles kajastatakse nii Eesti siseteemasid kui ka välisuudiseid. “Terevisiooni” saates on uudised eetris igal argipäeval kell 07.00, 07.30, 08.00 ja 08.30.

1.8 Varasemad uuringud

Eesti Televisiooni uudiseid on aastakümnete jooksul korduvalt analüüsitud. Tartu Ülikooli ajakirjandusosakonnas on uudistesaadete ajalugu uurinud põhjalikumalt Piret Mürk (1994), objektiivsuse nõude täitmist on uurinud Tiina Jaakson (1997).

“Aktuaalse kaamera” uudistetoimetuse praktikaid on ka varem analüüsitud. Näiteks uuris Maarja Aeltermann (2009) oma bakalaureusetöös eesti- ja venekeelse “Aktuaalse kaamera” uudiseid enne ja pärast saateformaadi muutumist. Seejuures analüüsis ta ka teemade valimise kriteeriume, vene- ja eestikeelse “Aktuaalse kaamera” toimetuse koostööd ning korrespondentide kaasamist uudistesaaate valmimisel. Tööst tuli välja selge tendents, et uudistesaaate esimeses plokis on kajastatud olulised poliitilised, majanduslikud või sotsiaalsed probleemid. Uudistesaaates on eespool need teemad, mis eeldatavasti pakuvad suuremat huvi ka vaatajatele. Sellise saate ülesehituse taga on aga ühtlasi ka toimetuse enda arvamus selle kohta, missuguseid teemasid peaks auditooriumile eelisjärjekorras presenteerima.

Samuti on “Aktuaalse kaamera” uudistesaadet põhjalikumalt analüüsinud Ivo Hunt (2006), kes keskendus oma bakalaureusetöös “Aktuaalse kaamera” uudiste geograafilisele jagunemisele. Seejuures oli tema töö fookuses küsimus, kuidas Tallinna-kesksed on “Aktuaalse kaamera” uudised ning mil määral langeb “Aktuaalse kaamera” praktika kokku Eesti Televisiooni visiooni, missiooni ja väärtustega.

2. UURIMISMEETOD JA MATERJAL

Lähtudes käesoleva uurimistöö eesmärgist ning toetudes esitatud teoreetilistele lähtekohtadele, püstitasin uurimisküsimused., mis on peatüki alguses ära toodud. Seejärel kirjeldan bakalaureusetöös kasutatud meetodite kasutamist

2.1 Uurimisküsimused

Oma bakalaureusetöös uurin meditsiinitöötajate streigi kajastamist Eesti Televisiooni eestikeelsetes uudistesaadetes streigi esimesel ja viimasel nädalal.

Seejuures vaatlen, missugused on teema kajastamisel allikad ning kuidas nende kasutamine analüüsitud nädalate jooksul muutub. Lisaks allikatele on minu uurimuses olulisel kohal fookuse jälgimine ning teemade kajastamise ajaline maht.

Samuti soovin uurida, missuguseks muutus teema kajastus streigi avanädala lõpuks, võrreldes streigi esimese päeva uudistekajastusega ning mil määral kajastati meditsiinitöötajate streiki viimasel streiginädalal.

“Aktuaalne kaamera” ja “Terevisioon” on erineva pikkusega ning seega ka erineva uudiste edastamise formaadiga. Seega on huvitav teada saada, kui palju eraldati meditsiinitöötajate streigile uudistes aega ning missuguse fookusega teemat kajastati. Esmalt võtan “Terevisiooni” ning “Aktuaalse kaamera” uudised eraldi vaatluse alla ning püüan vastata küsimustele, kuidas need omavahel erinevad. Võrdlusesse kaasan ka saate “Aktuaalne kaamera. Nädal”, mille puhul tahan teada, kuidas erinev pikkusformaad mõjutab uudiste kajastamise iseloomu:

1) Missugune oli “Aktuaalse kaamera” ja “Terevisiooni” uudiste kajastamise iseloom?

1.1 Fookus

1.2 Allikate hulk

1.3 Kõneisikud

1.4 Geograafiline ulatus

1.5 Uudiste autorid

1.5 Korrespondendid

1.6 Lugude erinevad tüübid

2) Kuidas erineb “Aktuaalne kaamera. Nädal” kajastuse iseloom?

2.1 Kui pikalt keskendub “Aktuaalne kaamera. Nädal” ühele teemale võrreldes “Aktuaalse kaamera” ja “Terevisiooni” uudistega?

2.2 Kui palju kajastab “Aktuaalne kaamera. Nädal” samateemalisi, kuid erineva fookusega uudiseid?

3) Kas ja kuidas muutus streigi kajastamise käigus

3.1 Teema käsitlemise ajaline piir

3.2 Lugude hulk

4) Milline oli teema geograafiline ulatus?

5) Uudise mõjukus

Kokkuvõttes võimaldab neile uurimisküsimustele vastamine teha laiemaid järeldusi selle kohta, kuidas ETV uudised vastavad sotsiaalsetele ja žurnalistlikele ideaalidele.

2.2 Meetod

Bakalaureusetöös uurin meditsiinitöötajate streigi esimese ja viimase nädala uudistekajastust kombineeritud sisuanalüüsiga, et saavutada võimalikult mitmekülgsed uurimistulemused.

Uudislugude eristamiseks tekstis kasutan kuupäevi, millal uudis eetris oli. Samuti märgin ma töös ära selle, missuguses saates lugu eetrisse läks (vt Lisad). Vajadus eetriaega märkida tuleneb sellest, et “Aktuaalses kaameras” mängitakse kahes esimeses saates sageli samasid uudiseid ning põhisaate ajaks (kell 21.00) tehakse varem eetris olnud uudisest täiendatud ja pikem versioon.

Analüüsitud nädala jooksul sõna saanud kõneisikud jagasin kaheks rühmaks: spetsialistid (arstid, haigla juhid, meedikute esindajad, analüütikud, poliitikud) ja tavainimesed (haiglate teenindav personal, patsiendid, meedikute poolehoidjad teistest valdkondadest).

2.2.1 Kvantitatiivne meetod

Kvantitatiivne meetod võimaldab leida selged numbrilised tulemused, mida on saab omavahel võrrelda. Uuringu tulemus on vähe sõltuv uurija tõlgendusest. Selle meetodi puuduseks on aga ühtse etaloni fikseeritus, mis toob omakorda kaasa

võrdlemisi paindumatu tulemi. Kvantitatiivse analüüsiga loendasin streigiteemaliste lugude arvu päevade lõikes. Lisaks leidsin arvuliselt ja võrdlesin, kui palju tehti erinevat tüüpi lugusid ning kui palju lugusid iga toimetaja tegi.

Kvantitatiivne analüüs andis ülevaate, kui palju kulutati päevade lõikes uudistesaaetes aega streigiteemalistele uudistele ning võimaldas saada arvulised väärtused. Saadud andmed võimaldasid analüüsida teema representatsiooni ning visuaalset materjali ajalistes piirides (Bell 2001). Selle meetodi miinuseks on asjaolu, et see annab võrdlemisi jäigad andmed, mida ei saa üldistada laiale pinnale.

2.2.2 Kvalitatiivne meetod

Kvalitatiivset uuringut iseloomustab paindlikkus ning erinevate uuringuetappide segunemine. Meetod võimaldab saada sündmustest või ilmingutest tervikliku, rikkaliku ja detailiderohke pildi (Laherand 2008).

Töö kvalitatiivses osas kasutan uudistekstide (vt Lisa 2) analüüsimisel esiteks diskursusanalüüsi, mis võimaldab tuua välja tekstilised tendentsid. Diskursusanalüüsi meetodit kasutades on võimalik analüüsida tekste, lähtudes nende spetsiifilistest omadustest. Seejuures saab põhjalikumalt uurida diskursuste mitmetasandilisust ning institutsiooni keelekasutuse praktikaid (Fairclough 1992).

Diskursusanalüüsi andmestikuna võib kasutada intervjuusid, igapäevaste vestluste heli- ja videosalvestisi, koosolekuprotokolle, ajaleheartikleid, uudiseid, teadusartikleid, raamatuid, avalikke dokumente jne (Laherand 2008: 316). Diskursusanalüüsi puhul peetakse kvaliteetseks andmestikku, mis sisaldab võimalikult palju erinevaid vaatenurki ning eri tähendussüsteemidena äratuntavaid osi. Samuti peetakse diskursusanalüüsi meetodi puhul kvaliteetseks materjali, mis on võimalikult suurel hulgal seotud interaktsiooniga (Laherand 2008).

Tuginedes Fairclough' kirjeldustele, püüan diskursusanalüüsi meetodil tuua välja kohad, kus uudiste fookused muutuvad. Samuti on diskursusanalüüsi meetodit kasutades võimalik täpsemalt jälgida kõneisikute muutumist.

Diskursusanalüüsi meetodiga ei saa tagada täielikku objektiivsust. Diskursusanalüüs on subjektiivne meetod. Seejuures püüan ma aga autorina olla teema suhtes võimalikult neutraalne. Kuna tegemist on aga subjektiivse meetodiga, siis ei saa uuringu tulemusi üldistada laiale pinnale.

Lisaks diskursusanalüüsile kasutan uurimuses kvalitatiivsetest meetoditest semistruktureeritud intervjuud. Kvalitatiivse intervjuuga on võimalik saada informatsiooni, mille abil saab tõlgendada nii praktilisi kogemusi kui ka sotsiaalsete sündmuste kujunemist ja muutumist ajas (Rubin 2005). Selle meetodiga püüan analüüsida viise, kuidas toimetajad meditsiinitöötajate streigi kajastamiseks valmistusid ning missugustel alustel kujunes välja toimetuse agenda analüüsitud nädalatel. Semistruktureeritud intervjuud (vt Lisa 2) viisin läbi nii uudistesaadete reporterite-toimetajatega (Elo Ellermaa, Marju Kaasik) kui ka päevatoimetajatega (Epp Ehand, Toomas Pott).

2.3 Valim

Töö valim moodustub meditsiinitöötajate streigi avanädalal (01.10.2012-07.10.2012) ja viimase streiginädalal (22.10.2012-28.10.2012) ETV eetris olnud streigiteemalistest uudistest. Võrdluse materjaliks on sellel ajavahemikul eetris olnud “Terevisiooni” uudistesaadet (kümme saatepäeva) ning samal perioodil eetris olnud “Aktuaalse kaamera” kõik uudistesaadet (14 saatepäeva).

Diskursusanalüüsi kuulusid kõik eetris olnud meditsiinitöötajate streiki puudutavad uudised, olenemata pikkusest ja käsitluslaadist. “Terevisiooni” uudistes oli analüüsitud nädalatel eetris 11 streigiteemalist uudist – neist kaks olid reporterilood, kolm olid ankurbeta-sünkro uudised ja kuus olid ankurbeta uudised. (Iga päev oli eetris üks uudislugu, mida näidati erinevates hommiku-uudiste saadetes. Vajadusel lugu kärbiti. Erandiks oli streigi esimene päev – siis oli eetris kaks reporterilugu ning üks ankurbeta-sünkro uudis) “Aktuaalse kaamera” saadetes oli samal perioodil eetris 31 erinevat meedikute streiki kajastavat uudist: neist kaks ankurbeta, kuus ankurbeta-sünkro uudist, 16 reporterilugu, kaks stuudiointervjuud, neli otselülitust ja üks telefoniintervjuu.

Eraldi uudistena arvestasin seejuures ka need uudised, mida päeva jooksul täiendati. Näiteks kui kell 17.00 oli saates ühe sünkroonintervjuu lõiguga uudis, kuid kell 18.30 oli eetris sama uudis, kuid sellele oli lisatud veel teine sünkroonintervjuu lõik. Võtsin need arvesse kahe erineva uudisena, sest täiendavate osistega muutus ka uudise tasakaal ning fookus.

Lisaks kuulub valimisse neli intervjuud analüüsitud nädalal streigiteemasid kajastanud toimetajatega. Seejuures on intervjuud tehtud nii “Terevisiooni” kui ka

“Aktuaalse kaamera” toimetajatega. Intervjueeritavateks valisin AK päevatoimetajad Elo Ellermaa ja Epp Ehandi, AK toimetaja Marju Kaasiku ning “Terevisiooni” ja AK toimetaja Toomas Poti. Kahe vaadeldud nädala jooksul tegid AKs ning “Terevisioonis” streigiteemalisi uudiseid kokku kaheksa toimetajat: Toomas Pott, Priit Rajalo, Anne Raiste, Tiina Jaakson, Riina Koit, Marju Kaasik, Siiri Ottender-Paasma ja Elo Ellermaa. Valim on kombineeritud osalt mugavusvalimina, näiteks Siiri-Ottender Paasma oli intervjuude tegemise ajal puhkusel ning komanderingus ega olnud seetõttu kättesaadav. Teised intervjueeritavad valisin seetõttu, et nad tegid teistest toimetajatest rohkem streigiteemalisi lugusid, sh Toomas Pott kõige rohkem (11 lugu). Nelja toimetaja intervjueerimine kaheksast annab hea piisava kirjelduse streiginädalal tehtud valikutest ning kajastamispehõhimõtetest, mille abil on võimalik teha üldistusi terve toimetuse kohta. Neli toimetajat, kes tegid kõige rohkem lugusid, olid seetõttu ka temaga rohkem kursis ning nende streigiteemade kajastamise käekiri kujunes rohkem välja.

3. TULEMUSED

Antud bakalaureusetöö tulemuste peatükis on analüüsitud streigi esimesel ja viimasel nädalal ETV “Terevisiooni” ja AK eetris olnud streigiteemalisi uudiseid: nende fookust ja selle muutumist ajas, allikate hulka, kõneisikuid, lugude autoreid, korrespondentide kasutamist, lugude ajalist piiri, lugude hulga muutumist, streigiteema geograafilist ulatust ning uudiste mõju. Eraldi on välja toodud võrdlus nädalalõpu pikema uudistesaaatega “Aktuaalne kaamera. Nädal”. Tulemustele on lisatud ekspertintervjuudest saadud informatsiooni. Tulemused on esitatud uurimisküsimuste kaupa.

Vahemikus 01.10.2012 - 07.10.2013 ja 22.10.2012 - 28.10.2012 Eesti Televisiooni eestikeelsetes uudistesaadetes kajastatud meedikute streigi teemaliste uudiste analüüsi tulemused kokkuvõtlikult uurimisküsimuste kaupa. Esmalt võtan vaatluse alla eraldi “Terevisiooni” ning “Aktuaalse kaamera” uudised ning võrdlen nende uudiste kajastamise iseloomu. Vaatan, mil määral kattusid teemad, kõneisikud ning fookused. Lisan võrdlusesse ka “Aktuaalne kaamera. Nädal” analüüsi, mille käigus uurin, kuhu meedikute streigi kajastamine analüüsitud nädalate lõpuks jõudis ja missuguse kajastuse see sai.

Seejärel liigun üldtendentside juurde ning analüüsi meedikute streigile pühenduvate teemade fookust, hulka ja uudiste pikkust ehk seda, kuidas muutus streigi kajastamine vaadeldud perioodil ETV uudistes üldiselt. Lisaks analüüsin kõneisikuid, uudiste edastamise viise ning streigikajastuse geograafilist ulatust.

6. oktoobril, laupäeval, “Terevisiooni” saadet ei olnud. Sel päeval eetris olnud “Aktuaalse kaamera” uudistesaadet (kell 18.30 ja kell 21.00) ei sisaldanud kumbki meditsiinitöötajate streiki puudutavaid uudiseid. **7. oktoober** oli pühapäev. “Terevisiooni” sel päeval ei olnud.

23. oktoobril ei olnud “Aktuaalse kaamera” eetris ühtegi meedikute streiki kajastavat uudist.

24. oktoobril ei olnud “Terevisiooni” uudiste eetris ühtegi meedikute streiki kajastavat uudist.

26. oktoober oli laupäev. “Terevisiooni” siis ei olnud. AKs polnud eetris ühtegi meedikute streiki kajastavat uudist.

Meditsiinitöötajate streiki ei kajastatud ka 27. ja 28. oktoobri uudistesaadetes.

3.1. “Terevisiooni” ja “Aktuaalse kaamera” uudiste

fookus

1. oktoobril avas “Terevisiooni” uudistesaaate kaks uudislugu streigist. Arhiivimaterjali (eelmisel päeval eetris olnud uudise intervjuud ja pildimaterjal) põhjal kokku pandud lugu oli kolme esimese hommiku-uudiste saateploki avateema. Üldiselt “Terevisiooni” uudistesse Tallinnast reporteri häälega lugusid ei loeta, seega tekitas meedikute streik erandi. Toimetaja Toomas Pott kinnitas, et selliseid erandeid on uudistetoimetusel ka varem ette tulnud ning skeem on olnud sama. “Sest streik algas. Oleme varemgi, kui midagi suurt toimumas on, nii talitanud. See oli oluline teema ja väärt loo tegemist.” (Pott 2013)

“Terevisiooni” uudiste fookus oli streigi algusel Tallinnas. Seejuures andsid uudised täpse ülevaate sellest, kes ja miks streikima hakkavad. Samuti oli toimetaja Toomas Pott kirjeldanud seda, kes streigist hoolimata arstiabi saavad.

Samuti oli saates reporterilugu Tartust, mille materjal oli kogutud eelmisel päeval, kuid see materjal ei olnud “Aktuaalse kaamera” eetris olnud. Viimases, kell 08.30 eetris olnud uudistesaaates oli eetris ankurbeta-sünkro uudis, mis oli ümber tehtud reporteriloost (reporteritekst toimetati ankrutekstiks, lisati intervjuulõik). Priit Rajalo tehtud reporterilugu andis ülevaate sellest, kuidas streik Tartus toimuma hakkab. Streigiteemaline reporterilugu ning ka sama uudistesaaate ankurbeta-sünkro olid mõlemad tavapärasest pikemad ning seega olid streigiteemad hommiku-uudiste olulisimad.

Ka “Aktuaalses kaameras” oli 1. oktoobril meedikute streik teemadest olulisim. Sellele pühendati kokku üheksa uudist. Seejuures oli eetris neli reporterilugu, üks ankurbeta, üks ankurbeta-sünkro, üks stuudiointervjuu ja kaks otselülitust. Siit nähtub, et streigi avapäev oli sarnaselt “Terevisioonile” erandlik ka “Aktuaalses kaameras”, sest tavaliselt ei pühendata ühele teemale saates üle ühe loo, samuti on erandlik, et ühe teema kajastamiseks kasutati nelja erinevat esitusviisi. Uudiste fookused olid seejuures võrdlemisi erinevad. Elo Ellermaa ja Priit Rajalo tehtud kolm reporterilugu keskendusid patsientide olukorra selgitamisele ning kajastasid peamiselt seda, kuidas suhtuvad patsiendid streiki ning kas streik on avapäeval toonud kaasa arusaamatusi ja kaebusi. Tiina Jaaksoni toimetatud uudislugu oli aga teise fookusega ning keskendus kiirabiautojuhtide olukorrale streigis, markerides nende streigiõiguse puudumist ja vajakajäämisi töökorralduses.

Toimetaja Siiri Ottender-Paasma tehtud otselülitused andsid ülevaate sellest, kuidas möödus meditsiinitöötajate streik kahes Tallinna suuremas haiglas (Põhja-Eesti Regionaalhaiglas ja Ida-Tallinna Keskhaiglas). Seejuures oli fookus lisaks streigipäeva kirjeldamisele ka streigi võimalikel lahendustel ja streigi ajalisel kestvusel.

Stuudiointervjuu fookus oli streigi puhkemise põhjuste selgitamine. Seejuures püüti kahe erineva allika osalusel luua diskussioon, mis selgitaks streigi puhkemise põhjusi ja annaks samas ka ülevaate sellest, missuguseid otsuseid lähiajal tegema hakatakse ning missugused on erinevate streigi osapoolte nõudmised.

Ankurbeta uudis keskendus president Toomas Hendrik Ilvese kommentaarile streigi osas ja presidendi arvamusele olukorra lahendamise osas:

Viivitamata tuleks alustada sisulist ning ultimaatumiteta arutelu meditsiinitöötajate, haiglate, Haigekassa ja poliitikute vahel. Kõik võimalikud ümberkorraldused peavad tagama kindlustunde ka patsientidele, mis tähendab kättesaadavat ja kvaliteetset arstiabi kõigile abivajajatele. (Toomas Hendrik Ilves, Eesti Vabariigi president)

Ankurbeta-sünkro uudis keskendus meedikute streiki toetava Narva energeetikute ametiühingu kommentaarile. Uudislõigus näidati, et meditsiinitöötajatel on laiem toetajaskond, kes on valmis neid ka reaalsete ressurssidega toetama:

Kuna streik nõuab ametiühingult alati suuri rahalisi kulutusi ja kui arstide streik venib ja Arstide Liidul läheb vaja lisaraha, siis me oleme valmis osutama neile oma reservidest rahalist abi. (Vladimir Aleksejev, Narva energeetikute ametiühingu esimees)

Streigi kajastamine jätkus järgmisel päeval “Terevisiooni” uudistes, kus ankurbeta uudise fookus oli püüdel meedikute streigile lahendust leida, moodustades selleks Eesti tervishoiutöötajate tulevikunägemuse tööühma. Samuti selgitati uudises sotsiaalminister Hanno Pevkuri seisukohti. Streigiteemaline uudis oli 2. oktoobri “Terevisiooni” uudisteploki avauudis, mis näitab, et see oli teistest kajastatud teemadest olulisem.

3. oktoobril oli “Terevisiooni” uudistes eetris meedikute streigi teemaline ankurbeta uudis, mille fookus oli sel päeval toimuval Haiglate Liidu juhatuse kogunemisel ja meedikute nõudmistel streigi lõpetamise osas.

“Aktuaalse kaamera” eetris oli samal päeval kaks reporterilugu, üks ankurbeta-sünkro uudis ja üks telefoniintervjuu. Toimetaja Marju Kaasiku uudislugu

andis ülevaate sel päeval toimunud Eesti Haiglate Liidu koosolekust ja seal tehtud otsusest pakkuda medikutele palgatõusuks 6,6%. Samuti oli uudise keskmes haiglate liidu seisukoht streigi kiire lõpu vajadusest ning uudises rõhutati streigi negatiivset mõju patsientidele:

Streigi tingimustes on arstiabi kõige halvemini kättesaadav ja ükskõik, mis sammud me kokku lepime, aga seda me peame tegema, need on head ja kindlasti on see eelkõige patsientide huvides. (Urmas Sule, Eesti Haiglate Liidu juhatuse esimees)

Toimetaja Toomas Poti uudisloo fookuses olid poliitikauuringute keskuse Praxis analüüsid. Samuti keskendus uudislugu Praxise analüüside toel meditsiinisüsteemi vajakajäämistele põhjendamisele. Uudis keskendus analüütiku seisukohale, miks Eestis toimuvale medikute streigile on raske lahendusi leida:

Me oleme väike riik, mis teeb raskeks erakindlustuse rakendamise. Me oleme vaene riik, eriti võrreldes Soomega, mis teeb raskeks inimeste omaosaluse tõstmise ja otseselt muudest valdkondadest raha ära võtmise. Ja me oleme veel ka vananev riik, mis tähendab seda, et iga inimene ei saa hakata noorest peast ise endale raha koguma, sellepärast, et keegi peab samal ajal kinni maksma ka meie eakate ravi. Ja nii et kui võtta veel juurde neljas V, mis on valitseva koalitsiooni jäikus võtta üldisele arutusele näiteks võimaliku maksupoliitika muutust, siis ei olegi lihtsaid lahendusi. (Andres Võrk, Praxise analüütik)

Eetris olnud ankurbeta-sünkro uudis oli kärbitud versioon toimetaja Marju Kaasiku reporteriloost. Selle keskmes oli haiglate liidu juhatuse kogunemisel tehtud otsused. Saates tehtud telefoniintervjuu keskendus streigi ajastamise ajakohasusele ning meditsiinisüsteemi võrdlemisele naaberriikidega ning võimalikele alternatiividele, millega tervishoiusüsteemi parandada.

4. oktoobril oli "Terevisiooni" uudistes medikute streigile pühendatud üks ankurbeta-sünkro uudis. Uudis oli eelinformatsioon sellest, et kõnealusel päeval kogunevad haiglate liit ja arstide liit läbirääkimisteks. Seejuures rõhutati uudises vajadust leida meditsiinisüsteemi rahastamiseks võimalusi. "Aktuaalne kaamera" kajastas sel päeval meditsiinitöötajate streiki nelja erineva uudisega. Eetris oli kaks reporterilugu ning kaks ankurbeta-sünkro uudist. Kell 17.00 eetris olnud ankurbeta-sünkro uudist täiendati kell 18.30 eetrisse minevaks saateks. Uudisele lisati üks sünkroonintervjuu. Toimetaja Riina Koidu uudislugu tõstis fookusesse need otsused ja seisukohad, milleni jõuti sel päeval toimunud arstide liidu ja haiglate liidu

esindajate kohtumisel. Seejuures rõhutas uudis seda, et streigi lõpetamiseks puudus sel hetkel võimalus:

Hetkeolukord on selline, et kui me vaatame praegu Haigekassa eelarve perspektiivi ja ka riigieelarve perspektiivi tegelikult, siis meie leppe sõlmimiseks hetkel eeldused puuduvad. (Urmas Sule, Eesti Haiglate Liidu juhatuse esimees)

Toimetaja Tiina Jaaksoni reporterilugu keskendus meditsiinisüsteemi rahastamisvõimalustele ja erinevate osapoolte seisukohtadele meditsiinisüsteemi rahastamisel lahja alkoholi aktsiisi tõstmisel seejuures põhistati uudist arvuliste faktidega:

Minuni jõudnud info järgi tahetakse tõsta lahjade alkoholide aktsiis 264-kordseks. Ja selle 2,64 kordseks tõstmisega loodetakse saada täiendavat tulu 92 miljonit eurot. No vot see 92 miljonit eurot minu jaoks on küll uskumatu. (Andrus Ansip, peaminister)

Eetris olnud ankurbeta-sünkro uudised oli kärbitud versioonid toimetaja Riina Koidu uudisloost. Ankurbeta-sünkro uudiste fookuses oli asjaolu, et arstide liit ja haiglate liit ei jõudnud läbirääkimistel streiki lõpetavate kokkulepeteni. Samuti keskendusid ankurbeta-sünkro uudised peaminister Andrus Ansipi seisukohale meditsiinitöötajate streigi seotusest Haigekassa endise juhi Hannes Danilovi tööga.

5. oktoobri “Terevisiooni” uudistes oli meedikute streigi teemal kasutatud taas kord ankurbeta uudist. Seejuures rõhutati uudises, et streik on jõudnud viienda päevani ning läbirääkimistel pole arstide liit ja haiglate liit kokkuleppeni jõudnud. Samuti viidati uudises eelmisele päevale, kirjeldades arstide liidu ja haiglate liidu esindajate seisukohti:

Haiglate liidu juht Urmas Sule ütles eile, et seetõttu pole võimalik täna haigekassa nõukogule omapoolset ühist ettepanekut teha. (ankrutekst)

Arstide liidu juht Andres Kork ütles, et eeldust kokkuleppe sõlmimiseks ei olnudki, kuna arutelu punktid väljusid haiglate liidu pädevusest. (ankrutekst)

“Aktuaalse kaamera” eetris oli samal päeval meedikute streiki puudutavaid erinevaid uudiseid kaks. Neist üks oli reporterilugu ja teine oli loo vormis tehtud ankurbeta-sünkro uudis (ankrutekstil ei olnud videokatet, ankrutekstile järgnes reporteri tehtud intervjuulõik). Uudislugu seadis keskmesse patsiendid, kelle vastuvõtuaeg on streigi tõttu tühistatud. Seejuures oli toimetaja Tiina Jaakson leidnud allika, kelle arstivisiit streigi tõttu tühistati ning tema kaudu jutustas reporter loo:

Proua Maimo Ilves on silmaarsti juurde pääsemist oodanud päris mitu kuud. Esmalt ootas ta, millal hakatakse vastuvõtule registreerima, seejärel tuli tal kolm kuud oodata vastuvõttu ennast. Vastuvõtt Lääne-Tallinna Keskhaiglas langes arstide streigi avapäevale. (reporteritekst)

Lisaks ühe inimese loole andis Tiina Jaakson uudisele ka laiema pinna, võttes kommentaari sotsiaalministrilt ning patsientide esindusühingu infojuhilt. Nii selgitas reporter uudises patsientide üldisi pretensioone streigi kohta ning andis ülevaate sellest, kuidas saaks ära jäänud visiitidele alternatiive pakkuda.

Eetris olnud ankurbeta-sünkro uudis oli reporteriloo kärbitud versioon. Uudise fookus oli sellel, missugused haiglad on võimelised pakkuma eriarstiabi neile patsientidele, kelle visiit on streigi tõttu ära jäänud.

Streigi viimane nädal algas 22. oktoobril. “Terevisiooni” uudistes oli siis eetris ankurbeta-uudis, mis andis ülevaate, kuhu ollakse streigiga neljandaks nädalaks jõutud. Samuti anti tagasivaade sellest, mida möödunud nädalal streigiga seoses arutati

...kõiki osapooli rahuldava kokkuleppeni pole siiani jõutud. (ankrutekst)

...Möödunud nädalal luges haigekassa nõukogu esimest korda ka tuleva aasta ravikindlustuse eelarvet, mis on 55 miljoni euro võrra suurem. Sellele vaatamata jäi streikivatele medikutele jõusse senine, kahe aasta peale jagunev palgatõusu pakkumine. (ankrutekst)

“Aktuaalse kaamera” uudistes oli sel päeval eetris kaks streigiteemalist uudist. Neist üks oli ankurbeta-sünkro ning teine oli reporterilugu. Ankurbeta-sünkro uudis andis ülevaate sellest, et on alanud medikute streigi neljas nädal ning see toob senisesse streiki mõningad muutused.

Vahelduvalt tehakse seda roteeruva skeemi alusel. Ida-Tallinna keskhaigla diagnostikakeskuse juhataja Toomas Kariisi sõnul tähendab see, et erinevad eriarstid streigivad niiöelda kordamööda. (ankrutekst)

Selle päeva reporterilugu oli põhjalikum versioon ankurbeta-sünkro uudisest ning andis ülevaate sellest, kuidas streik neljandal nädalal toimuma hakkab.

23. oktoobril oli “Terevisiooni” eetris taas kord ankurbeta uudis. Uudis kordas sisuliselt eelmisel päeval “Aktuaalse kaamera” eetris olnud uudise infot ja andis ülevaate, et medikute streik toimub sel nädalal roteeruva skeemi alusel. “Aktuaalse kaamera” eetris ei olnud sel päeval ühtegi medikute streiki kajastavat uudist.

24. oktoobril ei olnud “Terevisiooni” uudiste eetris ühtegi meedikute streiki kajastavat uudist.

“Aktuaalse kaamera” eetris oli sel päeval meedikute streiki kajastav reporterilugu. Reporteriloos keskendus toimetaja Tiina Jaakson ühele konkreetsele patsiendile (Kettlinile), kelle arsti vastuvõtuaeg tühistati.

25. oktoobril oli “Terevisiooni” uudistes üks streigiteemaline ankurbeta-uudis. Uudis andis ülevaate sellest, et streigi osapooled on teinud märkimisväärseid samme kokkuleppele jõudmise suunas.

“Aktuaalse kaamera” eetris oli sel päeval viis streiki kajastavat uudist. Eetris oli üks ankurbeta uudis, üks reporterilugu, kaks otselülitust ja üks stuudiointervjuu. Ankurbeta-uudisega anti ülevaade sellest, et koos on streigi osapooled ja arutelu tulemusel on lootus jõuda kompromissini.

Eesti Haiglate Liidu kutsel on praegu koos töötuli osapooled, et kollektiivleppe läbirääkimistes kompromissini jõuda ja meedikute streik lõpetada. (ankrutekst)

Ankurbetalt mindi kohe üle otselülitusele. Otselülitusega andis toimetaja Siiri Ottender-Paasma ülevaate sellest, kes on läbirääkimistele tulnud ja mida täpsemalt arutatakse. Kuna selleks ajaks ei olnud veel läbirääkimised lõppenud, ei tehtud koha peal ka ühtegi intervjuud. Lülitus piirdus toimetaja kirjeldustega.

Teine otselülitus oli eetris kl 18.30. Otselülituse intervjuu andis ülevaate sellest, et streik on peatatud. Samuti kirjeldati neid kokkuleppeid, milleni arutelude käigus jõuti. *Kõigepealt üldküsimumused lähevad parlamenti, see on lubatud, nad võtavad tõsise küsimusena tervise arutelu, see on meie arust käivitunud. Me saime need kõige olulisemad asjad, mida me taotlesime. Nii ambulatoorse kui statsionaarse koormuse vähenemine. Ambulatoorne 20%, statsionaarne 16%, saime residentide palga 40 tunnile nädalas, residentide töötasu tõusu, ja tõusevad kõikidel arstidel, õdedel hooldajatel. Arstidel vastavalt palgad siis 11%, õdedel 17,5% ja hooldajatel 23%. (Andres Kork)*

Kell 21 oli “Aktuaalse kaamera” eetris Siiri Ottender-Paasma tehtud reporterilugu, mis andis veel kord ülevaate sellest, kuhu läbirääkimistel jõuti ning missugustel tingimustel meedikute streik peatati.

Uudisloole järgnes stuudiointervjuu. Uudistestudiosse oli palutud Eesti Arstide Liidu peasekretär Katrin Rehema, kes andis pikema ülevaate sellest, kuidas meedikute töö alates järgmisest päevast toimuma hakkab ning mida see patsientidele tähendab.

Kõigepealt tahaks öelda seda, et kuna see otsus streik peatada tuli tõesti alles täna õhtul, siis kindlasti on paljudele patsientidele nii-öelda homsed vastuvõtud ära öeldud. Et tegelikult arstid homme töötavad ja õed ja kõik võivad minna oma vastuvõtule. Ka siis, kui neile on helistatud, et see jääb ära. (Katrin Rehemaa)

26. oktoober oli laupäev. “Terevisiooni” siis ei olnud. Selle päeva “Aktuaalne kaamera” pühendas meditsiinitöötajate streigi kajastamiseks ühe reporteriloo. Toimetaja Anne Raiste lugu keskendus streigijärgse olukorra kirjeldamisele. Loos anti ülevaade sellest, kui kaua meedikute streik kestis ning kuidas patsiendid end edaspidi arsti vastuvõtule registreerida saavad.

Kõik patsiendid, kellele visiit üles öeldi, said kohe ka uue aja. Võivad olla üksikud erandid ja nendel palun anda ka märku, et nendel öeldi visiit ära ja nad uut aega ei saanud. Valdavalt need patsiendid, kelle visiit ära jäi, on juba järjekorras. (Tõnis Allik)

27. oktoobril ehk pühapäeval puudusid streigiteemade kajastused.

3.2. Allikate hulga muutumine

Võtsin allikate analüüsimisel aluseks mõiste seletuse, et allikaks loetakse isikut, kelle seisukoht, fakt või tsitaat on esitatud uudisloos (Dimitrova, Stromback 2009: 12). Samade autorite liigitusele tuginedes eristasin kahe streiginädala jooksul tehtud uudistes neli kategooriat Dimitrova, Stromback 2009: 12), kuhu kuulusid näiteks:

- 1) Võimuesindajad – sotsiaalminister Hanno Pevkur, Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees Margus Tsahkna, Riigikogu sotsiaalkomisjoni liige Helju Pikhof
- 2) Tavakodanikud – patsient Maarja Eero, patsient Zoja
- 3) Ekspertid – Ida-Tallinna Keskhaigla juhatuse esimees Ralf Allikvee, Lääne-Tallinna Keskhaigla juhatuse esimees Imbi Moks ning Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatuse esimees Tõnis Allik, Tallinna Arstide Liidu president Toomas Kariis ning Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse liige Mart Einasto.
- 4) Välismaised allikad – Jarno Hamich, Maailma Tervishoiuorganisatsiooni ekspert Moldovas.

Kahe nädala jooksul tehtud streigiteemalistes uudislugudes meediaanalüütikud.

Analüüsitud nädalate jooksul võttis Eesti Televisiooni eestikeelsetes uudistesaadetes meditsiinitöötajate streigi teemat kommenteerides sõna 43 erinevat inimest. Kõige rohkem oli allikaid ekspertide hulgas, kokku 28. Nende hulka kuulusid arstid, streikivate arstide ja medõdede esindajad, analüütikud. Need olid eksperdid, kes kommenteerisid teemat oma ametipositsioonilt lähtudes.

Teisel kohal olid tavainimesed, keda oli kokku kaheksa. Need hulka kuulusid patsiendid, patsiente teenindavad meditsiinitöötajad või teemaga seotud teiste valdkondade töötajad, kes kommenteerisid teemat eelkõige oma igapäevaelust lähtudes.

Võimuesindajaid oli allikate hulgas kuus, sealhulgas president Toomas-Hendrik Ilves.

Eksperte ja võimupositsioonil olevaid inimesi kasutati seega allikatena tunduvalt rohkem kui tavainimesi.

Üks allikas liigitus välismaisete allikate alla – Maailma Tervishoiuorganisatsiooni ekspert Moldovas Jarno Hamich.

Kuna streik sai alguse just Tallinnast ja Tartust, oli “Terevisioonis” näidatud uudislugudes ja ankurbeta-sünkro uudises allikatena kasutatud nelja Tallinna haigla kõneisikuid ja üht Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse liiget. Sama tendents jätkus mõlema nädala jooksul: enamik allikaid olid Tallinnast. Kahe nädala jooksul tehti ainult kaks lugu korrespondendi poolt – Priit Rajalo Tartust. Tema kasutas oma lugudes kohalikke allikaid (nt Mart Einasto, Urmas Siigur). Ülejäänud lugudes kasutati allikaid ka mujalt Eestist, näiteks Narva energeetikute ametiühingu juhatuse esimees Vladimir Aleksejev.

Kõige enam erinevaid allikaid kasutati uudistes streigi esimesel päeval ehk 01.10.2012. “Terevisiooni” uudistes sai sel päeval sõna viis erinevat allikat. “Aktuaalses kaamera” saatepäeva jooksul lisandus veel 16 erinevat allikat. Seejuures olid allikatest pea pooled ehk seitse kas patsiendid või haigla teenindav personal. Streigi teine päev tõi kaasa seitsme uue allika lisandumise. “Terevisiooni” uudistest sel päeval uusi kõneisikuid ei lisandunud. “Aktuaalne kaamera” lisas aga saatepäeva jooksul allikate hulka viis spetsialisti (vt punkt 3.2). Samuti võis streigi teisel päeval täheldada seda, et uudistemadele lisandusid poliitilised kõneisikud ja patsientide temaatikat esindas kõneisikuna Eesti Patsientide Nõukoja juhatuse liige.

Streigi kolmandal päeval “Terevisiooni” uudised uusi kõneisikuid ei lisanud. “Aktuaalse kaamera” kolm uudistesaadet tõi aga juurde neli uut kõneisikut.

Streigi neljas päev oli sarnane streigi kolmanda päevaga. “Terevisiooni” uudistest kõneisikute hulka uusi allikaid ei tulnud. “Aktuaalse kaamera” uudistest lisandus aga jälle neli uut kõneisikut.

Meedikute streigi viies päev lisas senistele allikatele kaks uut kõneisikut. Mõlemad allikad lisandusid “Aktuaalse kaamera” uudistest.

Kuna laupäeval, 6. oktoobril, meditsiinitöötajate streigi teemalisi uudiseid eetris ei olnud, ei lisandunud ka ühtegi uut kõneisikut. Meedikute streigi esimese nädala viimane päev tõi juurde kolm uut kõneisikut.

Streigi viimasel nädalal lisandus eelnevatele allikatele kolm uut kõneisikut.

3.3. Kõneisikud

Streigi teemal võttis Eesti Televisiooni eestikeelsetes uudistesaadetes sõna 43 erinevat inimest (vt punkt 1.2).

Streigi avapäeval said “Terevisiooni” uudistes sõna Ida-Tallinna Keskhaigla juhatuse esimees Ralf Allikvee, Lääne-Tallinna Keskhaigla juhatuse esimees Imbi Moks ning Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatuse esimees Tõnis Allik, Tallinna Arstide Liidu president Toomas Kariis ning Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse liige Mart Einasto. Avapäeva allikatest pooled olid kas patsiendid või haigla teenindav personal (Tartu kiirabitehnik Igor Parveots, transpordi ametiühingu esimees Peep Peterson, Ida-Tallinna Keskhaigla klienditeenindusjuht Lea Karik, patsient Maarja Eero, patsient Zoja, Maarjamõisa polikliiniku klienditeenindaja Terje Kruse, Narva energeetikute ametiühingu juhatuse esimees Vladimir Aleksejev). Refereeritud allikana kasutati president Toomas Hendrik Ilvest. Ülejäänud kaheksa allikat olid haiglate, arstide, medõdede või teiste meedikute esindajad (sotsiaalminister Hanno Pevkur, Eesti Arstide Liidu president Andres Kork, Põhja-Eesti Regionaalhaigla üldkirurgia osakonna juhataja ja streigi koorinaator Jaan Tepp, perearstide seltsi juhatuse liige Anneli Talvik, Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse esimees Urmas Siigur, Tartu Ülikooli kliinikumi erakorralise meditsiini osakonna juhataja Kuido Nõmm, Tallinna kiirabiautojuhtide ametiühingu usaldusisik Voldemar Olesk, Põhja-Eesti Regionaalhaigla ortopeediakeskuse polikliiniku õendusjuht Mare Janvest). Meedikute ja streigi teiste osapoolte seisukohti kajastavates lugudes oli kasutatud kõneisikutena spetsialiste. Patsientide olukorda kajastavates lugudes olid

kõneisikuteks aga patsiendid ja haigla teenindav personal, kelle abil anti ülevaade sellest, mida tähendab streik patsientide jaoks.

Streigi teisel päeval lisandusid allikate hulka spetsialistid (Eesti Arstide Liidu peasekretär Katrin Rehema, Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees Margus Tsahkna, Riigikogu sotsiaalkomisjoni liige Helju Pikhof, Praxise analüütik Riina Sikkut, Eesti Patsientide Nõukoja juhatuse liige Kaido Kolk) ning ühe streigitoetaja (reanimobiiljuht Tarmo Susi). Lisaks võtsid esimest korda sõna poliitilised kõneisikud ning Eesti Patsientide Nõukoda. Kui streigi esimesel päeval kajastasid uudised peamiselt streigi osapoolte arvamusi ja argumente, siis nüüd lisandus temaatikasse meditsiinisüsteemi rahastamine poliitilisel tasandil. Samuti tõusis tugevamalt fookusesse patsientide temaatika, mida esindas kõneisikuna Eesti Patsientide Nõukoja juhatuse liige.

Streigi kolmandal päeval lisandunud allikad olid kõik spetsialistid (Tartu Ülikooli arstiteaduskonna dekaan Joel Starkopf, Maailma Terviseorganisatsiooni Eesti esinduse juht Marge Reinap, Praxise analüütik Andres Võrk, Eesti Haiglate Liidu juhatuse esimees Urmas Sule) ning nad keskendusid oma väljaütlemistes peamiselt streigi põhjuste ja võimalike lahenduste kajastamisele.

Ka neljandal päeval lisandunud kõneisikud olid kõik spetsialistid (peaminister Andrus Ansip, Haigekassa endine juht Hannes Danilov (lisati 18.30, et tasakaalustada Andrus Ansipi intervjuud), rahandusminister Jürgen Ligi, Eesti Õdede Liidu president Ester Pruuden). 4. oktoobri “Aktuaalse kaamera” uudistes sõna saanud kõneisikud keskendusid oma väljaütlemistes eelkõige meditsiinisüsteemi rahastamisvõimalustele. Samuti analüüsiti ajaloolises perspektiivis seda, miks streik üldse puhkes (seejuures viidati Haigekassa varasemale tööle ja vajakajäämistele).

Viienda päeva uued allikad olid patsient (Maimo Ilves) ning spetsialist (Eesti Patsientide Esindusühingu infojuht Anne Veskimäe).

Meedikute streigi esimese nädala viimane päev tõi juurde veel kolm uut kõneisikut. Esimese nädala viimane päev tõi juurde spetsialiste (Tervise Arengu Instituudi direktor Maris Jesse, Eesti ravikindlustussüsteemi üks autoreid Georg Männik ja Maailma Tervishoiuorganisatsiooni ekspert Moldovas Jarno Habicht). Nende abil arutati Eesti meditsiinisüsteemi tulevikutsenaariume ning otsiti võimalikke lahendusi olukorra parandamiseks. Streigi osapooled selle päeva uudistes saates sõna ei saanud.

Streigi viimase nädala uued kõneisikud olid patsient (16-aastane Ketlin) ning kaks olid spetsialistid (Lembi Aug – Lääne-Tallinna Keskhaigla kardioloog; Enn Tuulik – Põhja-Eesti Regionaalhaigla kaelakirurgia keskuse juhataja). Ülejäänud kõneisikud, kes sel nädalal sõna said, olid oma kommentaaridega eetris olnud ka streigi esimesel nädalal.

3.4. Streigiteemaliste uudiste autorid

Streigiteemalisi lugusid tegid kahe nädala jooksul AKs ja “Terevisioonis” kokku kaheksa toimetajat. Kokku oli kahe nädala jooksul tööl 16 toimetajat, kelle hulgas oli kaheksa inimest, kes streigiteemalisi lugusid ei teinud: kolm majandustoimetajat, kaks kultuuritoimetajat, päevatoimetajad Epp Ehand ja Peeter Kaldre, kes tõstsid saate kokku ning reporter Vahur Lauri, kes tegi lugusid teistel teemadel

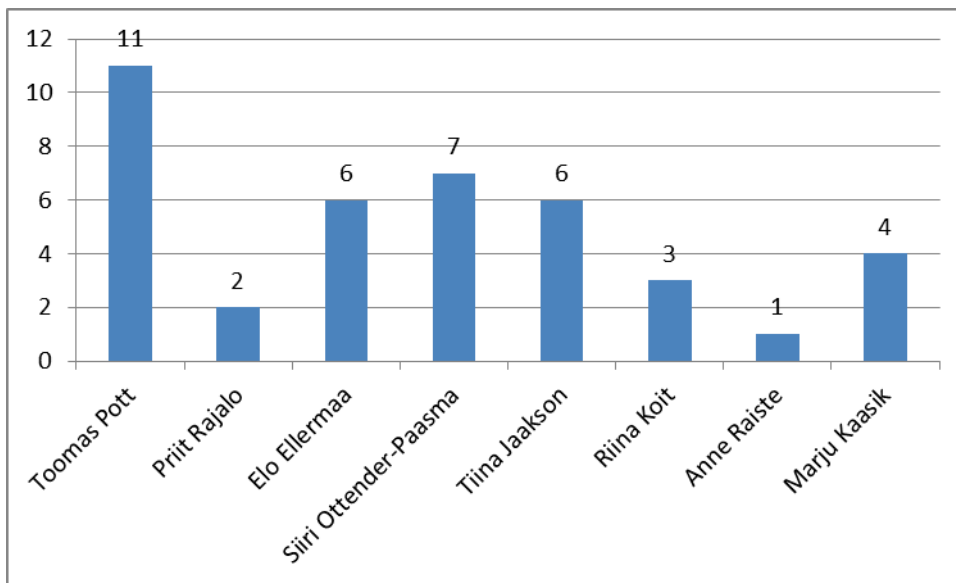
Kõige rohkem lugusid tegi toimetaja Toomas Pott (11), talle järgnesid Siiri Ottender-Paasma (7), Tiina Jaakson (6) ja Elo Ellermaa (6). Reporterilugusid tegi kahe nädala jooksul kõige rohkem Tiina Jaakson (4), ankurbeta-sünkrosid Toomas Pott (3), ankurbetasid samuti Toomas Pott (6) ning otselülitusi tegi kõige rohkem Siiri Ottender-Paasma (4).

Kõik kaheksa streigiteemalisi lugusid teinud toimetajad olid kahe nädala jooksul tööl 12-16 päeva.

Tabel 1: Toimetajad ning tehtud uudiste hulk analüüsitud nädalatel.

	Reporterilugu	Ankurbeta-sünkro	Ankurbeta	Otselülitus	Kokku
Toomas Pott	2	3	6	0	11
Priit Rajalo	2	0	0	0	2
Elo Ellermaa	3	2	1	0	6
Siiri Ottender-Paasma	2	1	0	4	7
Tiina Jaakson	4	2	0	0	6
Riina Koit	1	2	0	0	3
Anne Raiste	1	0	0	0	1
Marju Kaasik	3	1	0	0	4

Diagramm 1: Toimetajad ja analüüsitud nädalatel tehtud uudiste hulk.

3.5. Korrespondentide kasutamine

Korrespondentide poolt tehtud streigiteemalisi lugusid oli kahe vaadeldud nädala jooksul ainult kaks. Mõlemad tegi Tartu korrespondent Priit Rajalo ning mõlemad lood olid eetris streigi esimesel päeval. Üks lugu oli eetris hommikul “Terevisioonis”, teine õhtul AKs. Reporteriloo materjal oli kogutud eelmisel päeval, kuid see ei olnud “Aktuaalse kaamera” eetris olnud. Kell 08.30 eetris olnud uudistesaares oli eetris ankurbeta-sünkro uudis, mis oli ümber tehtud reporteriloost (reporteritekst toimetati ankrutekstiks, lisati intervjuulõik). Priit Rajalo tehtud reporterilugu andis ülevaate sellest, kuidas streik Tartus toimuma hakkab. Toimetaja andis ka arvulise ülevaate esimesel streigipäeval toimunud vastuvõttudest. “Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse esimees Urmas Siigur tõdes pärastlõunal, et enam kui 1800st tänaseks registreeritud plaanilisest ambulatoorsest vastuvõtust oli toimunud pea kaks kolmandikku.” Lisaks kirjeldas toimetaja, missugune on olukord haigla registratuuris ning kuidas teadlikud on muutustest patsiendid. “Inimesed teavad, et on streik ja neid on teavitatud, et mitte tulla. Erakorralised korduvad saavad tulla vastuvõtule.” (Terje Kruse, Maarjamõisa polikliiniku klienditeenindaja).

3.6. “Aktuaalne kaamera. Nädal” kajastuse iseloom

Meedikute streiki käsitles sel päeval pikemalt “Aktuaalne kaamera. Nädal”. Saates oli üks reporterilugu, mis keskendus peamiselt meditsiinisüsteemi puudustele

ja tegematajätmistele pikemas ajaloolises perspektiivis. Uudisest jäi kõlama Eesti meditsiinisüsteemi jätkusuutlikkuse nõrkus. Loole oli pühendatud viis minutit ja 15 sekundit. Klassikalise reporteriloo mahtu ületab see kolme minuti ja 15 sekundi võrra. “Aktuaalne kaamera. Nädal” kajastab lugu süvitsi, kaasates rohkem allikaid kui “Aktuaalse kaamera” ja “Terevisiooni” uudised. Tavapärasest uudislõigust pikem kajastus võimaldab toimetajal läheneda teemale mitmekülgselt ning põhjalikumalt, tuues välja teema kaugemad tagamaad ning asetades teema auditoriumi jaoks laiemasse konteksti. Nii saab toimetaja tekitada auditoriumis tõlgendused, samuti saab ta luua teemast laiemat konteksti, juhtides auditoriumi tähelepanu sellele, missugust tähendust omab kajastatav uudislõik laiemas tähenduses (antud teema puhul võimaldas see toimetajal auditoriumile kommunikeerida seda, missugune tähendus on meditsiinitöötajate streigil Eesti tervishoiusüsteemile üldiselt ning miks ja kuidas on meditsiinisüsteem üldse streigiolukorrani jõudnud).

“Aktuaalne kaamera. Nädal” keskendub ühe teema kajastamisele ligi kaks korda pikemalt kui “Aktuaalne kaamera”. Saates pühendati uudisele viis minutit ja 15 sekundit, mis ületab klassikalise uudisloo pikkust kolme minuti ja 15 sekundi võrra. *“See ongi see Nädala põhimõte, et anda mingit lisandväärtust ja see ongi selline lugu, mida sa ei saa kahe ja poole minutiga ära öelda.” (Kaasik 2013).* Pikem ajaline piir loob võimaluse teemale süvitsi ja detailselt läheneda.

Selgub, et “Aktuaalne kaamera. Nädal” kajastab küll samateemalisi uudiseid “Aktuaalse kaameraga”, kuid uudiste fookused on teistest kajastustest täiesti erinevad. “Aktuaalne kaamera. Nädal” keskendub süvitsi teemale, mille kajastamine teistes uudistesaadetes oleks aja limiteerituse tõttu keerulisem. Intervjuust toimetaja Marju Kaasikuga selgub, et “Aktuaalne kaamera. Nädal” seab eesmärgiks lisandväärtuse andmist, mis teiste uudistesaadete kajastustesse ajaliselt ära ei mahuks. Sellest võib järeldada, et “Aktuaalne kaamera. Nädal” võimaldab anda süvakajastust teemadele, mis on ühiskondlikult tähtsad ning mida tavapärase uudistesaaate uudislõiguga ei ole võimalik ammendavalt kajastada.

3.7. Meediakajastuse fookuse muutumine

“Terevisiooni” uudised kajastasid meditsiinitöötajate streiki staatilise fookusega. Uudised keskendusid analüüsitud nädalatel peamiselt streigi erinevate osapoolte (haiglate arstide, õdede) seisukohtade kajastamisele. Patsientide seisukohti

“Terevisiooni” uudistes vaadeldud nädalate jooksul ei kajastatud. “Aktuaalse kaamera” uudised kajastasid aga nii patsientide olukorda kui ka haiglate ja meedikute seisukohti.

“Aktuaalse kaamera” uudistes muutus streigiteema kajastamise fookus mõlema nädala jooksul lainetena. See tähendab, et mõlema analüüsitud nädala vältel kajastati uudiseid, mille fookuses oli nii haiglate olukorra kirjeldamine, patsientide olukorra kirjeldamine, poliitikute seisukohtade kajastamine kui ka streigi arengutest ülevaate andmine. “Aktuaalne kaamera” soovis mõlemal analüüsitud nädalal hoida uudiste fookust võimalikult mitmekesisena. “Oluline oli see, et erinevad aspektid oleksid kajastatud, oleksid kajastatud erinevad osapooled selles töötulis ja see puudutas ühiskonda laiemalt. Eelkõige oli meie huvi seista selle eest, et patsiendid oleksid kaitstud sellel määral, kuidas saab olla sellises olukorras.” (Ehand 2013)

3.8. Streigiteema kajastamise ajaline piir

Kuna “Terevisiooni” uudised on ajaliselt võrdlemisi täpselt limiteeritud (uudistesaaate pikkus on maksimaalselt viis minutit), oli avapäeva streigiteemaline reporterilugu erandlik ka pikkuse poolest. Sellele pühendati koos ankrutekstiga kaks minutit ja 12 sekundit, mis on ligi pool kogu uudisteploki mahust. Samuti oli ankurbeta-sünkro uudis erakordselt pikk – üks minut ja 32 sekundit (s.o tavapärasest 17 sekundit pikem). Sellest nähtub, et meedikute streik oli 1. oktoobri hommiku-uudistest olulisim.

Erandlik oli ka avapäeva uudislugude pikkus. Kui tavaliselt on “Aktuaalse kaamera” uudislugude maksimaalne pikkus kaks minutit, siis streiki puudutavate uudislugude pikkused streigi avapäeval ületasid suuremas osas tavapärasest ajalimiiti: lugude pikkused olid 3:00, 2:08, 3:16 ja 1:53. Samuti oli tavapärasest pikem üks ankurbeta-uudis – ankruteksti maht oli 50 sekundit. Ankurbeta-sünkro oli seejuures aga tavapärasest isegi lühem – ankruteksti pikkus oli 17 sekundit, millele järgnes 17 sekundi pikkune intervjuulõik. Kõige mahukam uudistest oli stuudiointervjuu, millele päevatoimetaja oli saates määranud kuus minutit, kuid mis kestis 8 minutit ja 44 sekundit. Otselülitustele oli päevatoimetaja määranud 3 minutit ja 4 minutit. Otselülitused kestsid vastavalt 3 minutit ja 3 sekundit ning 5 minutit ja 15 sekundit.

2. oktoobril eetris olnud Pevkuri uudisele oli pühendatud 58 sekundit, mis on tavapärasest ankurbeta uudisest ligi kolmandiku ehk 13 sekundi võrra pikem.

Streigiteemaline uudis oli “Terevisiooni” uudisteploki avauudis, mis näitab, et see oli teistest kajastatud temadest olulisim.

Uudislugudele pühendatud aeg oli ka AKs streigi teisel päeval suurem kui klassikaliste uudislugude puhul. Reporterilugude pikkused olid 3:19 ja 2:58 (s.o tavapärasest ligi minuti võrra rohkem). Ankurbeta-sünkro uudis oli klassikalise pikkusega: ankruteksti pikkus oli 16 sekundit ning sünkroonintervjuu lõigu pikkus oli 27 sekundit.

3. oktoobril oli “Terevisiooni” uudistes eetris meedikute streigi teemaline ankurbeta uudis. See uudis jäi klassikalise ankurbeta uudise mahtudesse – ankruteksti pikkus oli 42 sekundit.

“Aktuaalse kaamera” eetris oli samal päeval kaks reporterilugu (1:51 ja 2:17), üks ankurbeta-sünkro uudis (1:11) ja üks telefoniintervjuu (3:40). Reporterilugudest esimene oli ideaalilähedase pikkusega, teine reporterilugu oli aga ideaalist 47 sekundi võtta pikem. Ankurbeta-sünkro uudis jäi etaloni piiridesse ning oli seega ideaalilähedase pikkusega.

4. oktoobril oli “Terevisioonis” lugu, mille ankruteksti pikkus oli 56 sekundit, sellele järgnes 38 sekundi pikkune sünkroonintervjuu lõik. Ankrutekst ületas klassikalise ankurbeta-sünkro uudise ankruteksti maksimaalset pikkust 11 sekundi võrra.

4. oktoobri “Aktuaalse kaamera” uudistes saates ületasid mõlemad uudislood mahult klassikalist reporterilugu. Uudislugude pikkused olid 2:32 ja 2:03. Üks eetris olnud ankurbeta-sünkro uudis oli ideaalilähedase pikkusega – ankruteksti pikkus 42 sekundit, sellele järgnenud sünkroonintervjuu lõigu pikkus 30 sekundit. Teine ankurbeta-sünkro uudis oli üles ehitatud uudisloo põhimõttel – ankrutekstil ei olnud pildilist katet. Ankrutekstile järgnes sünkroonintervjuu lõik peaministriga ning sellele omakorda katkend telefoniintervjuust.

5. oktoobri “Terevisiooni” uudistes oli meedikute streigi teemal kasutatud taas kord ankurbeta uudist. Uudise pikkus ületas klassikalise ankurbeta uudise pikkust ligi 10 sekundi võrra. Uudis oli 54 sekundit pikk.

“Aktuaalse kaamera” eetris olnud uudisloo pikkus oli 3:09 ja see ületas pea kolmandiku võrra klassikalise uudise ajalimiiti (“Aktuaalses kaameras” on reporteriloo maksimaalne pikkus kaks minutit). Ankurbeta-sünkro uudis oli lahendatud reporteriloo põhimõttel – ankrutekstil puudus videokate. 24 sekundi pikkusele ankrutekstile järgnes reporteri intervjuu sotsiaalminister Hanno Pevkuriga.

Intervjuulõigu pikkus oli 50 sekundit. See ületas klassikalise intervjuulõigu pikkust 20 sekundiga.

22. oktoobril “Terevisiooni” eetris olnud streigiteemaline uudis oli ideaalse ankurbeta-uudise pikkusega – 45 sekundit.

“Aktuaalse kaamera” uudistes oli sel päeval eetris kaks streigiteemalist uudist. Neist üks oli ankurbeta-sünkro ning teine oli reporterilugu. Ankurbeta-sünkro uudis oli ideaalilähedase pikkusega – 1 minut ja 9 sekundit (ideaal on 1 minut ja 15 sekundit). Reporterilugu oli ideaalse pikkusega – 1 minut ja 30 sekundit.

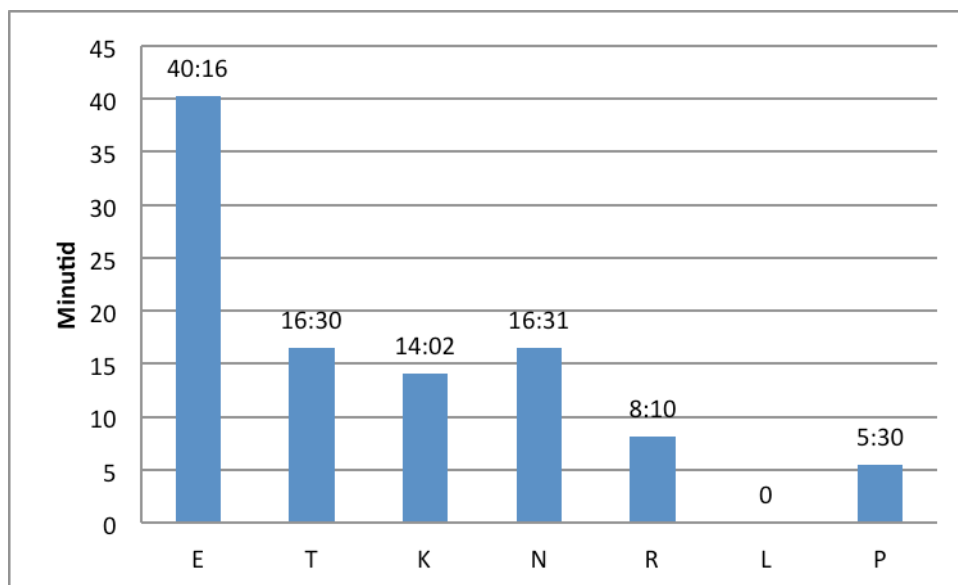
23. oktoobril oli “Terevisiooni” eetris taas kord ankurbeta uudis. Uudis oli ideaalpikkusega – 45 sekundit.

24. oktoobril “Aktuaalse kaamera” eetris oli sel päeval meedikute streiki kajastav reporterilugu. Reporteriloo pikkus oli 1 minut ja 44 sekundit (see on 14 sekundit ideaalist pikem).

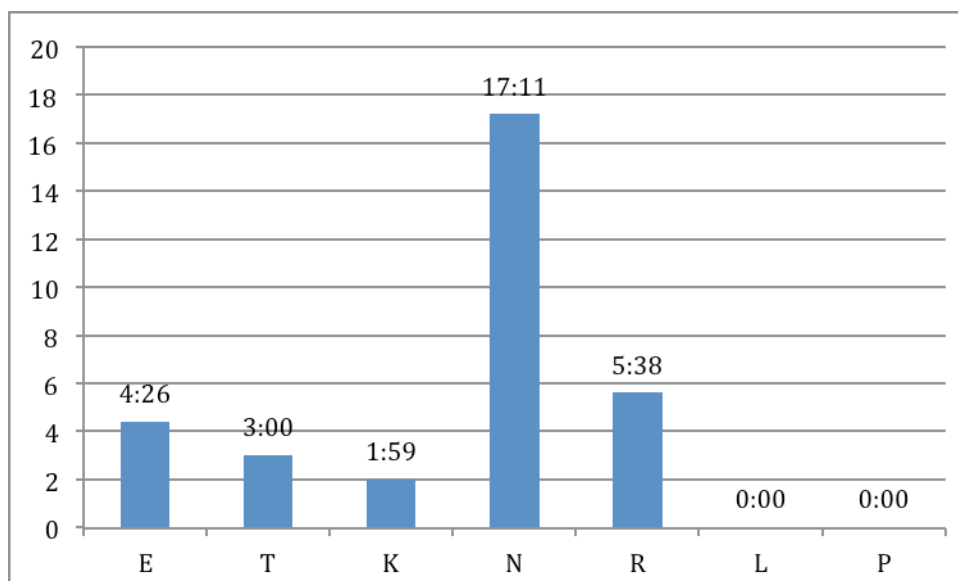
25. oktoobril oli “Terevisiooni” uudistes üks streigiteemaline ankurbeta-uudis. Uudis oli ideaalilähedase pikkusega – 44 sekundit. “Aktuaalse kaamera” eetris oli sel päeval viis streiki kajastavat uudist. Ankurbeta uudis oli ideaalist pea poole lühem. Selle pikkus oli 23 sekundit. Otselülituse pikkus oli 1 minut ja 4 sekundit. Teine otselülitus oli eetris kl 18.30. Selleks ajaks olid streigi osapooled kokkuleppele jõudnud. Toimetaja Siiri Ottender-Paasma tegi otselülituse ajal intervjuu Eesti Arstide Liidu presidendi Andres Korgi ja Eesti Haiglate Liidu juhi Urmas Sulega. Otselülituse pikkus oli 3 minutit ja 4 sekundit. Kell 21 oli “Aktuaalse kaamera” eetris Siiri Ottender-Paasma tehtud reporterilugu. Loo pikkus oli 3 minutit ja 4 sekundit. See on ideaalist üle kahe korra pikem.

26. oktoobri “Aktuaalne kaamera” pühendas meditsiinitöötajate streigi kajastamiseks ühe reporteriloo. Reporteriloo pikkus oli 1 minut ja 53 sekundit. See on pisut pikem ideaalist ja jääb lubatud uudisloo pikkuse piiridesse (lubatud pikkuse maksimum on kaks minutit).

Diagramm 2: Meditsiinitöötajate streigile pühendatud aeg Eesti Televisiooni uudistesaadetes streigi avanädalal

Diagramm 3: Meditsiinitöötajate streigile pühendatud aeg Eesti Televisiooni uudistesaadetes streigi viimasel nädalal.

3.9. Streigiteemaliste lugude hulga muutumine

Tabel 2: Meditsiinitöötajate streigi teemaliste uudiste hulk ja kajastusviis Eesti Televisiooni uudistesaadetes streigi esimesel nädalal

Uudise esitamise viis	nädalapäev						
	esmaspäev	teisipäev	kolmapäev	neljapäev	reede	laupäev	pühapäev
ankurbeta	1	1	1	0	1	0	0
ankurbeta-sünkro	2	1	1	3	1	0	0
reporterilugu	6	2	2	2	1	0	1
otselülitus	2	0	0	0	0	0	0
stuudiointervjuu	1	0	0	0	0	0	0
telefoniintervjuu	0	0	1	0	0	0	0
Kokku:	12	4	5	5	3	0	1

Tabel 3: Meditsiinitöötajate streigi teemaliste uudiste hulk ja kajastusviis Eesti Televisiooni uudistesaadetes streigi viimasel nädalal.

Uudise esitamise viis	nädalapäev						
	esmaspäev	teisipäev	kolmapäev	neljapäev	reede	laupäev	pühapäev
ankurbeta	1	1	0	2	0	0	0
ankurbeta-sünkro	1	0	0	0	1	0	0
reporterilugu	1	0	1	1	1	0	0
otselülitus	0	0	0	2	0	0	0
stuudiointervjuu	0	0	0	1	0	0	0
telefoniintervjuu	0	0	0	0	0	0	0
Kokku:	3	1	1	6	2	0	0

3.10. Streigi kajastamise geograafiline ulatus

Suurem osa Eesti Televisiooni eestikeelsete uudistesaadete kaudu auditooriumini jõudnud uudistest olid meedikute streigi esimesel ja viimasel nädalal Tallinna-kesksed. Põhjuseks on esimese nädala puhul see, et streigi esimesel nädalal olid streiki lisaks Tallinnale kaasatud ainult Tartu. *See [Tartu alaesindatus] võis olla mõneti juhus ja ka see, et Tallinnas meil on ju oluliselt rohkem ajakirjanikke. Tallinn oli kõige enam puudutatud sellest streigist alguses kohe, sellepärast et siin alustasid kohe selle streigiga mitte ainult Põhja-Eesti Regionaalhaigla, mis on võrreldav siis Tartu Ülikooli Kliinikumiga, vaid ka Ida- Tallinna ja Lääne-Tallinna keskhaiglad. Tallinnas oli see kohe väga tunda ja märgata. Hiljem me tegime teistest linnadest ikka ka, kui see laienes.* (Ehand 2013). Peamiselt kajastati Tallinna väliseid meedikute streigi uudiseid streigi teisel ja kolmandal nädalal.

Analüüsist selgub, et uudistetoimetused on püüdnud teemale anda siiski laiemat pinda, kasutades kõneisikutena poliitikuid, valitsuse liikmeid ja analüütikuid. Nende kaudu auditooriumini jõudnud kommentaarid seadsid streigi laiemasse konteksti, rõhutades teema tähtsust ja ulatuslikkust ka väljaspool Tallinna ja Tartut asuvale auditooriumile.

Tallinna-kesksed olid streigiteemalised uudised ka viimasel nädalal. Siis keskendusid uudised peamiselt streigiolude selgitamisele ning suurem osa kõneisikutest viibisid Tallinnas.

Analüüsitud nädalatel Eesti Televisiooni eestikeelsetest uudistest, mis kajastasid meditsiinitöötajate streiki, olid Tallinnas tehtud 29 ja Tartus kaks uudist. Sellest tuleb välja teema kajastamise disproportsionaalsus, sest meedikute streik toimus samal ajal ja samas ulatuses nii Tallinnas kui ka Tartus. Geograafilist ulatust andis juurde uudis, mis oli tehtud küll Tallinnas, kuid kajastas Narva energeetikute seisukohta meedikute streigi asjus. Samuti andsid teemale geograafilist ulatust spetsialistid ja analüütikud, kes töid võrdlusesse välismaa meditsiinisüsteemi, asetades Eesti meditsiini laiemasse konteksti.

3.11. Streigiteemaliste uudiste mõju

Uudis pakub auditooriumile huvi, kui see vastab uudisväärtuse kriteeriumidele. Kui huvi on tekitatud, saab uudis täita oma eesmärgi ehk pakkuda auditooriumile uut ja tasakaalustatud infot, mis viib omakorda avaliku arvamuse ja

debati kujunemiseni ning demokraatia arenguni. Eesti Televisioon peab oma uudiste tegemisel kinni pidama Eesti Rahvusringhäälingu seadusega kehtestatud normidest. Programmid peavad olema mitmekülgsed ja ühiskonnaelu teemade käsitus neis peab olema tasakaalustatud (Eesti Rahvusringhäälingu seadus § 6, lõige 2).

Meedikute streigi teema puhul oli õigustatud selle nii mahukas kajastamine, sest tegemist oli ühiskondlikult tundliku ja sotsiaalse teemaga, mis oli oluline paljudele inimestele. Eestis pole varem nii laiaulatuslikku streiki olnud, seega ei saanud AK ja "Terevisiooni" uudised toetuda uudiste tegemisel varasematele praktikatele. Teema seotus varasema kogemusega on aga üks mõjuka uudise kriteeriume. Seega pidid toimetajad toetuma oma professionaalsusele ning olema vastavuses organisatsiooni poolt paika pandud nõuetega. Analüüsitud uudiste puhul võibki märgata, et vaatajatele püüti esitada võimalikult palju tasakaalustatud infot. Selleks kasutati erinevat tüüpi lugusid ning erinevaid allikaid. Kajastust mitmekesistas see, et lugusid tegi kaheksa toimetajat, kelle kajastus varieerus käekirjaliselt.

Uudiskajastuse hariv funktsioon oli täidetud sellega, et uudised pakkusid informatsiooni selle kohta, milised on streigi arengud, miks üldse streik toimub ja millised on nõudmised, aga ka igapäeva ülu puudutavat informatsiooni näiteks selle kohta, millist meditsiinilist abi streigi ajal saab ja millist mitte ning kui pikad on järjekorrad.

Meedikute streigi puhul oli tegemist teemaga, mis muutis oluliselt auditoriumi tavapärast elurütmi. Seega peavad ajakirjanikud seisma selle eest, et tavapärase rütm taastada (Gans 2003). AK ja "Terevisiooni" uudised täitsid nõude sellega, et tõi inimesed välja infosulust ning pakkus neile infot, kuidas nende igapäevaelu sujuvalt jätkuda saaks. Sündmuste kulgu sekkusid uudised sellega, et vahendasid uudiste kaudu erinevate osapoolte seisukohti, et nõudmised oleksid selged. Sellega oli täidetud ka Eesti Rahvusringhäälingu seadus § 6, lõige 2: programmid ja meediateenused peavad kaasa aitama ühiskonnaliikmete ja -rühmade omavahelisele kommunikatsioonile ja ühiskonna sotsiaalsele sidususele ning kajastama erinevaid arvamusi ja tõekspidamisi. Võimuesindajate poole pöördumine ja nende küsitlemine mõjutas ja kiirendas streigi lõppu ja lahenduste/kompromisside leidmist.

4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

4.1. Meediakajastuse ettevalmistus

AK-s ning “Terevisioonis” polnud varem nii laiaulatuslikku streigitemat kajastatud. Teema oli aga ühiskondlikult oluline ning muutis laialdaselt paljude inimeste elurütmi. Seega pidid toimetajad end aegsasti teemaga kurssi viima, et teha endale selgeks taust ja valupunktid, millele meediakajastusega rõhku panna. Põhjalik eeltöö võimaldas pakkuda auditooriumile mitmekülgselt kajastust ning töötada streigi kajastamisel operatiivselt ja kiiresti. *Kindlasti me tegime plaane eelmisel nädalal juba ja varem. Me kajastasime ka neid streigieelseid meeleolusid ja arstide nõudmisi ja siis me siin enda tööalaselt mõtlesime seda, et kuidas meie seda kajastame ja leppisime kokku, et kust võiks need lood tulla, kes võiks olla stuudios ja kust võiks olla otselülitused* (Ehand 2013).

Ühe laia teema puhul on väga oluline toimetusesisene koostöö ning arutelu, kes, mida ja kuidas teeb. Kui see puudub, siis võivad erinevate toimetajate lähenemisenurgad kattuda või mõni oluline aspekt üldse kajastuseta jääda. Sel viisil sõelutakse ka välja igale toimetajale kõige sobivam vaatenurk, mida ta suudab kõige professionaalsemalt kajastada.

ETV uudistetoimetajad kinnitavad, et nende ettevalmistused algasid varakult. *Meil olid ettevalmistused tehtud. Me arutasim, kes mida teeb, suhtlesime haigla juhtidega. Leppisime kokku laivid, kus mida teha. Ma ei oska täpselt öelda, mitu päeva ette me need asjad kokku leppisime. Igatahes streik hakkas esmaspäeval ja ma arvan, et me juba nädala lõpus mõitlesime neljapäeval-reedel ära, mis me teeme* (Kaasik 2013). See näitab, et uudistetoimetuse võttis tõsiselt oma rolli informeerida auditooriumi värskelt ja ajakohaselt informatsiooniga võimalikult ulatuslikult ja ammendavalt.

4.2. Fookus ja mõju

Meditatsioonitöötajate streiki analüüsid selgub, et esimesel uuritud nädalal oli Eesti Televisiooni eestikeelsete uudiste agendas kindlalt esikohal. Sel perioodil eetris olnud “Terevisiooni” uudistes oli iga päev esindatud vähemalt üks meedikute streigi teemaline uudis. Seejuures oli “Terevisiooni” uudistes meedikute streiki kajastav

uudis alati esikohal – see näitab, et “Terevisiooni” uudiste agendas peeti meedikute streiki teistest teemadest olulisemaks ning kajastamisvääresemaks. See tähendab, et teemale pühendati rohkem aega ning ressursse kui teistele uudistemadele ning uudistetoimetuse seadis eesmärgiks pakkuda streigi teemal auditooriumile võimalikult palju uut ning samas põhjalikku informatsiooni.

“Terevisiooni” uudised keskendusid analüüsitud nädalatel peamiselt streigi erinevate ametlike osapoolte (haiglate arstide, õdede) seisukohtade kajastamisele. Patsientide seisukohti “Terevisiooni” uudistes vaadeldud nädalate jooksul ei kajastatud. See näitab, et “Terevisiooni” uudised olid võrdlemisi ametnikekesksed ning inimlähedusest jäi vajaka. Samuti jäi fookus ühetüübiliste allikate kasutamise tõttu ühekülgseks. “Aktuaalse kaamera” uudised kajastasid aga nii patsientide olukorda kui ka haiglate ja meedikute seisukohti, tuues sel viisil vaatajani laia seisukohtade ja arvamuste hulga. Samuti tagati sel viisil auditooriumilähedus, sest allikate abil olid fookusesse seatud ka konkreetsete patsientide olukorrad.

Uuritud nädalatel püüdis Eesti Televisiooni uudistetoimetuse kajastada teemat erinevate fookustega, sellest tulenes ka erinevate allikate kasutamine. Teemale läheneti nii streikivate osapoolte seisukohti selgitades kui ka patsientide olukorda kirjeldades. Sellele lisaks uuriti streigi puhkemise tagamaid ja Eesti meditsiinisüsteemi olukorda üldisemalt. Lai fookuste hulk eeldas ka erinevate spetsialistide ja allikate kaasamist. Seejuures selgub, et avanädalal muutus meedikute streigi fookus – nädala alguses oli keskmes arstide, õdede ning patsientide olukorra kirjeldamine, nädala keskel oli rõhk meditsiinisüsteemi rahastamisvõimalustel ning nädala lõpus uuriti põhjalikumalt meditsiinisüsteemi arenguid viimaste aastate jooksul. Seda võib seletada asjaoluga, et “Terevisioonis” oli aeg rohkem piiratud ning oluline oli anda asjale ametlik taust ning teema avada. AK-l oli rohkem aega, et teemat detailide ja konkreetsete juhtumitega täiendada. Eesmärgiks oli anda ka tähtsam info varem, seega esitati ametlikud allikad varem, mida hiljem näiteks patsientide kommentaaride ja lugudega täiendati.

Streigiteemaliste uudiste fookuse muutumise võrdlemine näitab, et uudistetoimetuse võtab endale meditsiinitöötajate streigi nädalatel endale laiema ülesande kui ainuüksi info edastamine. Oluliseks peeti, kuidas patsiente aidata ning mis on nende jaoks oluline. *“Püüdsime silmas pidada ja jälgida, milline see patsientide olukord on. Näiteks, et keegi ei jääks ilma hädavajaliku abita või et see, mis oli lubatud, ikka kindlasti oleks ka tagatud. Suhtlesime patsientide ühingu ja*

püüdsime selliseid olukordi kontrollida. Olid ka mitmed vihjed või kirjad meile, mitmed infokillud, mis jõudsid meieni, et inimesed on jäänud abita siin ja seal (Ehand 2013) See kinnitab allikate funktsiooni, et nad on ajakirjanikule uudise kirjutamisel abiks.

Me üritasime hästi palju uurida, mis järjekordadest saab, mis saab nendest inimestest, kellel on numbrid. Võib-olla esimestel päevadel oli hästi palju seda, et informeerida inimesi, et nad ei läheks paanikasse ja teiseks, et mis toimuma hakkab ja kust nad infot saavad. Me katsusime uurida, kas on möödarääkimisi inimestel. Aga inimene sai arstile, noh, tänu sellele võib-olla, et meie sekkusime (Kaasik 2013). Siit võib järeldada, et uudistetoimetus mitte ainult ei informeerinud inimesi teleri vahendusel, vaid aitas patsientidel segast olukorda mõista ka telefoni teel ja väljaspool uudistesaateid. Tulemuseks oli see, et uudistetoimetus aitas taastada streigi käigus kadunud korda ning inimeste igapäevaelu toimimist ja tavapärast elurütmi. Gans (2003) on selgitanud, et uudistetoimetus peab pakkuma inimestele sotsiaalselt tundlikel teemadel informatsiooni, aidates auditooriumil tulla toime olukorraga, mis erineb tavapärasest ning mille lahendamiseks puuduvad auditooriumil ulatuslikumad varasemad kogemused. ETV uudistetoimetus täitis seega auditooriumi abistamise rolli hästi, sest pakkus olulist ning mitmekülgset infot streigi osapoolte nõudmiste kohta, avas auditooriumile streigi tausta, edastas informatsiooni tavapärase elurütmi taastamiseks ning vahendas osapoolte nõudmisi ja seisukohti, mis struktureeritud ja selgelt kujul kiirendasid streigis osalejate infovahetust ning ühtlasi streigi kiiremat lõppemist. Uudistetoimetus kinnitas seega oma ühiskonna valvekoera rolli sellega, et pani streigi osapooled avalikkuse ees selgitusi jagama ning kompromissi leidma.

Kui vaadelda streigiteemaliste uudiste olulisuse muutumist ajas, siis võis märgata, et uudiste tähtsus uudisteagendas aina vähenes. Streigi lõpus ehk viimasel nädalal vähenes streigiteemaliste uudiste arv märgatavalt. Samuti ei olnud streigiteemalised uudised enam esindatud kõigis kolmes uudistesaaetes. Põhjuseks oli taas kord see, et värsket infot ei tulnud enam nii palju peale. *Alguses kindlasti me rääkisime nagu iga päev ja siis mingil hetkel tuli lihtsalt panna enda jaoks mingid sellised tähised, et, noh, teeme jälle siis kui on mingi areng, kui on näiteks mingu järgmine tähtaeg täis saanud* (Ehand 2013). Uue hoo streigiuudiste kajastamisel tõi viimase streiginädala neljapäev, kui oli juba teada, et streik lõpeb. Viimase nädala “Aktuaalne kaamera. Nädal” ei kajastanud meedikute streiki üldse. Toimetajatega tehtud intervjuude põhjal võib öelda, et viimasel nädalal oli streigiteemalisi kajastusi

vähe, sest teema ei uuenenud enam nii kiiresti ja laialt kui esimesel nädalal. *Seda arutati koosolekutel suure massiga, et kas teha või mitte teha ja kui ikka enam otsustas, et ärme tee, seda on liiga palju, siis otsustati mitte teha. Aga ma arvan, et see täitsa lõpp venis* (Ellermaa 2013). Teema liikumine agendast välja näitab, et teema oli ammendunud ning uut informatsiooni enam pakkuda polnud. Selleks ajaks oli suuresti taastunud ka inimeste tavaline elurütm ning välja selgitatud kõigi osapoolte nõudmised.

Vahel lähtus toimetuse streigi kajastamisel veel ka sellest, et sündmuste arengu seiskumine on uudisväärtuslik: *Noh, vahel on uudis ka see, kui infot ei ole. Noh, et teed uudise sellest, et kõik on vanamoodi, aga selle nelja nädala jooksul siiski mingil hetkel on see piir, et noh, ma ütlen, et see ikkagi sõltub sellest, et kas oli midagi uut öelda, oli uusi arenguid. Ja siis sellest lähtusime* (Ehand 2013). Selline käsitlus aitab teemat küll aktuaalsena hoida, kuid võib auditooriumile kunstlikult ja nn haipimisena mõjuda. Siiski muutus streigisündmuse kajastamine lõpuks toimetuse jaoks keeruliseks, sest uut informatsiooni ei tulnud enam piisavalt juurde: *Me tundsi seda ja see oli selles mõttes probleemiks, et mida sa uut enam kirjutad või ütled. Et see jällegi kordub kõik samamoodi, eriti siis, kui nad istusid seal jälle koos tundide kaupa ja mingit lahendust ei tulnud. Selles mõttes muutus see meile ka nagu kurnavaks, tundus, et kõik on nagu öeldud juba. Eks me ühel hetkel seda igapäevaselt enam ei kajastanudki* (Kaasik 2013). Seejuures ei kajastatud teemat ka viimase streiginädala saates "Aktuaalne kaamera. Nädal". Seega võib teisest küljest analüüsides järeldada, et uudistetoimetuse taganes auditooriumi aitamise rollist veel enne streigi lõppu ning tavapärase olukorra täielikku taastumist. Streik jätkus, kuid pidevaid juhiseid olukorras toimimiseks enam ei tulnud. Kuigi osa auditooriumist võis nii arvata, ei eeldanud siiski toimetuse streigi lõpuosas, et auditoorium on olukorraga täielikult kohanenud. Lihtsalt uut ja olulist infot ei tulnud enam peale ning liigne kajastamine oleks mõjunud kurnavalt. Seda mõtet edasi arendades võib aga küsida, kas toimetajad oleks saanud ise osapooltelt uut informatsiooni välja nõuda, kui streik venima jäi. Toimetaja Kaasiku sõnul mindi küll osapoolte juurde kohale, kuid midagi uut sealt ei tulnud ning lahendust ei paistnud. Siinkohal võib seada kahtluse alla, kas toimetajad nägid piisavalt vaeva, et osapooli mõjutada ning neilt selgeid lahendusi saada või oldi streigi lõpuks lihtsalt ootaval positsioonil.

4.3. Allikad

Allikate kasutamise üks tendents oli see, et ametlikke allikaid (kui võtta eksperdid ning võimuesindajad kokku) kasutati tunduvalt rohkem kui tavainimesi. Samas oli uudiste eesmärgiks ning fookuseks tavainimeste igapäevaelu rütmi taastamine. Ühest küljest oli ametlike allikate rohkem kasutamine hea, sest võimaldas luua korda tekkinud segadusesse ning anda inimeste küsimustele ametlikud vastused. Samas võis aga tavainimeste vähene kasutamine jätta osad probleemid üldse varju ning seetõttu taastus tavapärane elurütm ka aeglasemalt.

Meditšiinitöötajate streigi kajastamisel Eesti Televisiooni eestikeelsetes uudistes oli näha ka seda, et streigiteemaliste uudiste koostamisel oli kasutatud väga palju erinevaid allikaid. See näitab teema erakordsust, samuti toimetajate püüdlust lahata teemat võimalikult põhjalikult ja erinevate vaatenurkade kaudu. *Uurida tuleb ikka, et selles mõttes, et suskida tuleb igast otsast. Aga suksida tuleb mõlemalt poolt, et see on oluline. Mitte nii, et sa kuulad ühe ära ja jääd seda suu ammuli kuulama ja siis oled kõigi teiste vastu. Et siis tuleb olla aus ja suskida mõlemalt poolt ja seda, ma arvan, me ka tegime* (Ellermaa 2013). Kuna toimetajad olid kasutanud allikatena ka patsiente, võimaldas see televaatajal samastuda patsiendi olukorraga streigioludes.

Allikate kasutamine oli ka mitmekülgne. Erinevaid allikaid oli esindatud neljas kategoorias – eksperdid, tavainimesed, võimuesindajad ning ka üks välismaine allikas ehk rahvusvahelise organisatsiooni esindaja. Järelikult oli püütud meediakajastust tasakaalus hoida ja anda kõigile sõna.

Eksperte ja võimuasendajaid kui allikaid võib käsitleda ühest küljest ka mugavusallikatena, sest uudistetoimetajal on nendele kergem ligi pääseda kui tavainimestele. Ametlikud allikad on ühtlasi avalikkuse tähelepanu all ning neilt oodatakse informatsiooni, seega on nad ka rohkem valmis rääkima kui tavainimesed, kes peaks rääkima asjadest oma isiklikust seisukohast lähtudes.

Mugavusallikatena võib käsitleda ka piirkondlikke allikaid. Uudised keskendusid vait Tallinnale ja Tartule ning sealt olid pärit ka allikad. On loogiline, et kui uudise fookus on näiteks Tallinnal, on ka allikad sealt pärit. See on mõistlik nii uudise fookuse kui ressursilise poole pealt. Teisalt viib see aga geograafiliselt kitsa meediakajastuseni.

Kõneisikud, kes olid erinevatelt positsioonidelt allikateks valitud, olid igati õigustatud. Ekspertidena rääkisid näiteks Eesti Arstide Liidu peasekretär Katrin

Rehema ja Eesti Patsientide Nõukoja juhatuse liige Kaido Kolk. Võimuesindajate hulka kuulus ka vabariigi president. Seega olid teemal rääkima saadud kõige kõrgemad otsustajad ning vastutavad isikud, kelle selgitusi, otsuseid ja kommentaare avalikkus ka kõige rohkem ootas.

Kui võrrelda AK ja “Terevisiooni” allikate hulka, siis selgub, et “Terevisiooni” uudistes kasutati vähem erinevaid allikaid kui “Aktuaalse kaamera” streigitemaalistes uudistes. See tuleneb asjaolust, et “Terevisioon” kasutas uudiste koostamisel eelmisel päeval tehtud intervjuusid ja pildilist materjali, mis olid juba “Aktuaalse kaamera” eetris olnud. Samuti on “Terevisiooni” uudised ajaliselt enam limiteeritud – suurem osa uudiseid edastati ankrutekstiga ning allikate seisukohad olid refereeritud. See võimaldas toimetajal uudisele pühendatud aega kokku hoida, kuid samas auditooriumi kompaktselt informeerida. Samuti arvestati “Terevisiooni” uudiste toimetamisel seda, et sageli jätkati teema kajastamist saate põhiosas: *Mis puudutab “Terevisiooni”, siis tuleb alati meeles pidada, et uudised on osa suuremast saatest ja üsna sageli laiendab sama teemat uudistele järgnev stuudiointervjuu* (Pott 2013). Streigitemat käsitleti stuudiointervjuuga korduvalt. Allikate vähene kasutamine aga ei võimaldanud anda uudistes laia ja eripalgelist vaatenurkade valikut. Väheste allikate tõttu kippusid uudised jääma ühekülgses ning piirkondlikuks ning kogu teema ulatuses ei pakkunud uudised teemale ammendavat kajastust. Kui lähtuda toimetaja seisukohast, et sageli käsitleti teemat ka ülejäänud saates, tuleb täheldada, et neile vaatajatele, kes jälgisid vaid uudiseid, jäi teema kajastamine pinnapealseks. Siin on toimetuse vaarikimisi eeldanud, et televaataja vaatab kogu saadet, mitte ainult uudisteplokki.

4.4. Geograafiline ulatus

Streigi kajastamine oli geograafiliselt kitsas (keskenduti ainult Tallinnale ja Tartule, kusjuures Tartust oli vaid kaks lugu). Seetõttu olid ka allikad pärit vaid nendest linnadest. Kui lugu tehakse näiteks Tallinnast, siis ongi kõige mugavam ka sealt allikad võtta nagu oli tehtud vaadeldud nädalate uudiste kajastamisel. See muudab aga üleriigilise teema vaid piirkondlikuks ning välja jäetud piirkonnad ei saa informatsiooni, mis ka neid otseselt puudutaks. Muidugi peab arvestama asjaoluga, et pole mõeldav kajastada streiki igas haiglas ja kõigi piirkondades. See poleks võimalik ei ajaliselt ega ressursiliselt. Lisaks tõi toimetaja välja ka korrespondentide niigi suure

koormuse. *Väga raske on saada Terevisiooni uudiste jaoks eraldi uudislugu korridelt saada, kelle see on ikkagi lisatöö* (Pott 2013). See aga vähendas uudiste lähedust auditooriumile – uudised olid orienteeritud peaausjalikult Tallinna auditooriumile. See omakorda tähendab, et ülejäänud auditooriumile võis kajastus jääda võrdlemisi kaugeks ja vähetähtsaks, kuna teema fookus ei puudutanud otseselt neid. Seega pidi toimetaja tegema valiku ning antud juhul otsustati keskenduda piirkondadele, millest sõltuvad kõige rohkem inimesi. Selline lähenemisviis jättis ilmselt paljud streigiga seotud üksused end kõrvalejätetuna tundma, kuid võimaldas süveneda ja kajastada põhjalikumalt kahe suurima piirkonna probleeme, mille põhjalt on võimalik auditooriumil saada aimu kogu Eesti olukorrast. Samas ei pruugi välja tulla regionaalsed erinevused, mis sellise teema puhul võiks oluliseks osutada. Sellisel juhul jääb aga uudise mõju ülejäänud piirkondadele väiksemaks, sest see ei puuduta otseselt neid.

4.5. Lugude autorid ja korrespondentide kaasamine

Kahe nädala jooksul tegid streigiteemalisi uudiseid AKsse ja “Terevisiooni” kaheksa toimetajat, mis võimaldas väga mitmekülgset teemakajastust. Teema olulisust näitab ka see, et teemaga tegeles suurem osa toimetusest, kes streigi ajal tööl olid (erandiks olid vaid kultuuri-, majandustoimetajad ning vaid üks üldtoimetuse liige). Kui toimetuse on nii suures ulatuses ühe teema kajastamisega hõivatud, peavad kõik sellel teemal ka piisavalt pädevad olema. See eeldab muidugi suurt ettevalmistust ja eeltööd. Kuna uudisväärtuslikku materjali oli palju, et saanud ka rohkem toimetajaid sellest kõrvale jääda.

Suurem toimetajate hulk võimaldas aga planeerida, kes mingile aspektile keskendub. Samuti võimaldas lai toimetajate ring jagada uudised nii, et kajastus saaks võimalikult erinevad ning mitmekülgne.

Kuna korrespondentide uudiseid oli analüüsitud nädalatel eetris ainult kaks, jäi kajastusest võrdlemisi Tallinna-keskne mulje. Seejuures olid mõlemad lood tehtud streigi esimesel nädalal. Streigi viimane nädal ei sisaldanud ühtegi korrespondentide uudist ning jäi seetõttu ainult Tallinna-keskseks. Rahvusringhääling oleks võinud korrespondentide näol kasutada enam privileegi olla sündmuse juures võimalikult erinevates Eesti paikades. Korrespondentide lugudega oleks saanud anda teemale enam geograafilist laiust ning suuremat vaatajalähedust.

4.6. “Aktuaalne kaamera. Nädal”

“Aktuaalne kaamera. Nädal” oli streigiteema kajastamiseks ideaalne formaat. Kui lühemates uudistesaadetes oli auditooriumile antud esmane informatsioon ning uus info, siis nädalalõpu pikemas uudistesaadetes oli võimalik seda teemat süvendada ning olukorda näidetega võimendada. Teemale lisati pikem ja analüütiline perspektiiv, kaasates kõneisikute hulka analüütikuid ja spetsialiste. Sel viisil asetaski uudistetoimetuse meedikute streigi teema laiemasse konteksti, juhtides auditooriumi tähelepanu probleemi tegelikule ulatusele ning soodustades teemasse süüvimist. Sel puhul astuti sammuke kaugemale traditsioonilisest uudistesaadetest ning kasutati analüütilisemat lähenemist.

Streigi esimese nädala pühapäeval eetris olnud “Aktuaalne kaamera. Nädal” sidus streigiteema kokku, meenutades streigi puhkemise põhjusi ja osapoolte nõudmisi, kuid keskendus seejuures pikemalt ja põhjalikumalt Eesti tervishoiusüsteemi üldistele arengutele ja puudustele viimaste aastate jooksul. Seega toimus loo raamistamine, mille abil muudeti teema mõistmine auditooriumile lihtsamaks. Siinkohal peab arvestama sellega, et uudis ei tohi olla esitatud liiga spetsiifiliselt ning keeruliselt. Samas ei saa aga ka auditooriumile pakkuda infot, millest nad on juba ammu teadlikud, muidu kaob huvi. Tasakaalu nende punktide vahel aitasidki leida erineva pikkusega ja formaadiga saated. Uudistesaadetest sai auditoorium kätte esmase ja olulise info konkreetsel kujul, pikem saade sobis nendele, kes soovisid teemasse rohkem süveneda. Seejuures kasutati allikatena analüütikuid, kelle abil markeeriti meditsiinisüsteemi võimalikke arenguid ja vajalikke muutusi streigiolukorra lahendamiseks. Seejuures oli nädalalõpu loos kokku seotud mitu teemat (streik, meditsiinisüsteemi üldine olukord). *See ongi see “Nädala” põhimõte, et anda mingit lisandväärtust ja see ongi selline lugu, mida sa ei saa kahe ja poole minutiga ära öelda. See oligi nagu selline pikemat sorti, et analüütikutega, kust saada seda raha Eesti meditsiinisüsteemi juurde.* (Kaasik 2013).

4.7. Ajaline piir ja lugude hulk

Selgesti oli nähtav see, et meedikute streiki peeti streigi esimesel nädalal saates olnud teemadest olulisimaks. Sellele pühendati kümneid minuteid (esimesel päeval oli streigiteemaliste uudiste maht kokku 1 tund, 10 minutit ja 48 sekundit). Streigi esimesel päeval, 01. oktoobril 2012 koosnesid “Aktuaalse kaamera” kõik kolm

uudistesaadet põhiliselt meedikute streiki kajastavatest uudistest (teistel teemadel tehtud uudiseid oli kolme saate jooksul üheksa, sealhulgas majandus- ja kultuuriuudised). Uudiste ajalist piiri seejuures kuigi täpselt ei jälgitud. *Meil on tegelikult siin igapäevaselt ka ideaalid, et mingid formaadi mõttes head, tempo mõttes on hea, kui lood on lühemad ja ka lühiuudised on lühemad, aga et see on iga kord ikkagi iga päev erinev. Ma arvan, et seal ka ei olnud niimoodi joonlauda ees* (Ehand 2013). Sellest võib järeldada, et teemat peeti teistest tunduvalt olulisemaks ning avalikkusele huvipakkumaks. Seetõttu ei peetud kinni uudise traditsioonilisest pikkusest. Streigi alguses oli ka rohkem infot ja sündmused arenesid kiiresti. Samuti oli vaja auditooriumile teema avada, selgitada tausta ning erinevate osapoolte seisukohti. Teema kajastamine võttis niikuinii sageli saatest suurema osa, ka seetõttu polnud ühe uudise pikkus nii rangelt kontrollitud. Streigi esimesel nädalal peeti uudiste pikkuse ideaalidest kinni oluliselt vähem kui streigi viimasel nädalal ehk see kinnitab taas, et teema hakkas ammendumas ning saateaega said rohkem ka uudised teistelt teemadelt. *Kindlasti oli esiplaanil see, et keeruline ja tundlik teema saaks põhjalikult ja hästi arusaadavalt kajastatud* (Pott 2013). Seejuures võib järeldada, et toimetuse pidas aja limiteeritust vähemtähtsaks kui auditooriumi adekvaatset informeerimist. Toimetuse seadis esiplaanile auditooriumi abistamise ja juhendamise tavapärasest erinevas olukorras ning andis seejuures järele toimetuse reeglitele. Uudiste täpne ajapiiridesse paigutamine ei oleks võimaldanud teemale süvitsi läheneda.

Streigi esimese nädala esimesel poolel pühendati seega Eesti Televisiooni uudistesaadetes streigiteemalistele uudistele märkimisväärselt rohkem ruumi kui nädala teises pooles. Esmaspäevast kolmapäevani pühendati uudistesaadetes streigiteemalistele uudistele aega kokku üle tunni (1 tund, 10 minutit ja 48 sekundit). Neljapäevast pühapäevani kulutati streigiteemalistele uudistele kokku aega pisut üle poole tunni (30 minutit ja 11 sekundit). Streigi viimasel nädalal oli kajastamise põhirõhk nädala teisel poolel. Esmaspäevast kolmapäevani pühendati uudistesaadetes streigiteemalistele uudistele aega 9 minutit ja 25 sekundit. Neljapäevast pühapäevani kulutati streigiteemalistele uudistele aega 22 minutit ja 49 sekundit. Seejuures lõviosa ajast võttis enda alla neljapäev, mil streigiteemalisi uudiseid kajastati 17 minuti ja 11 sekundi jooksul. Siit järeldub, et streigi esimesel nädalal oli auditooriumi abistamine toimetuse jaoks tähtsam kui viimasel nädalal. Eripalgeliste uudistega anti olukorrast mitmekülgne ülevaade. Streigiteemaliste uudiste kajastamise mahu vähenemine on

loogiline, sest uut infot tuli järjest vähem peale. Erandliku kajastusviisi puhul peab toimetuse tegema palju oma professionaalsusest lähtuvaid valikuid. Antud juhul otsustati, et teema on tavapärasest suuremat kajastust väärt. Siinkohal võib rääkida kahest ohust, millega toimetajad arvestama peavad: auditoorium uputatakse ühe teema info sisse ning teisalt jäävad mõned teised uudisteemad streigi arvelt kajastamata. ETV uudistetoimetuse leidis selles olukorras mõistliku kesktee, vähendades järkjärgult kajastuste hulka vastavalt uue info ilmumisele.

Samuti tuli analüüsist selgelt esile tendents, et meditsiinitöötajate streigi kajastamisel ei peetud uudiste ajalisest limiidist nii rangelt kinni kui teiste uudisteemade puhul. Uudistesaadete pikkused tervikuna jäid küll ettenähtud aja piiridesse, kuid uudistesaadetes olnud streigiteemaliste uudislugude pikkused erinesid klassikaliste uudiste pikkusest märkimisväärselt (lausa kolmandiku võrra). Kui klassikalise reporteriloo pikkus on televisiooniuudistes ja ka “Aktuaalses kaameras” maksimaalselt kaks minutit, siis analüüsitud nädalal eetris olnud meedikute streiki kajastavad uudislood ületasid ajalises mahus suuremas osas kaht minutit, küündides enamasti kolme minutini. “Terevisiooni” uudistes tõusis eriti esile streigi esimesel päeval eetris olnud reporterilugu, mille pikkus oli 1:52. Koos ankrutekstiga oli uudise pikkus 2:12, mis tähendab, et viieminutilise uudistesaadest pühendati meedikute streigile selle looga peaaegu pool saateblokile ette nähtud ajast. Küll aga püüti lugusid siiski võimalikult kompaktselt esitada: *Kuna “Terevisiooni” uudised on ainult viis minutit pikad, siis seal oli ajast kinnipidamine olulisem* (Pott 2013).

4.8. Erinevad lugude tüübid

“Terevisiooni” ja “Aktuaalse kaamera” uudiseid võrreldes selgus, et “Terevisioonis” kasutati enim ankurbeta-uudiseid, erandina kahel korral ka reporterilugu. Teise nädala neljapäeval, kui selgus, et lõpeb, oli eetris ühtekokku kuus streigiteemalist uudist, mille seas oli nii ankurbetasid, otselülitusi, reporterilugu kui ka stuudiointervjuu. See oli päev, mis oma kajastuselt sarnanes streigi esimese nädala kajastustega (seda nii kajastuse hulgalt kui ka mitmekesisuselt). Siit nähtub, et toimetuse püüdis streigi lõppemist kajastada võimalikult mitmekülgelt, kaasates erinevaid allikaid ja pakkudes nii auditooriumile laia arvamuste hulka.

Meditsiinitöötajate streik tõi “Aktuaalse kaamera” uudiste kajastamise viisi erandeid. Teema auditooriumini toomiseks kasutati võimalikult erinevaid uudise

edastamise viise – esindatud olid ankurbeta uudis, ankurbeta-sünkro uudis, reporterilugu, telefoniintervjuu, stuudiointervjuu ja otselülitus. Selleks, et lugusid erinevalt ja mitmekülgelt kajastada, mõtles toimetus tegevuse aegsasti läbi ja valmistas toimetajaid kajastusteks ette. *Ainult esimene päev oli niimoodi rangelt paigas, et kes mida teeb, sest seal oli vaja juba kaamerad ette ära jaotada jne. Aga ülejäänud päevadel läks see voolavamalt. Kui midagi tähtsamat oli, näiteks Haigekassa istus koos või neil hakkas see koostöölepe sündima, siis üldjuhul vaadati välja, kes võiks seda teha, pakuti talle välja, helistati ette.* (Ellermaa 2013). Erinevate kajastusviiside kasutamine võimaldas muuta teemat auditooriumi jaoks mitmekülgsemaks, samuti võimaldas see luua vaatajale kohaloluefekti ja samastumise. Selle tegid võimalikuks otseülekanded haiglast ning konkreetsete patsientide situatsiooni kajastused, mille abil nägi auditoorium seda, millest jutt käis.

“Aktuaalse kaamera” tavapärase saadetega võrreldes selgub, et meditsiinitöötajate streik erines oluliselt teistest uudisteedest – teiste teemade kajastamiseks ei kasutatud “Aktuaalses kaameras” analüüsitud nädalatel nii palju erinevaid uudise edastamise viise (teised teemad kajastati kas reporterilugudena, ankurbeta-uudistena või ankurbeta-sünkro uudistena. Telefoniintervjuusid, otselülitusi ja stuudiointervjuusid teiste teemade kajastamisel ei kasutatud).

Ka streigi uudiste edastamise laad oli analüüsitud nädalal väga varieeruv. Esines nii klassikalisi allikate vastandamise meetodil üles ehitatud uudiseid kui ka läbi konkreetse isikuni jutustatud uudislugusid. Seejuures jääb mulje, et toimetajad on püüdnud kajastada teemat võimalikult mitmetahuliselt, tuues nii auditooriumini meditsiinitöötajate streigi detailid ja tagamaad. *Me pidasime silmas, et need lood oleksid võimalikult erinevalt ja mitmekülgelt kajastatud.* (Ehand 2013). Mitmekülgne esituslaad tõusis esile ka “Terevisiooni” uudiseid analüüsides. Kui tavapäraselt on “Terevisiooni” uudiste eetris ankurbeta-uudised (reporterilood on “Terevisiooni” uudiste eetris tavaliselt korrespondentide uudistena), siis streigi avapäeval oli üks reporterilugu tehtud arhiivimaterjali põhjal Tallinnas. Seejuures oli kasutatud eelmisel päeval “Aktuaalse kaamera” eetris olnud intervjuulõike ja katteplaan. Selline reporteriloo tegemine on “Terevisiooni” uudistes erandlik ja kinnitab, et meditsiinitöötajate streik oli teistest uudisteedest erineva iseloomuga ning tähtsam. Toimetus püüdis edastada streigiteemalisi uudiseid võimalikult mitmekülgelt, et kõnetada võimalikult suurt osa auditooriumist. Samas aitab erinev kajastusviis auditooriumil infot liigitada ning selles korrapärasust luua. Kui erakorralise teema

(antud juhul streigi) kajastamisel ei oleks tavapärasest enam lugude tüüpide ning ajamahu varieerumist, muutuks see auditooriumi jaoks igavaks ning lõhuks inimeste arusaama traditsioonilisest uudistesaaatest, kus on erinevad uudised.

Meedikute streiki kajastavate uudislugude katematerjali (pildiline materjal, mida uudistes kasutati) analüüsid selgub, et varieeruvat materjali kasutati peamiselt streigi esimesel päeval. Siis olid kõikide streigiteemaliste uudiste katteplaani mõne erandiga erinevad. Edasistel päevadel lisandus uut pildilist infot vaid siis, kui eetris olid korrespondendilood või kui uudise tekstiline osa oli spetsiifiline ja eeldas kindlate meditsiiniliste detailide või olukordade näitamist (nt ootejärjekorrad kindlas haiglas, mõne konkreetse patsiendi isikliku probleemi kajastamine). Ülejäänud uudiste puhul kasutati eelmistel päevadel kogutud videomaterjali. Järjepidevalt kasutati samu üldplaane haiglate registratuuridest, haiglakoridoridest ning ootavatest patsientidest. Keskkel kohal oli seejuures Põhja-Eesti Regionaalhaiglas salvestatud videomaterjal. Jäi mulje, et uudiste toimetamisel peeti oluliseks pildilise info sobivust uudiste tekstiga. Pildilise info värskus jäi aga tagaplaanile. Põhjus on ilmselt selles, et uudistetoimetuses on operaatorite töötempo tihe ning kuna temaatiliselt sobiv videomaterjal oli olemas, saadeti operaatorid teisi (meedikute streiki mittepuudutavaid) sündmusi filmima. *Kui sellised plaanid hakkavad korduma, siis see tähendab, et sellel päeval filmitud ei olnud. Terviseasjade filmimine ei ole nii lihtne. See nõuab kokkuleppeid, aega ja siis ilmselt mindi mingi kergema vastupanu teed. Iga päev ei olegi ju mõtet minna sinna haiglasse filmima, aga teatud paari päeva tagant võiks siis jälle filmima minna.* (Ehand 2013). Siit järeldub, et streigiteema kajastamisel pidas toimetuse olulisimaks uudiste sisu, katematerjal jäi aga tagaplaanile ning seda tähtsustati vähem. Seega mõtles toimetuse küll uudiste sisulisele mitmekesisusele, kuid vormiline mitmekesisus jäi tagaplaanile. Kuna uute katteplaanide hankimine oli niivõrd tundliku teema puhul keeruline, oli ka mõistlik selle arvelt aega kokku hoida. Kaadrite kordumise puhul on muidugi aga ohuks see, kui auditooriumit jääb see häirima ning kahandab ühtlasi uudise usaldusväärsus – vaataja tabab ära, et esitatud on uut infot, aga pildiline aeg pole kaasa tulnud. Siiski on pildiline materjal vajalik ja auditoorium seda ka vajab. Kui ka märgatakse katteplaanide kordumist päevade lõikes, ei pruugi see vaatajat häirida, sest see aitab tal saadud infot kinnistada ning end konteksti sättida.

Analüüsitud aspektide kokkuvõtteks saab öelda, et streigi kajastamine andis kontsentreeritud ülevaate Eesti Televisiooni uudistetoimetuse tööst – analüüsitud

nädalatel kasutati teema kajastamiseks võimalikult erinevaid meetodeid, samuti olid teema kajastamisega seotud väga paljud erinevad toimetajad. Teemale läheneti erinevate fookustega. Nii püüti auditooriumini tuua lai ja informatiivne teave meditsiinitöötajate streigist.

KOKKUVÕTE

Käesolevas bakalaureusetöös analüüsisin meditsiinitöötajate streigi kajastamist Eesti Televisiooni eestikeelsetes uudistesaadetes streigi esimesel ja viimasel nädalal (01.10.2012-07.10.2012 ning 22.10.2012-28.10.2012). Uudised on võetud kõikidest sel perioodil eetris olnud “Terevisiooni” ning “Aktuaalse kaamera” saadetest.

Selleks, et saada uurimusest võimalikult mitmekülgne tulem, kasutasin kombineeritud sisuanalüüsi - kasutasin andmete kogumiseks ja analüüsimiseks kvantitatiivset uurimismeetodit ning kvalitatiivsestest meetoditest diskursusanalüüsi ning semistruktureeritud intervjuusid. Kirjutasin välja analüüsitud nädalatel eetris olnud streigiteemalsied uudistekstid, mida analüüsisin diskursusanalüüsi meetodil. Toimetajatega viisin läbi intervjuud, saamaks andmeid selle kohta, kuidas toimetus streigi kajastamiseks valmistus ning kuidas kujunesid uusilugude fookused. Kvantitatiivse uurimismeetodiga analüüsisin uudiste pikkust ning hulka - loendasin kokku erinevat tüüpi uudiskajastused ning arvestasin välja uudiste pikkused. Seejärel võrdlesin tulemusi uudiste etaloni pikkusega, et saada ülevaade sellest, kuivõrd erines streigiuudiste pikkus klassikaliste uudiset pikkusest. Analüüs võimaldas teha järeldusi nende kahe nädala kajastamisviiside kohta

Täpsemalt analüüsisin sel perioodil eetris olnud uudislugudes esinenud kõneisikuid, teemade fookusi, fookuste muutumist nädala jooksul ning teemale pühendatud aega uudistesaadetes. Samuti uurisin, missugustel erinevatel viisidel streigiteemalisi uudiseid auditooriumini toodi. Lisaks analüüsisin oma bakalaureusetöös seda, missuguse ulatusega meedikute streigiteemat kajastati ning missugune osa oli kajastamisel uudistetoimetuse korrespondentidel.

Bakalaureusetöös tehtud analüüs baseerub kombineeritud meetodil. Kasutatud on diskursusanalüüsi, semistruktureeritud intervjuusid ja kontentanalüüsi. Nii kogusin informatsiooni, mis võimaldas analüüsida meditsiinitöötajate streigi kajastamist erinevatest vaatepunktidest lähtudes.

Tulemused näitasid, et meditsiinitöötajate streik oli uuritud nädalatel Eesti Televisiooni uudistetoimetuse agendas esikohal. Teemat püüti kajastada võimalikult laialt. Analüüsitud nädalal kasutati streigiteema kajastamiseks palju erinevaid uudise edastamise viise, samuti olid uudiste fookused erinevad (esines nii patsiendikeskseid

uudiseid kui meditsiinipersonali keskseid uudiseid, samuti analüütilisi uudiseid). Streigiteemalisi uudiseid tegid analüüsitud nädalatel pooled sel ajal tööolnud “Aktuaalse kaamera” toimetajad. Erinevate toimetajate rohkus võimaldas anda teemale erinevaid lähenemisnurke ja fookusi. Samuti näitas erinevate toimetajate kaasamine teema olulisust ning päevakajalisust.

Kajastuse ajalist ulatust uurides selgus, et suurem osa analüüsitud perioodil eetris olnud uudistest ületas klassikalise uudise mahtu märkimisväärselt (enamasti kolmandiku võrra). Eriti ilmnis see tendents reporterilugude puhul, kus suurem osa lugudest ületas kahe minuti piiri, ulatudes kolme minutini. Kõige enam peeti ajalisest piirangust kinni ankurbeta uudiste puhul.

Töös võrdlesin ka “Terevisiooni” ja “Aktuaalse kaamera” kajastuste erinevusi. Selgelt tuli välja tendents, et “Terevisioon” kaasas streigiteemalistesse uudistesse vähem allikaid ning kasutas teema kajastamisel peamiselt refereeringuid allikate ütlustest. “Aktuaalne kaamera” seevastu kasutas uuritud perioodil rohkesti erinevaid allikaid.

Allikate kasutamist uurides selgus tendents, et Eesti Televisiooni uudistes kasutatakse vähemalt kaht allikat, sageli ka kolme-nelja allikat. Seejuures püütakse allikate sõnavõtte vastandada, tuues nii esile konflikti ja tekitades diskussiooni. Allikad esinesid uudiskajastuses neljas kategoorias: eksperdid, võimuesindajad, tavakodanikud ja välisallikad. Kõige rohkem oli allikate hulgas eksperte, neile järgnesid tavainimesed, võimuesindajad ning üks rahvusvahelise organisatsiooni välisallikas. Seejuures oli ametlikke allikaid kasutatud oluliselt rohkem kui tavainimesi.

Samuti selgus analüüsist, et nii “Terevisiooni” kui ka “Aktuaalse kaamera” eetris olnud streigiteemalised uudiseid olid tehtud valdavalt osas Tallinnas. Korrespondentide tehtud streigiteemalisi uudiseid oli “Aktuaalse kaamera” ja “Terevisiooni” uudiste eetris analüüsitud perioodil kokku kaks, mis näitab teema geograafiliselt kitsast ulatust.

Analüüsist selgus, et meditsiinitöötajate streigi esimesel nädala esimeses pooles pühendati Eesti Televisiooni eestikeelsetes uudistesaadetes streigi kajastamisele oluliselt rohkem aega kui nädala teises pooles. Nädala teises pooles teema üldiselt vaibus. Pikemat kajastust leidis teema taas pühapäeval eetris olnud nädalat kokku võtvas saates “Aktuaalne kaamera. Nädal”. See võimaldas läheneda teemale süvitsi ja analüütiliselt.

Meedikute streigi viimasel nädalal oli kajastuste hulk oluliselt vähenenud. Peaaegu endises rütmis jätkas kajastamist “Terevisioon” – viiest eetripäevast neljal kajastati ka meedikute streiki. “Aktuaalne kaamera” kajastas viimasel nädalal streiki peamiselt ühe uudisega päevas. Erandiks oli neljapäev, kui streik peatati. Siis oli eetris viis streigiteemalist uudist. Nädalavahetusel enam streigiteemale tagasi ei vaadatud, samuti ei leidnud meedikute streik kajastust pühapäeval eetris olnud saates “Aktuaalne kaamera. Nädal”.

Edasistes uuringutes võiks analüüsida, kui pikalt streik uudistetoimetuse agendat mõjutab ning kuidas muutub streigi kajastamine ning uudiste fookused pikema aja jooksul (näiteks nelja nädala pikkusel perioodil). Samuti võiks edasistes töödes analüüsida, kas ja kuivõrd mõjutab ulatuslik streik välisuudiste osakaalu Eesti Televisiooni uudistesaadetes.

SUMMARY

“Covering the strike of the healthcare workers’ in the news of Estonian Television”

In the current thesis, the author analyses the coverage of healthcare workers’ strike in the news shows of Estonian Television (in Estonian) during the first and the last week of the strike. (01.10.2012-07.10.2012 and 22.10.2012-28.10.2012). The news stories have been taken from all the programs of “Terevisioon” and “Aktuaalne kaamera” aired during the above mentioned period. The author analyses spokespersons, focuses of the subject, changes in focuses and time spent on the matter in all news stories aired at the time. Also, different ways of bringing the news to the public are examined. In addition, the author analyses the extension of the healthcare workers’ strike coverage and the involvement of the correspondents of the news department.

The analysis of the current paper is based on the combined method. The methods of discourse analysis, semi-structured interviews and content analyses have been used. That is how the information was gathered that enabled the author to analyse the coverage of the strike from different angles.

The results show that the healthcare workers’ strike was the most important subject for the news department of Estonian Television during the analysed weeks. The subject was covered as widely as possible. During the analysed weeks, many different ways of news coverage were used, and the focus of the news varied as well (there were stories from the point of view of patients and healthcare workers, and also analytical stories). Half of the editors of “Aktuaalne kaamera” dealt with the strike during the analysed weeks. The abundance of different editors enabled to give the subject different focuses and viewpoints. In addition, the involvement of different editors showed the importance and topicality of the matter.

Analysing the time extension of the strike coverage, it was revealed that the major part of the aired news stories exceeded the capacity of an ordinary news story notably (mostly by a third). This tendency especially occurred in reporter stories most of which exceeded 2-minute line, lasting up to 3 minutes. The time limit was best kept in the case of anchor-file news.

In the current paper, the author has also analysed how different news programs “Aktuaalne kaamera” and “Terevisioon” covered the subject. A clear tendency occurred showing that in “Terevisioon”, less sources were involved. “Aktuaalne kaamera”, on the other hand, used a lot of different sources during the analysed period.

When analysing the used of sources, a tendency occurred showing that the news of Estonian Television always use at least two sources, often three of four as well. In doing so, editors try to contrast the comments, revealing the conflict and generating a debate. The sources used in the news coverage can be divided into four categories: experts, representatives of the political power, ordinary citizens and external sources. The category of experts were the most used, followed by ordinary people, then the representatives of political power and one external source from an international organisation. Thereat?, the official sources were used much more often than ordinary people.

The analysis has also revealed that the major part of the news stories covering the strike were made in Tallinn. There were two strike related stories from the correspondents outside Tallinn in the news of “Aktuaalne kaamera” and “Terevisioon” during the analysed time which shows the narrow geographical extension of the subject.

The analysis has revealed that during the first part of the first strike week, more time was spent on the strike related news in the news programs of Estonian Television in Estonian than during the second part of the first week. During the second part of the week, the subject subsided. A longer coverage was again aired on Sunday, in the week news summary program “Aktuaalne kaamera. Nädal”. This enabled to approach the matter in depth and analytically.

During the last week of the strike, the number of strike related news decreased notably. “Terevisioon” continued to cover the matter almost in the same amount as during the first week – out of five airing day, there were strike related news on four days. During the last week of the strike, “Aktuaalne kaamera” covered the strike with

one news story per one daily program, Thursday as the last day of the strike, being an exception. On Thursday, there were five strike related news stories. During the weekend, the subject was not looked back at, and also, the Sunday night program “Aktuaalne kaamera. Nädal” did not cover the strike.

In the future papers, one might analyse how long the strike affects the agenda of the news department and how does the focus of the strike coverage and news change in a longer period of time (for example, in a four weeks' time). In addition, it could be analysed if and how much the strike affects the amount of foreign news in the news shows of Estonian Television.

KASUTATUD KIRJANDUS

Aeltermann, M. (2009). *Venekeelse Aktuaalse Kaamera uudised enne ja pärast formaadimuutust võrdluses eestikeelse Aktuaalse Kaameraga*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

“Aktuaalse kaamera” stiiliraamat (1996). Eesti Televisioon

Bell, P. (2001), "Content analysis of visual images", in: T. van Leeuwen & C. Jewitt (Eds.), *Handbook of Visual Analysis*. SAGE, London. 10-34,

Braun, J. (2009). *Rehashing the Gate: News Values, Non-News Spaces, and the Future of Gatekeeping*. New York: Cornell University

Dearing, J.W. & E.M. Rogers. (1996). *Agenda-Setting*. London: Sage Publications.

Dimitrova D.V. & J. Strömbäck (2009). *The Conditionality of Source News:*

Comparing Source Use in U.S and Swedish Television News. URL:

http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/2/9/7/4/8/pages297489/p297489-1.php, kasutatud mai 2013

Eesti Rahvusringhäälingu arengukava 2012-2015. (2011). URL:

http://err.ee/files/Arengukava_2012-2015.pdf, kasutatud jaanuar 2013.

Eesti Rahvusringhäälingu seadus (2011). URL:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/106012011027>, kasutatud mai 2013.

Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

Gans, H. J. (2003). *Democracy and the news*. Oxford University Press

Greenberg, J. (2004). *Tories, Teachers and the Media Politics of Education Reform: news discourse and the 1997 Ontario teachers' strike*. *Journalism Studies*, 5:3, 353-371

Hennoste, T. (2008). *Uudise käsiraamat*. Teine, kohendatud trükk. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Hovland, C. I. & W. Weiss (1951). *The influence of source credibility on communication effectiveness*. *Public Opinion Quarterly*.

Hunt, I. (2006). *Aktuaalne kaamera – kas Tallinna või kogu riigi uudistesaade?* Bakalaureusetöö. Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

Jaakson, T. (1997). *Objektiivsuse nõude täitmine Eesti Televisioonis*.

Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse osakond.

Laherand, M-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: OÜ Infotrükk.

- Lindström, V. (2005). *Eesti Televisioon. Arvud. Faktid. Sündmused 1995-2004*. Tallinn: Kirjastus "Huma"
- Lisa ERRi töökorralduse eeskirjale. (2010). Eesti Rahvusringhäälingu Hea Tava. URL http://err.ee/files/ERR_Hea_tava.pdf, kasutatud mai 2013.
- McQuail, D. (2000). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Mürk, P. (1994). *Uudistesaate teke ja areng Eesti Televisioonis*. Diplomitöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduskateeder.
- Price, V. & Roberts, D.F. (1987) *Public Opinion Processes*. In Berger, C.R. & Chaffee S.H. (eds.) *Handbook of Communication*. Newbury Park, London & New Delhi: Sage, 1987, lk 781-815
- Rubin, H.I. Rubin, I.S. (2005). *Qualitative interviewing: the art of hearing data*. London: Sage Publications, Inc.
- Shoemaker, Pamela J. (1991). *Gatekeeping*. Newbury Park: Sage Publications.
- Tuchmann, G. (1978). *Making News: A Study in the Construction of Reality*. New York: The Free Press.
- Zelizer, B. (2004). *Taking Journalism Seriously*. London: Sage Publications.

LISAD

LISA 1: Intervjuu kava

- 1) Mille poolest erines teema kajastamine AKs ja Terevisiooni uudistes?
  - 1.1. Miks olid “Terevisioonis” põhiliselt ankurbeta uudised, samas kui AKs andsid tooni reporterilood?
  - 1.2. Miks olid “Terevisiooni” uudised ajaliselt täpsemalt piiritletud kui AK uudised?

- 2) Kuivõrd erandlik oli meedikute streik uudistetoimetuse üldises agendas?
  - 2.1. Mille poolest erines tavapärasest agendast?
  - 2.2. Kuidas toimetus streigi kajastamiseks valmistus?
  - 2.3. Kui aegsasti toimetus streigi kajastamiseks valmistus?
  - 2.4. Kuivõrd kajastus teema erandlikkus uudiste pikkuses?
  - 2.5. Kuivõrd tuli streigi kajastamisel jälgida uudiste etalonpikkust?

- 3) Mida tuli streigi kajastamisel erilise hoolega silmas pidada?
  - 3.1. Kuidas valiti allikad?
  - 3.2. Mida tuli allikate valikul silmas pidada?
  - 3.3. Mida tuli teemale lähenemisel silmas pidada?
  - 3.4. Mida tuli end teemaga kurssi viies eriti silmas pidada?
  - 3.5. Mil määral said uudistele oma vaatenurka ja fookust anda?

- 4) Kuidas valiti lugude autorid?
  - 4.1. Kuidas jaotati toimetajate vahel uudiste fookused?
  - 4.2. Kuidas jaotati toimetajate vahel kajastamisviisid?

- 5) Mil määral oli selleteemaliste uudiste toimetamine juhtkonna pooltpiiritletud (toimetusejuhi näpunäited jms)?
  - 5.1. Kas juhtkond tegi omapoolseid soovitusi teema kajastamise osas?

- 6) Kuidas kujunesid uudislood “Terevisiooni” uudistesaatetsesse?
  - 7.1. Miks oli erandina reporterilugu Tallinnast?
  - 7.2. Miks oli ainult üks korrespondendilugu?
  - 7.3. Miks oli suurem osa uudiseid ankurbetaadena esitatud?

- 7) Missugune oli streigiteema kajastamise iseloom ETV uudistes?
  - 12.1. Kuivõrd mitmekülgselt ETV uudised meedikute streiki kajastasid?
    - 12.1.1 Mis oli kajastamisel hästi?
    - 12.1.2 Mida saanuks kajastamisel paremini teha?

- 8) Kui tahaksid omalt poolt midagi streigi kajastamise osas lisada või kui mul jäi küsides midagi tähelepanuta, siis palun tee seda.

LISA 2: Analüüsiks kasutatud uudistekstid

(NB! Allajoonitud tekst tähendab sünkroonintervjuu lõiku, mõningal juhul ka reporteri võttepaigal salvestatud juttu – sel juhul on teksti ees ka mäрге “stand-up”)

Terevisioonis:

01.10.2012

DIKTOR (eetris 07.00, 07.30, 08.00)

Tallinna tervishoiutöötajad alustavad täna oma töö- ja palgatingimuste nõudmiseks Põhja-Eesti Regionaalhaiglas, Ida-Tallinna Keskhaiglas ja Lääne-Tallinna Keskhaiglas tähtajatut streiki. Arstide liidu peasekretäri Katrin Rehemaa sõnul streigivad meedikud seni, kuni on saavutatud kõiki osapooli rahuldav kokkulepe.
FAIL

TOOMAS POTT

Pikkus: 1:52

Esimesel nädalal streigib Tallinna ja Tartu ambulatoorne süsteem. Kui kokkuleppeid ei saavuta, laieneb teisest nädalast see Tallinnas ja Tartus juba haiglaravile ja samuti liituvad streigiga Kuressaare, Pärnu, Viljandi ja Narva haigla. Kokkuleppe järgi antakse streigi ajal erakorralist abi. Jätkatakse juba haiglas olevate patsientide ravi ja antakse sünnitusabi. Vastuvõetud toimuvad lastele ja rasedatele.

RALF ALLIKVEE

Ida-Tallinna Keskhaigla juhatuse esimees

2.05 Statsionaarne vastuvõtt toimub, kõik erakorralised haiged saavad abi, onkoloogilised haiged saavad abi, kuni 18-aastased haiged saavad abi ja on veel mitmed, eda abistatakse. Ühesõnaga, need, kes vajavad abi, need abita ei jää. 2.22

IMBI MOKS

Lääne-Tallinna Keskhaigla juhatuse esimees

10.26 Kindlasti langeb suur koormus meie erakorralise meditsiini personalile ja meie naistekliinik Pelgulinna sünnitusmajas on ka täiendanud oma jõudusid vastuvõtutoas.

10.41

Streigist võtab osa enamik arste, kes streikida saavad. Näiteks PERHis streigib täna 210-st vastuvõtte tegevast arstist 170.

TÕNIS ALLIK

Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatuse esimees

Vastu peaks võtma pisut üle 210 arsti, nii et 40 arsti on vastuvõttudel. Miinimumkokkuleppes sõltuvalt töötab 30 arsti ja 10 arsti on täna öelnud, et nemad ei streigi. 3.56

Ligi 40-ne suurema tervishoiuasutuse õed kõikidest Eesti piirkondadest osalevad tänasest toetusaktsioonis, kandes streiginärke ja jagades patsientidele infot palgatõususoovi kohta. Toetusaktsioon on täna kavas ka kiirabil. Perearstide seltsi liikmed alustavad aga aktsiooni, kus elanikele ostutatakse arstiabi täpselt nii palju tunde, kui haigekassa perearstidelt ostab. See tähendab, et aktsioonil osalev perearst võtab iga päev hädalisi vastu neli ja pereõde kolm tundi.

ANKUR (eetris kl 07.00)

Tartus jätavad streigi tõttu täna hommikul töö seisma 175 arsti ehk pea pooled neist, kes saaksid streikida ning oma amulatoorsest vastuvõtust jääb ilma umbes 800 patsienti. Tartu Ülikooli kliinikum on streigi ajal valmis sellekski, et erakorralise meditsiini osakonnas töökoormus kasvab, mistõttu on kokkulepped arstidega, kes vajadusel sinna appi lähevad.

FILE

PRIIT RAJALO

Tartu

FILE

Nagu Tallinna haiglateski, saavad Tartu Ülikooli kliinikumis arstide streigi ajal abi onkoloogilised partsiendid, lapsed ja vältimatut arstiabi vajavad inimesed. Plaanilised ambulatoorsed vastuvõttud jäävad aga ära. Vastuvõtust ilma jäänutel on küll võimalik pöörduda erakorralise meditsiini osakonda, kuid seal tuleb arvestada, et ooteaeg võib kujuneda pikaks.

MART EINASTO

Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse liige

17.24

EMO töö aluseks on triaaž, mis tähendab seda, et seal siis õde ennekõike, siis vajadusel ka arst hindavad, kui hädapärane see abivajadus on ja need, kes on suhteliselt terved, jäävad ootama nii kauaks, kui kedagi teist ei ole.

17.44

16.47

Me vabandame nende kõikide ees ja palume vabandust niiöelda segaduste pärast, kuid kahjuks on see sellise sündmuse puhul üsna paratamatu.

16.57

Kliinikumil on kokkulepped arstidega, kes on valmis vajadusel EMOSse appi minema.

MART EINASTO

Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse liige

20.50

Kohe esimesest hetkest peale oli selge, et seal EMOs võib töökoormus kasvada olulisel määral ja sai kokku lepitud, et EMO annab sellest varakult teada ja streikijate hulgas oli valmisolek, et on arste, kes osalevad streigis, et nad läheksid siis EMOSse appi seda arstitööd tegema.

21.11

Neil, kel täna vastuvõtt ära jääb, saavad endale uue aja kirja panna, sest kliinikum on avanud vastuvõtu ajad järgmiseks poolaastaks. Ent siingi tuleb leppida tõsiasjaga, et mõnedel erialadel on esimesed vabad ajad alles detsembris ja jaanuaris.

DIKTOR (eetris kl 08.30)

Tallinna tervishoiutöötajad alustavad täna oma töö- ja palgatingimuste nõudmiseks Põhja-Eesti Regionaalhaiglas, Ida-Tallinna Keskhaiglas ja Lääne-Tallinna Keskhaiglas tähtajatut streiki. Arstide liidu peasekretäri Katrin Rehema sõnul streigivad meedikud seni, kuni on saavutatud kõiki osapooli rahuldav kokkuleppe. Toetusaktsioone korraldavad ka tervishoiuasutuse õed, kiirabi ja perearstide selts.

DIKTOR FAILILE

Esimesel nädalal streigib Tallinna ja Tartu ambulatoorne süsteem. Kui kokkuleppeid ei saavutata, laieneb teisest nädalast see Tallinnas ja Tartus juba haiglaravile ja samuti liituvad streigiga Kuressaare, Pärnu, Viljandi ja Narva haigla. Alanud streigi ajal antakse vastavalt kokkuleppele erakorralist abi. Jätkatakse juba haiglas olevate patsientide ravi ja antakse sünnitusabi. Vastuvõtt toimuvad lastele ja rasedatele. Abi saavad ka onkoloogilised haiged. Kuna plaanilist vastuvõttu ei toimu, suureneb streigi ajal eeldavasti erakorralise meditsiini töökoormus.

FAIL

dr. TOOMAS KARIIS,

Tallinna Arstide Liidu president

Mõningast intensiivosakondade töö intensiivsuse kasvu prognoositakse küll, aga ilmselt see ei juhtu täna, sellepärast, et täna on kõik väga äraootaval seisukohal. Arstid vaatavad ka ringi täiesti uues situatsioonis. Õed, patsiendid on ju ette teavitatud ja nad teavad, mis toimumas ja juhtumas on nii et kindlasti ei peaks tropp erakorralise meditsiini osakondades kogunema täna.

02.10.2012 Pikkus: 0:58

DIKTOR (eetris 07.00, 07.30, 08.30)

Tallinna ja Tartu tervishoiutöötajate streigi teisel päeval koguneb riigikogu sotsiaalkomisjon, et määrata esindajad Eesti tervishoiusüsteemi tuleviku-nägemuse töörühma. Arstide Liidu president Andres Kork ütles eile õhtul, et seni pole keegi streikivatele medikutele teinud ühtki ettepanekut nende nõudmiste osas läbirääkimisi alustada.

DIKTOR FAILILE

Sotsiaalminister Hanno Pevkur ütles eile Aktuaalses Kaameras, et streigil esitatud töö- ja palganõudmisi arutatakse läbirääkimiste laua taga. Haiglate Liidu juhatus koguneb medikute pakkumisi arutama homme. Pevkur on kutsunud järgmiseks esmaspäevaks kokku töörühma, mis arutaks tervishoiu-süsteemi arengut kuni aastani 2020. Pevkur ütles, et streigil esitatud haiglavõrgu arengukava nõudmiste osas ei saa mingil juhul nädalaga osapooli rahuldava kokkuleppeni jõuda. Kokku tuleb veel leppida ka haiglates pakutavate teenuste mahus, arstlike erialade mahus ja koolitustellimuses.

03.10.2012 Pikkus: 0:42

DIKTOR (eetris 07.00, 07.30, 08.00, 08.30)

Haiglate Liidu juhatus koguneb täna taas, et arutada meditsiini-töötajate streigi küsimusi. Seni on räägitud pea-asjalikult palganumbritest.

DIKTOR FAILILE

Eesti Arstide Liidu pea-sekretär Katrin Rehema selgitas eile Aktuaalsele kaamerale, et palk on medikutele küll tähtis, kuid see ei ole prioriteet. Olulised on ka töökoormusesse puutuvad küsimused. Rehema rääkis, et kui ka täna tehakse medikutele pakkumine, mis kätkeb endas peamiselt vaid töötasu, jääb allakirjutamine katki ning streik jätkub. Meditsiini-süsteemi täiendavaid rahastamis-

võimalusi on kaalutud mitmeid, sealhulgas patsientide oma-osaluse suurendamist. Kõiki osapooli rahuldava tulemuseni pole aga veel jõutud.

4.10.2012

Pikkus: 1:34

DIKTOR (eetris 07.00, 07.30, 08.00 - sünkroonita, 08.30 - sünkroonita)
Haiglate liit ja Arstide liit istuvad täna läbirääkimiste laua taha, et arutada täna juba neljandat päeva streikivate tervishoiu-töötajate peamist nõuet – meedikute töökoormust. Milliste töökoormuste üle arutama hakatakse, ei soostunud Haiglate liit ega läbirääkimis-ettepaneku vastu võtnud Arstide Liit enne kõnelusi kommenteerima.

DIKTOR FAILILE

Läbirääkimiste ettepaneku teinud Eesti haiglate Liidu juhatuse esimees Urmas Sule sõnul soovitakse arstidega sisuliste läbirääkimistega edasi minna. Tema sõnul teeb Haiglate liit kõik selleks, et esitada Haigekassale võimalikult peatselt konkreetsed ettepanekud, kuidas Haigekassa eelarve piires prioriteete ümber seades oleks võimalik leida rahalist katet arstide ja õdede ettepanekutele. Kui arstid ja haiglad suudavad täna milleski kokku leppida, hakkab homme kogunev haigekassa nõukogu arutama, palju see ravikindlustus-eelarves maksab.

FAIL

FAIL

URMAS SULE

Eesti Haiglate Liidu juhatuse esimees

Kõik jutt, mida meie räägime omavahel, olgu see, puudutagu tervishoiutöötajate miinimumtunnitasusid või puudutagu töökoormusi või teisi hinnasisendeid, et selles osas me peame omapoolsed ettepanekud suutma sõnastada selliselt, et Haigekassa saaks kajastada seda hindades. Selles mõttes, et kui lihtsalt öelda, et tahame rääkida töökoormusest, siis on see kõigile põhimõtteliselt arusaadav. Aga et kuidas seda siis reaalselt hindadega ümber arvestada, et see ei ole kõigile arusaadav. Et meie koosoleku eesmärk ongi siis meie jutt saada selliselt formuleeritud, et Haigekassa saaks ka meie ettepanekutest väga üheselt aru.

5.10.2012 Pikkus: 0:54

DIKTOR (eetris 07.00, 07.30, 08.00, 08.30)

Haigekassa nõukogu koguneb täna erakorralisele istungile, kuid juba viiendat päeva vältavale tervishoiutöötajate streigile see lahendust ei too, sest haiglate liit ja arstide liit ei jõudnud eilsetel läbirääkimistel ühistele seisukohtadele.

DIKTOR FAILILE

Haiglate liidu juht Urmas Sule ütles eile, et seetõttu pole võimalik täna haigekassa nõukogule omapoolset ühist ettepanekut teha. Sule sõnul katsuti arutada põhiliselt töökoormuste teemat, kuid läbirääkimistel ilmnnes, et töökoormused ja palganumbrid ei ole lahutatavad. Arstide liidu juht Andres Kork ütles, et eeldust kokkuleppe sõlmimiseks ei olnudki, kuna arutelu punktid väljusid haiglate liidu pädevusest. Osapooltse sõnul järgmisel esmaspäeval nõupidamine jätkub. Kuna läbirääkimised ei kandnud vilja, laieneb streik järgmisel nädalal Tallinnas ja Tartus haiglaravi ossa ning nelja haigla polikliinikutesse.

22.10.2012 Pikkus: 45 sek

Eetris kl 07.00 ja 08.00

ANKUR

Täna algab meditsiini-töötajate streigi nejas nädal. Eelnevate nädalate jooksul on arstide liidu, haiglate liidu ja tervishoiu-töötajate kutseliidu esindajad korduvalt läbirääkimisi pidanud, kuid kõiki osapooli rahuldavate kokkulepeteni pole siiani jõutud.

ANKUR FAILILE

Möödunud nädalal luges haigekassa nõukogu esimest korda ka tuleva aasta ravi-kindlustuse eelarvet, mis on tänavusest 55-e miljoni euro võrra suurem. Sellele vaatamata jäi streikivatele medikutele jõusse senine, kahe aasta peale jagunev palgatõusu pakkumine. Nii sotsiaal- kui ka rahandusminister kinnitasid aga, et palgatõusust ei jää ilma ka riigi-eelarvest palka saavad residendid ning kiirabi-töötajad. Eelarve teine lugemine on kavas 23-ndal novembril.

23.10.2012 Pikkus: 45 sek

Eetris kl 07.00, 07.30, 08.00 ja 08.30

ANKUR

Tervishoiu-töötajate streigi neljas nädal on toonud kaasa muutusi. Nimelt jätkavad mõned streikivad haiglad streiki roteeruva skeemi alusel. See tähendab, et eriarstid streigivad nii-öelda kordamööda.

ANKUR FAILILE

Ühel nädalal streigivad ühe eriala arstid ja järgmisel nädalal jälle järgmised. Sellest nädalast toimub niisugune streik Ida- ja Lääne-Tallinna keskaiglas. Põhja-Eesti

Regionaal-haiglas ja Tartu Ülikooli Kliinikumis on ambulatoorne süsteem sel nädalal kinni veel kõigil erialadel. Praeguse seisuga streigivad Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Ida- ja Lääne-Tallinna Keskhaigla, Tartu Ülikooli Kliinikum ning Pärnu, Narva, Kuressaare ja Viljandi haigla. Põlva haiglas toimub tänasest neljapäevani toetusstreik.

25.10.2012 Pikkus: 44 sek

Eetris kl 07.00, 07.30 ja 08.00

ANKUR

Sotsiaalminister Hanno Pevkur ja Arstide Liidu juht Andres Kork tõdesid eile ETV saates "Foorum", et viimastel päevadel on streigi osapooled tihedatel konsultatsioonidel teinud märkimisväärseid samme kokkuleppele jõudmise suunas.

ANKUR FAILILE

Pevkuri sõnul kohtuvad osapooled täna kell 16 Haiglate liidu kutsel lootuses tööseisak lõpetada. Tartu ülikooli kliinikumi juhatuse esimees Urmas Siigur ütles, et viimastel päevadel on arstide streigi osas ohtralt konsultatsioone toimunud ja leppele ollakse lähemal kui kunagi varem. Ta märkis, et konsensus on vastastikuste järelandmiste tulemusel saavtatud kokkulepe ning, et ka teine pool, töövõtjad, on tõesti oma esialgsetest, nõudmistest selgelt tagasi tulnud.

26.10.2012 Pikkus 57 sek + 46 sek

Eetris kl 07.00 ja 08.00

DIKTOR

Tervishoiutöötajate streik on tänasest peatatud ja haiglad asuvad tavarütmis tööle, sest Arstide Liit ja Tervishoiutöötajate Kutseliit sõlmisid eile Haiglate Liiduga eellepingu, mille järgi jõudsid pooled kokkuleppele kollektiivlepingu tähtsamates tingimustes.

DIKTOR FAILILE

Täna peaksid toimuma kõik vastuvõttud. Isegi need, mille äraütlemisest on varem teatatud. Kokkuleppe kohaselt hakatakse arst-residentidele alates järgmise aasta 1-st jaanuarist maksmapalka täistööaja eest. Arstide ja õdede koormust vähendatakse ambulatoorses töös 20 ja statsionaarses töös 16 protsenti. Alates järgmise aasta 1-st märtsist tõuseb hooldajate miinimum-tunnitasu 23 protsenti, õdedel 17,5 ja arstidel 11 protsenti. Sellega võttis haiglate liit vastu läbirääkimiste käigus tervishoiutöötajate

esitatud kompromiss-ettepaneku. Täiendava kompromissina nõustusid töötajad tingimuste jõustumise edasilükkamisega kahe kuu võrra.

FAIL

FAIL

HANNO PEVKUR

sotsiaalminister

Patsiendid saavad ravile ja edasi jätkub juba töö selle nimel, et tõesti teha eelarves vajalikud muudatused. Suure tõenäosusega see tähendab loomulikult ka seda, et siin nii haigekassa poole pealt kui riigieelarvepoole pealt on hulk muudatusi, mis mõjutavad patsiente ühel või teisel moel.

ANDRES KORK

Arstide Liidu president

Üks meie kõige olulisemaid asju oli arst-residendid tunnistatakse ka inimeseks, kes töötab 40 tundi nädalas ja saab palka. See on realiseeritud.

URMAS SULE

Haiglate Liidu juht

Ega kokkulepe sisu ju tegelikult tähendab ka seda, et nõndanimetatud normaalsed tingimused palgaleppe täitmised saabuvad esimesest jaanuarist 2014 ja see puudutab nii perearste, nii eriarste haiglates kui ka kiirabitöötajaid.

Aktuaalses kaameras

01.10.2012

MONIKA (eetris kl 17.00, 18.30 21.00)

Täna algas Tartu ja Tallinna meditsiinitöötajate tähtajatu streik.

MARGUS

Teeme nüüd esimesest streigipäevast pikema ülevaate. Patsientidega suhelnud töötajad ütlesid, et inimesed suhtusid esialgu olukorda veel rahulikult ja toetavalt ning vähe oli neid, kes streigist midagi ei tea.

FAIL

FAIL Pikkus: 3:00

Täna puudutab streik küll ainult ambulatoorset vastuvõttu, kuid see võib mõne inimese jaoks tähendada seda, et ta ei saa tulla vastuvõtule, mida ta on oodanud kuid.

Tänase päeva vastuvõetud tühistati eelmise nädala lõpus, täna tegeleti järgmiste päevade vastuvõetuaegade tühistamisega. Uusi aegu ei lepita kokku enne streigi lõppu.

MARE JANVEST

PERH-i ortopeediakeskuse polikliiniku õendusjuht

04:36 Ortopeedile pääsemine on selline kolme-nelja kuu küsimus. Praeguse seisuga ma võin öelda, et eelmisel nädalal, ma helistasin patsientidele, kes on järjekorras alates 29.mai.

STAND-UP!!

ELO ELLERMAA

07:8 Kuigi siin Ida-Tallinna keskhaiglas kostub sõna streik pea igas kõnes, ütlevad kõik siinsed töötajad, et inimesed suhtuvad olukorda positiivselt.

LEA KARIK

Ida-Tallinna keskhaigla klienditeenindusjuht

See tagasiside on ennemini positiivne kui hukkamõistev.

Ka Põhja-Eesti Regionaalhaiglast öeldi sama.

MARE JANVEST

PERH-i ortopeediakeskuse polikliiniku õendusjuht

2:15 Üllatavalt rahulikult on vastu võetud, et on meile isegi toetavaid sõnumeid öeldud ja peaks mainima, et ei ole sellist pahameele avaldust mina veel kohanud.

Kui tavaliselt on PERH-i polikliiniku koridorides esmaspäeva päeval väga raske istekohta leida, siis täna olid hõivatud vaid üksikud toolid. Üheks täna arstile siiski aja saanud patsiendiks oli Maaja.

MAAJA EERO

Patsient

07:11 ma olen muidugi ka selle poolt, et inimesed teevad rasket tööt ja peavad selle eest tasu saama. See on väga õieti, ma olin haiglas, öösel tuli minu juurde õde või hooldaja, küsisid minu käest mitu korda, kas teil on valuvaigistit vaja, kuidas te ennast tunnete. Inimene tunneb minu vastu huvi ja riik peab talle selle eest tasuma.

Kuna ka arstid puutuvad sellise olukorraga esimest korda kokku, tekib paratamatult ka nende seas segadust, kuid võimalikult palju on püütud kitsaskohti ennetada.

JAAN TEPP

PERH-i üldkirurgia osakonna juhataja, streigi koordinaator

11:30 Mida me ei taha, on see, et selle streigi tõttu peaks keegi oma tervisega riskima või veel vähem, et keegi peaks streigi tõttu ära surema näiteks. Seetõttu on tööandjate

ja töövõtjate vahel sõlmitud niisuguse minimaalse töötegemise leping streigi ajaks, kus me vähemalt minimaliseerime need ohud, mis võiksid tekkida patsiendile.

Ka perearstid alustasid täna toetusaktsiooniga, mis tähendab seda, et perearstid töötavad päevas ainult riigilt tellitud neli tundi ja mitte rohkem ning pereõde kolm tundi.

ANNELI TALVIK

Perearstide seltsi juhatuse liige

08:57 Selle aktsiooni eesmärk on ennekõike näidata seda, et tervishoiu töötajad töötavad väga suure intensiivsusega ja ületundide arvelt ja kui haigekassa lubab kogu aeg kättesaadavust, siis on see täielik bluff. See toimub just töötajate arvelt, kes teevad rohkem töötunde, kui neilt tegelikult haigekassa ostab.

Talviku sõnul suhtusid ka nende patsiendid olukorda mõistvalt.

FILE Pikkus: 2:08 (eetris kl 21.00)

PRIIT RAJALO, Tartu

Täna hommikul Tartus Maarjamõisa polikliinikusse siirdunud vanaproua Zoja teadis, et arstid streigivad, kuid eile õhtul saadud telefonikõne kinnitas, et tea kokkulepitud aeg eriarsti juurde kehtib.

ZOJA

05:51 Nad ütlesid, et tulge siiski vastuvõtule. Alguses küll öeldi, et ärge tulge, kuid siis helistati üle ja kutsuti ikkagi. Öeldi, et töötame. 06.01

Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse esimees Urmas Siigur tõdes pärastlõunal, et enam kui 1800st tänaseks registreeritud plaanilisest ambulatoorsest vastuvõtust oli toimunud pea kaks kolmandikku.

URMAS SIIGUR

Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse esimees

09:04 Ja ma ei taha sellele anda mingisugust hinnangut sellele numbrile. Seda võib nüüd väänata täpselt nii nagu keegi tahab. See kindlasti ei ole mitte see, et korraldajatel oleks asi kehvasti läinud. Vastupidi, ma arvan, et see ongi balansseerimine sellel piiril, et kellel sai selle edasi lükata, sellel lükati, kellel ei saanud, seda ei tehtud. 09:25

Rahulikkus valitses hommikust saadik ka kliinikumi erakorralise meditsiini osakonnas ja ka registratuuris.

KUIDO NÕMM

Tartu Ülikooli kliinikumi erakorralise meditsiini osakonna juhataja

17:52 Noh muidugi ootasime, et esimesel päeval ongi rahulik, et võib-olla esimese nädala lõpul natuke rohkem, teine nädal, kolmas nädal paistab, mis saab, aga esimene päev on tavapärase. 18:06

TERJE KRUSE

Maarjamõisa polikliiniku klienditeenindaja

15:22 Inimesed teavad, et on streik ja neid on teavitatud, et mitte tulla. Erakorralised korduvad saavad tulla vastuvõtule. Ei ole teiega pahandatud, et miks ma ei saa? Eks kommenteeritud on ikka, aga ei midagi hullu. Siis on vist hästi läinud? Jah, suht rahulikult. 15:38

Kas aga siin ei varitse oht, et kui justkui häda polegi, ei pea ka meditsiinisüsteemis miskit muutma?

URMAS SIIGUR

Tartu Ülikooli kliinikumi juhatuse esimees

10:33 See oht kindlasti on. Aga samas tuletame meelde, kui me räägime protsentidest, siis saja piires on lihtne aru saada, kui nüüd sellest 18090st siiski 500 või 600, no antud juhul 500 kanti jäi ühe päeva jooksul teenindamata, siis on see sama jätkudes kahe päevaga tuhat jne. 10:57

Urmast Siigur loodab, et osapooled jõuavad lähapäevil kas või taktikalise kompromissini, et seejärel saaks panna paika pikaajalised strateegilised eesmärgid.

MARGUS

Pikkus: 0:15 (eetris kl 21.00)

Tallinnas asuva Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhi Tõnis Alliku sõnul võttis nende haiglas streigist osa 57 arsti ja 623 vastuvõttu jäi toimumata. Nüüd aga läheme otse-
eetriga Ida-Tallinna Keskhaiglasse, kus on kohal kolleeg Siiri Ottender-Paasma.

OTSE

SIIRI OTTENDER-PAASMA

Pikkus: 3:00

7:15

Tere nüüd siit Ida-Tallinna Keskhaigla naistekliinikust ja ma olen enda kõrvale palunud haigla juhi Ralf Allikvee. Öelge, kuidas teie haigla tänase streigipäeva üle elas ja kui palju oli neid patsiente, kelle visiit jäi ära?

RALF ALLIKVEE

Ida-Tallinna Keskhaigla juhatuse esimees

Elasime päeva üle normaalselt, kui üldse streiki saab nimetada normaalseks eluks 1140 patsienti täna jäid meie poolt abistamata, 91 arsti osales streigis.

On teil tänaseks infot, millal ja mis tingiustel see streik lõpeb?

Minul info puudub. Ei oska öelda.

Te olete 36-aastase kogemusega meedik. Öelge, mis saab järgmisel nädalal, mis saab ülejäärgmisel nädalal kui kokkuleppele ei jõuta ja kas neid tingimusi on võimalik täita? Nii palju kui ma olen kuskilt kuulnud, mis seal kollektiivlepingus on, tõenäoliselt meie tänaste võimaluste juures seda on ebareaalne täita, väga paljusid punkte. Aga mis saab järgmisel ja ülejäärgmisel nädalal – peab saama see, et need inimesed, kes vajavad abi, saavad seda. See on minu kui haiglajuhi esmane ülesanne oma tööd korraldada nii.

Mis on need punktid, mida ei ole võimalik täita, et arstid räägivad ju ikkagi tööajast, palgast, residentidest, puhkusest jne?

No seal on puhkusetasud ja mitmesugused muut kompensatsioonid peale selle. Kuidagi ei lähe kokku kaks asja – vähendada visiitide arvu ja samal ajal parandada kättesaadavust. Minu arvates Eesti on täna väga hea kättesaadavusega ja sealt pareaks enam minna ei saa kui me võrdleme ennast muu Euroopaga. Ja kui me vähendame kättesaadavust, tahame suuremat palka saada, see tähendab seda, et kuskilt tuleb raha juurde leida.

No öelge nüüd seda, et kui nüüd arstid ikkagi saavutavad mingisuguse kokkuleppe, siis kust võetakse need arstid, kes teevad ära need visiidid juhul kui nad ei ole enam nõus tegema sellise koormusega ja sellise intensiivsusega tööt nagu täna tehakse?

Ma väga loodan seda, et me siiski jätkame tööd selle koormusega, nagu me seni oleme teinud. Sellepärast et allapoole seda lasta, mõnes kohas tuleks lasta, aga me peame siiski mõistma seda, kus me täna elame, millised on meie rahalised võimalused. Mitte ainult tervishoius, vaid ka olgu see siis päästeamet, olgu see politsei, olgu see kaitsevägi.

Ja siit siis nende sõnumitega tagasi stuudiosse. 10:18

MARGUS (eetris kl 21.00)

Tallinnas ja Tartus arstide streigi toetuseks ja oma palgatõusu nimel piketeerinud kiirabiautode juhid kaaluvad valitsuse vastu kohtusse minemist, sest streigiõigusega autojuhtide jaoks pole moodustatud organit, kus palga üle läbi rääkida.

MONIKA

Transpordi ametiühingu andmeil pole kiirabijuhtidele ette nähtud palgaraha mitmes haiglas kogu ulatuses nendeni jõudnud.

FAIL

FAIL Pikkus: 3:16

TIINA JAAKSON

Eestis on ligi pooltuhat kiirabiauto juhti, kuid kuna streigiõigust neil pole, tulid Tallinnas ja Tartus toetuspiketile need, kel vaba päev. Tallinna kiirabi autojuhtide usaldusisik Voldemar Olesk on töötanud üle 20 aasta kiirabiauto juhina. Ta räägib, et enamus juhte töötab kahel või kolmel kohal.

VOLDEMAR OLESK

Tallinna kiirabiautojuhtide aü usaldusisik

10:15 kas töötavad PERHis kiirabi autojuhina, väga paljud on päästeteenistuses, siis on taksojuhtidena, surnumatjatena. 10:35

Ühel kohal töötades on kiirabiautojuhi kuupalk umbes 550-580 eurot kätte ja see tähendab närvilist tööd, sest kiirete väljasõitude tõttu tuleb arvestada 5-6 avariiõhtliku olukorraga vahetuse jooksul. Varem samuti mitmel kohal töötanud Olesk ütleb, et nüüd kui lapsed on suured ja ta on tööl käiva naisega kahekesi, saab ta vaid ühte kohta pidada. Kõigil nii ei lähe.

IGOR PARVEOTS

Tartu kiirabitehnik

4:00 Minu pere lagunes. Poeg on mul politseinik, sõitis Soome tööle ja minias on arst, sõitis ära Soome. Nüüd käisid mul külas kuu tagasi. Vot sellest on kahju. Lastelastest tunnen puudust. Pered lagunevad. 4:17

Transporditöötajate ametiühingu juht Peep Peterson ütles, et kiirabiautojuhtide ja reanimobiilijuhtide palgatõusu nimel on eelmise aasta kevadest kohtunud sotsiaalministri, riikliku lepitaja ja erinevate haiglate esindajatega. Palganõudmisega on jõutud olukorda, kus riik on tõstnud küll palgakoeffitsienti, kuid töötajateni see raha ei jõua. Sotsiaalminister on soovitanud raha haiglatelt välja nõuda.

PEEP PETERSON

Transpordi ametiühingu esimees

21:17 me oleme rääkinud haiglatega. Asjad on korras siin sihtasutuses Tallinna kiirabi, Tartu kiirabi. Aga mitmed haiglad – Kuressaare haigla, Viljandi haigla, kus me oleme pöördunud ka riigikontrolli poole, et rahakasutust, kiirabi rahakasutust uuritaks, sest haiglate juhid isegi ei tea kuhu see raha on kadunud. 21:37

Peep Peterson räägib, et Viljandi haiglas märgati, et tööandja kasutas ületöö peitmiseks käsunduslepinguid.

PEEP PETERSON

Transpordi ametiühingu esimees

23:54 Tööõigus ütleb seda, et kõik, mis sarnaneb töö tegemisele, on töö ja tegelikult tuleks nende eest mõista inimestele ületunnitasu. Nii, et see on selline juriidiline trikitamine, mis meie arvates on ebaseaduslik. 24:12

Sellele juhiti riigikontrolli tähelepanu ja kaalumisel on haigla vastu kohtusse minek. Üks oluline kohtusse minek on aga veel kavandamisel. Et kiirabiautojuhtidel on oma palga eest keerukas võidelda, sest streigiõigust neil ei ole, paneb rahvusvaheline tööõigus valitsusele kohustuse luua sellised menetlusorganid, kus streigiõigusega töötajad palga üle läbi rääkida saaks.

PEEP PETERSON

Transpordi ametiühingu esimees

22:05 Kahjuks Eestis neid tehtud ei ole nii et me pöördume kohtusse vajadusel selleks, et oma rahvusvahelised õigused rakendada ja ka streigiõigust mitte omavatele kiirabiautode juhtidele see palgatõus lõpuks kätte saada. 22:16

Kiirabiautojuhtide töötasu on samal tasemel püsinud neli aastat, sellest alates on palka veidi kohendatud vaid üksikutes linnades. Täna küsiti loosungitel tunnitasuks reanimobiiljuhile 4,28 eurot ja teisi õpetavale tippjuhile 4,78 eurot. Praegu on kiirabiautojuhi palk 3.80, öötasuga koos 4.23.

STUUDIOINTERVJU (eetris kl 21.00)

14:01

MARGUS

Meil on studiosotsiaalminister Hanno Pevkur ja arstide liidu president Andres Kork. Tere õhtust! Saime siin nende lugude peale vaadates 2000 patsienti, kes jäid täna ilma arstiabita ukse taha. Kuidas te esimese streigipäevaga rahul olete?

ANDRES KORK

Eesti Arstide Liidu president

Mul on kahtlemata kahju, et nii palju patsiente lükkub edasi, aga ma pean samuti kahjutundega ütlema, et keegi ei ole proovinud praegu meile mingeid ettepanekuid läbirääkimiseks teha, väljaarvatud see, mis tehti ööl vastu laupäeva ja mille

vastuvõtmisel oleksime me kaotanud streigiõiguse. Nüüd kuuldavasti haiglate liidu juhatus on koos kolmapäeval ja peale seda siis tullakse ettepanekutega lagedale.

MARGUS: Härra sotsiaalminister, mitu sammu Te olete täna astunud streigi lahendamise poole? Ma vaatasin teie päevakava ja nädalakava. Ega ma enne järgmist esmaspäeva ühtegi avalikku üritust ei näinud, kus streigiteemadel Te osaleksite.

HANNO PEVKUR

Sotsiaalminister

No ega streigiteemat ei olegi võimalik nii-öelda avalikul kõnekoosolekul lahendada. Et lahendataksegi läbirääkimiste laua taga, et mul on tegelikult väga hea meel, et haiglate liit on arstide poole selle esimese pakkumise vähemalt teinud, et kus on palganumbriga tulnud 6,6% peale, mis summadesse ümber panduna tegelikult on väga lihtne. Et kui me eeldame, et arstide keskmine palk on seal isegi 1700 juures eelmisel aastal, sellel aastal eeldatavalt on natuke tõusnud, noh, siis 100 eurot igale arstile või kui me räägime juhtivatest ametikohtadest, mis osakonnajuhataja või natukene kõrgemale tasemele, siis tegelikult kahe aasta peale, Andres Korgi ametikoht on vist ka suhteliselt, nii-öelda haigla sees suhteliselt kõrge, see võiks ikkagi tähendada sellise 2200-2300 euro pealt minekut sinna 3500 euro peale, et kui kaheaastast nõudmist vaadata. Aga kui vaadata nüüd ainult seda haiglate pakkumist, mis lähtub siis tõesti sellest, paju riigil võimalusi võiks olla, siis sellega tegelikult, jah, selline keskmine arstipalk 100 euro võrra võiks tõusta. Ma usun, et see on väga väärikas pakkumine. Ma olen arstide luuduga 100% nõus, et kõik need muud teemad vajavad ka lahendamist. Vajavad lahendamist tervisesüsteem...

MONIKA: No arstid lükkasid selle viimase pakkumise väga järsult tagasi ja tundub, et lihtsalt päevad muudkui lähevad, et täna oli ütleme, et paar-kolm tuhat, homme võib-olla sama palju või rohkemgi veel, et me ei näe sellist kiiremat tegutsemist, et vastu tulla selle streigi võimalikult kiirele lahendamisele.

MARGUS: On ju küsimus selles, et arstide liit on palunud vabandust patsientidelt ebamugavuse pärast, et tegelikult on ju selle Eesti tervishoiu juhtimise taga konkreetsed inimesed: Pevkur, Kork, Danilov, martinson, Allikvee, no ta oli siinamaani. Ehk mu küsimus on tegelikult see, et, vabandust väga, kui ikkagi keegi sureb sellepärast, et tal jäi mingi asi avastamata, et surm saab konkreetse inimese nime. Et kas Te sellele olete mõelnud, millega praegu tegu on? Inimesed jäävad haigena koju ja nende ravimine on oluliselt häiritud tulevikus.

HANNO: No tõsi on tegelikult on see, kõik haiglad on kinnitanud ja arstide liit ka ise on kinnitanud, et erakorraline meditsiin ja kiirabi toimib. Et see tegelikult peaks sellised juhtumid välistama. Küll on tõsi see, et loomulikult ka mina tänan kõiki patsiente mõistva suhtumise eest, aga kollektiivlepingu läbirääkimised saavad haiglate ja arstide vahel toimuda ainult siis kui mõlemal poolel see tahe on olemas. Ministeeriumi ja riigi poolt ja Haigekassa poolt mina Haigekassa nõukogu esimehena saan kinnitada seda, et nii kui on kokkulepe mingil moel paberil, Haigekassa nõukogu koheselt koguneb ja kui vähegi võimalik, siis loomulikult selle kokkuleppe ka kinnitab.

KORK: ma võin ka kinnitada, et haigetel minu arvates praegu ohtu ei ole. Küll aga ma parandaksin selle ära, et arstide liit lükkas kiiresti tagasi. See oli vimkaga pakkumine, kui niiviisi eesti keeles öelda. Selle arutama hakkamisel oleksime me kohe kaotanud streigiõiguse. See tähendab, et oleksime saanud arutada ainult seda ühte punkti – palganumbrit.

MARGUS: Tegemist oli uue kollektiivlepingu pakkumisega.

KORK: Uue läbirääkimisega ja me oleksime kaotanud igasuguse võimaluse rääkida teistel teemadel, mida me peame oluliseks.

MARGUS: Okei, aga Te olete ju rääkinud ka sellest, me just siin rääkisime palkadest, eksju, Te olete rääkinud sellest, et Eesti tervishoiusüsteemi tuleks muuta. Toomas Hendrik Ilves, president, kutsus täna arutelule. See arutelu ei toimu ju nädalaga, see võib-olla ei toimu ka kahe nädalaga. Okei, me võtame nüüd ennast kätte ja hakkame arutama, et kus on see kompromissipiir või kus on see koht, et te olete valmis maha istuma, millelegi alla kirjutama. Mis asi see seal peal peab olema, et mis te aasta pärast tahate, mis te kahe aasta pärast tahate või mis hetk see on?

KORK: Tähendab leping on praegu sellisel kujul nagu seadus teda nõudis. Seal lepingus on sees need numbrid, mis kirjutati sinna 2010 ja kirjutati teise poole soovil, et me näitaksime need numbrid, milliste juures meie arvates arstide väljavool järsult pidurduks. Kui tekkis töötüli, siis meil ei olnud muud võimalust kui minna samade numbritega edasi. Läbirääkimistel oli jõutud palju realistlikumate tulemusteni. Esimese aasta jooksul näiteks. Ja nagu igasuguste läbirääkimiste juures – kõik on läbiräägitav, me ei ole jäigad. Näiteks see sama tudengite väljaõppe suurendamine, me teame, et seda ei lahenda kohe, aga me tahaksime, et pannakse mingid ajalised raamid. Lepiksime selle kokku, millise aja piires otsustatakse ära, kui suur tuleb näiteks väljaõppe kasv, mida tehakse selleks, et koormused muutuksid. Kui me saaks

need raamid paika, siis me võiksime teha pausi. Aga eelmise korra kurb kogemus, kui me peatasime streigi, peale seda kui öeldi meile üks number, siis pärast selgus, et meiega ei räägitud üldse enam edasi. Oligi kõik ja mitte millestki enam rääkida ei tahetud. Nii on juba kolm aastat, neli aastat olnud see asi ja teist korda me sama ämbri otsa ei taha astuda.

MARGUS: Täna pöörduvad teie poole arstid ja teised meditsiinitöötajad. Küsimus on nüüd selles, et see on nagu vaidlus siis riigi ja arstide vahel. Kes esindab selles vaidluses patsiente? Teie või?

PEVKUR: Oi ei, selles mõttes ma küll ei tahaks öelda, et see on riigi aj haiglate või riigi ja arstide vahel, et lepiks selle kokku, et on kaks eraldi teemat, üks, et see, mida Andres Kork väga õigesti ütleb, et kollektiivlepingus püütakse kokkuleppele saada. Nüüd kõik, mis puudutab arstide väljaõpet, kuigi ka selle arstide väljaõppe kokkuleppe me eelmisel või sellel kevadel sõlmisime, aga need arstide väljaõppe küsimused, millised haiglad Eestisse jäävad, millist teenust nendest haiglatest saab ja kas patsiendid on sellega rahul või mitte – see loomulikult tuleb eraldi kokku leppida. Eelmisel nädalal ma kutsusin töörühma kokku, 8. oktoobril on esimene koosolek.

MARGUS: Kes seal patsiente esindab?

PEVKUR: Patsiente esindab Haigekassa nõukogus terve hulk inimesi. Esiteks, lastekaitse liidu poolt Ene Tomberg, teiseks esindab seal patsientide esindusühingu poole pealt, kui ma õigesti mäletan, Merle Smutov, siis on seal lisaks veel pensionäride ühenduse liidu poolt Andres Ergma. Ma võiksin seda loetelu jätkata. Ehk patsiendid on väga kenasti Haigekassa nõukogus esindatud.

MONIKA: Aga tõenäoliselt praeguses olukorras lihtsalt väga paljud patsiendid tunnevad, et nende huvid ei ole kaitstud, eksju. Selle töötüli lahendamine võib venida veel nädalaid või isegi kuid ja inimesed on mures oma tervise pärast.

PEVKUR: Tõsi. Ma väga loodan, et see ei veni nädalaid ja kuid. Me peame arvestama tõesti seda, et üks asi on see kollektiivleping, milles ma loodan, et vähemalt põhipunktides saadakse kiiresti kokkuleppele haiglate ja arstide vahel ja et mis puudutab neid muid teemasid, siis seal koos patsientide ja kõikide teiste osapooltega jõutakse ka mõistlike lahendusteni.

KORK: Tähendab, meie ei ole sellel seisukohal, et lihtsalt üks komisjon lahendab asju. Me oleme liiga tihti näinud seda, et pannakse kokku komisjon ajaga venitamiseks. Et me tahaksime saada ikkagi nendes asjades kindlad ajalised raamid paika. Muidu tuleb nii nagu, ma võin tuua näite ühest kirjast ministrile, kus me

palusime, et lahendatakse residentide 40-tunnise tööädala küsimus. Ministri vastus lühidalt oli selline: seda probleemi reguleerib sotsiaalministri määrus number see ja see. Kõik. Punkt. Ja umbes selles stiilis läbirääkimised, nagu ütleb härra Pevkur, et ta on nõus alati maha istuma, jah, ta istub alati maha ja vastab meile umbes niiviisi. Vastustega, mis ei ütle mitte midagi. Tähendab, meid ei huvita see, et me saame vastuse. Meid huvitab see, et asjad liiguksid.

MONIKA: No teema on väga suurt arutust väärt, aga paraku meie uudistesaaatesse peavad mahtuma ka teised teemad. Aitäh stuudiosse tulemast ja jõudu! 22:45

MONIKA (eetris kl 17.00)

Arstide streiki toetavad ka teenistujate ametiliitude keskorganisatsioon, Eesti Haridustöötajate liit, mitmed koolid ja energeetikud. Narva energeetikud ütlesid intervjuus "Aktuaalsele kaamerale", et on streigi venides valmis arste ka rahaliselt toetama.

FAIL

VLADIMIR ALEKSEJEV

Narva energeetikute ametiühingu juhatuse esimees

2:55 Praegu me osutame oraalset toetust. Kuna streik nõuab ametiühingult alati suuri rahalisi kulusi ja kui arstide streik venib ja Arstide Liidul läheb vaja lisaraha, siis me oleme valmis osutama neile oma reservidest rahalist abi. 3:18

ANKUR Pikkus: 0:50 (eetris kl 18.30)

President Toomas Hendrik Ilves ütles täna oma kirjalikus avalduses meedikute streiki kommenteerides,

ANKUR FAILILE

Et Eesti vajab pikemat vaadet ja pikemat kokkulepet selle kohta, kuidas kindlustada meie ravikindlustus-süsteemi kestlikkus, kuidas tekitada õdedes, hooldustöötajates ja arstides, aga samuti arsti- ja õharidusest unistavates noortes kindlustunne ülehomsse päva ees. Presidendi arvates pole lahenduseks meditsiinitöötajate ühekordne palgatõus, viivitamata tuleks alustada sisulist ning ultimaatumiteta arutelu meditsiinitöötajate, haiglate, Haigekassa ja poliitikute vahel. Kõik võimalikud ümberkorraldused peavad tagama kindlustunde ka patsientidele, mis tähendab kättesaadavat ja kvaliteetset arstiabi kõigile abivajajatele.

OTSELÜLITUS

Pikkus: 4:00 (eetris kl 18:30)

3:38

Lähme nüüd otsepildis Mustamäele Põhja-eesti Regionaalhaiglasse, kus on kohal kolleeg Siiri Ottender-Paasma. Kuidas arstide streik seal seni läinud on?
SIIRI OTTENDER-PAASMA

Tere õhtust! Meie oleme siin nüüd Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhetuse esimehe Tõnis Allikuga seisnud erakorralise meditsiini osakonnas mõned minutid ja ma kinnitan, et erakorraline arstiabi toimib, siit meie selja tagant on sisse toodud üsna mitu raami peal patsienti, aga mul on nüüd hea meel küsida, et kuidas Põhja-Eesti Regionaalhaiglal esimene selline streigipäev möödus?

TÕNIS ALLIK

PERH-i juhatuse esimees

Möödus suhteliselt rahulikult. Patsiendid olid eelinformeeritud ja mingisugust sellist informeerimata patsientide tulva me ei täheldanud, et kokkuvõtteks võib öelda seda, et täna 57 arsti siis võttis streigist osa ja selle tulemusena jäi 623 planeeritud visiiti toimumata.

No siin erakorralise meditsiini osakonnas on täna väga, väga vaikne. Ma julgen öelda, et palju vaiksem kui siin on tavapäraselt. Et olete patsiendid ära hirmutanud?

Ma võtaks seda pigem niipidi, et tuleb välja, et patsiendid on solidaarsed meedikutega täna. Tõepoolest, et meie poolt ära jäetud visiitidele lisaks on nad üritanud võimalikult vähe ka erakorralise meditsiini osakonda tülitada.

No mida tähendab üks streigipäev teie haiglale?

See tähendab seda, et me ei saa patsiente teenindada. Kui seda nüüd mõõta rahas, siis see on suurusjärgus 250 000 eurot, mille töö tulemusena jääb haiglal saamata.

Üsna segane on olnud see, et mis tingimustel ikkagi see streik lõpeb. Ja on Teile tänaseks nüüd arusaadav see, et mida te peate pakkuma oma arstidele-õdedele-hooldajatele, kes streigist osa võtavad, et nad oleksid nõus taas patsiente vastu võtma?

No laias laastus käib ju jutt kahest variandist. Kas me peaksime sama töö eest pakkuma rohkem raha või me peaksime sama raha eest pakkuma vähem tööd. Täna Eesti Päevalehe artiklis ma ütlesin haiglate seisukoha välja, et me eelistame seda esimest varianti, et töömahtusid mitte enam tõsta, aga tõsta siis selle töö eest tehtavat töötasu. Kui suureks see lõpuks kujuneb, eks see on nüüd läbirääkimiste teema. Haiglate liit on oma pakkumise teinud sel laupäeval töövõtjate esindajatele välja läinud. Täna küll tuleb öelda, et me natukene vaidleme selle formaadi üle,

kuidas see pakkumine oleks pidanud olema tehtud. Ma usun, et saame sellest lähiajal üle.

No see 6,6%, kas haiglate liit selles on nii-öelda ühe mütsi all, et see on ka näiteks PERH-i seisukoht, et 6,6% on see õige ja mitte siis varem pakutud teenusemahu suurendamine?

No 6,6 lähtub tegelikult Haigekassa tänase eelarve prognoosi võimalustest ja selle ettepaneku sisu siis on, et me kättesaadavuse või selle töömahtude kasvu vähendasime 1% võrra ja see võimaldas siis keskmiselt sellele varem välja öeldud 5%-le 1,6% juurde panna. Kas see nüüd on piisav – noh, ilmselt ootused on kõrgemad ja see on tõesti edasiste läbirääkimiste teema, kas mingeid prioriteete veel seal ringi sättida.

Kolmapäeval tuleb haiglate liidu poolt selline põhjapanev pakkumine?

No kolmapäeval me ilmselt arutame, kuhu me oleme jõudnud selle aja peale. Praegu toimuvad sellised konsultatsioonid töövõtjatega ja kolmapäeval me siis arutame tulemusi ja kui vaja, siis võib-olla pakume ka midagi teistmoodi.

Sotsiaalminister on kutsunud kokku ümarlaua esmaspäevaks. See tähendab seda, et siis esmaspäevani ja esmaspäeval, siis järgmisel esmaspäeval, ilmtingimata streik kestab ja ka statsionaarne vastuvõtt lakkab järgmisel esmaspäeval?

Sotsiaalminister on ka kokku kutsunud Haigekassa nõukogu selle nädala reedeks. Et mina isiklikult loodan küll, et me suudame töövõtjatega reedeks läbi rääkida variandi, mis töötab, millele ollakse valmis alla kirjutama ja siis jääb üle nõukogul kas see heaks kiita või mitte heaks kiita. Lisaks sellele on muidugi laual mitmed teemad, mis minu arvates ei kuulu kollektiivlepingu sisu hulka, mis puudutab arstide ja õdede koolitustellimust, et siin tuleb veel otsida seda kokkulepet, et kuidas nende temaga siis edasi minna ja selliselt, et streik võiks peatuda.

Aitäh ja sõnajärg siit tagasi stuudiosse! 8:53

02.10.2012

ANKUR

Pikkus: 0:20 (eetris kl 18.30, kl 21.00)

Teist päeva kestva meditsiinitöötajate streigi üks põhinõudmisi on tervishoiusüsteemi muutmine. Valitsusk koalitsiooni ettepanek on viia haigushüvitiste maksmine Haigekassa eelarvest Töötukassa eelarvesse. Heakskiidu sellisele ideele peaksid andma ka tööandjad ja töövõtjad, sest Töötukassa tugineb kolmepoolsele leppele.

FAIL

FAIL Pikkus: 2:58

MARJU KAASIK

Palavikulised otsingud haigekassa eelarve suurendamiseks on saanud meditsiinitöötajate streigi lõppemise võtmesõnaks. Juba streigi eel käis valitsuskalitsioon välja mõtte lõpetada haigushüvitiste väljamaksmine haigekassa eelarvest ja viia see hoopis töötukassa pädevusse.

MARGUS TSAHKNA

Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees, IRL

0:38 See suurusjärg on nii umbes 100 miljonit eurot. Tegelikult on see päris suur osa haigekassast, pea 10%, mis ei ole otseselt seotud ei tervisekulude, ei haiglakuludega ega meditsiiniikuludega. Seda võiks kaaluda haigekassa alt välja tuua ja tasuda hoopiski läbi kindlustussüsteemi. 1:00

Tsahkna sõnul on loogiline, et sarnaselt töötuse vastu kindlustamisega, võiks inimene töötukassas kindlustada end ka ajutise töövõimetuse vastu, mida nn sinise lehe eest saadav raha ju sisuliselt on. Maksukoormuse tõusu selline vangerdus kaasa ei tooks, arvab Tsahkna. Selline põhimõtteline rahastamismudeli muudatus vajab laialdast heakskiitu. Sotsiaaldemokraadid seda ei poolda.

HELJU PIKHOF

Riigikogu sotsiaalkomisjoni liige, SDE

8:24 Selle peale olen ma hästi pahane ja vihane, et ei saa olla nii, et inimesed hakkavad ise töötukassas haiguslehti kinni maksma. 8:31

12:05 Tegelikult lööb see kogu süsteemi segamini. Samahästi võib ju äelda, et miks me ei maksa neid pensionifondist välja. See tundub väga kummaline ja väga naljakas.

12:23

Sotsiaaldemokraadid on teinud ettepaneku et haigekassa eelarvest võiks välja viia hoopiski perearstide rahastamise.

HELJU PIKHOF

Riigikogu sotsiaalkomisjoni liige, SDE

7:05 See tooks lisaraha kuskil 75-80 miljonit eurot haigekassasse ja hakata siis perearstisüsteemi rahastama riigi muudest tuludest. Sellel oleks ka mitu lisaefekti.

7:21

Pikhofi sõnul saaksid nii umbes 83 000 ravikindlustamata inimest kindlustuse ja pääsu perearsti juurde, kes omakorda saaks selliste inimeste ravimise eest ka tasu. Haiglad on rääkinud lisaraha võimalusena patsientide omaosaluse suurendamisest.

Praxise tervishoiu-uuringud näitavad, et rahanappuse tõttu muutub teenus teatud elanikkonnale kättesaamatuks. Ka sotsiaaldemokraadid ega IRL omaosaluse suurendamist ei poolda. Eesti tervishoiusüsteemi tulevikuanalüüsid räägivad nagu ühest suust, et lisaraha leidmine on hädavajalik, küsimus on kokkuleppimises.

RIINA SIKKUT

Praxise tervisepoliitika analüütik

5:12 Pikas perspektiivis tuleb rahastamist puudutavaid otsuseid nii või naa teha. Nüüd on küsimus see, et kust seda lisaraha võtta? Kas me laiendame sotsiaalmaksu baasi, palju on räägitud, et me võiksime maksustada osaliselt dividende või riik võiks hakata pensionäride eest maksma ravikindlustusmaksu. 5:27 5:29 Samamoodi on räägitud nii suhkruaktsiisist kui rasvaaktsiisist. 5:32

Tervishoiusüsteemi muutmise juures on räägitud ka haiglareformi jätkumise vajalikkusest. Millised haiglad ja millist abi peavad tulevikus osutama ja kuidas vältida haiglate nn võidurelvastumist, kõik see tuleb teiste küsimuste seas arutusele esmaspäeval esimest korda kogunevas Eesti tervishoiusüsteemi tulevikunägemuse töörühmas.

ANKUR

Pikkus: 0:16 (eetris kl 18.30, kl 21.00)

Seoses streigiga helistavad inimesed ka Eesti Patsientide Nõukotta kuid selle juhatuse liikme

ANKUR FAILILE

Kaido Kolki sõnul ei ole helistajad pahased ning toetavad arste. Kolk leiab aga, et praegusel juhul tuleks arutellu kaasata ka patsientide esindajad, kuid seda ei ole tehtud
FAIL Pikkus 0:27

KAIDO KOLK

Eesti Patsientide Nõukoja juhatuse liige

0:44 Väga kummaline on, et arutatakse teemat, mis puudutab kõige rohkem patsiente ja nende õigusi ja ma arvangi, et seda tegelikku raskuspunkti on siin tahetud lükata arstide palkade küsimuse peale. Tegelikult on raskuspunkt hoopis selles et patsientide omaosalus on järjepidevalt tõusnud ja järjekorrad pikenenud ja lahendust ei paista kuskilt. 1:11

MEELIS Pikkus 0:24 (eetris kl 21.00)

Streigi korralduskomitee sõnul pole neile kahe streigipäeva jooksul tulnud ühtki pakkumist nõudmiste täitmiseks – seetõttu pole ka põhjust tööseisakut lõpetada.

ASTRID

Streigi peatamine tuleks kõne alla juhul, kui kõige põletavamad nõudmised, eelkõige tööaja küsimus, oleks täidetud ning ülejäänud nõudmiste täitmise ajagraafik paberil ning allkirjad all.

FAIL

FAIL Pikkus: 3:19

SIIRI OTTENDER-PAASMA

Haiglate Liit koguneb taas homme ja arvata on, et sealt arstidele, õdedele, hooldajatele, tehnikutele ning teistele meditsiinis olulistele isikutele ka järjekordne pakkumine tuleb. Aga see saab olla ainult numbriline, töötasu versus tööaeg.

KATRIN REHEMAA

Eesti Arstide Liidu peasekretär

Me oleme nüüd ju juba väga pikka aega ja põhimõtteliselt rääkinud seda, et palk ei ole kõige olulisem asi, see on tähtis, aga see ei ole prioriteet. On teised asjad, ilma milleta me kindlasti mitte mingisugust kokkulepet alla ei kirjuta.

Streigi peatamine on siiski võimalik, kinnitab Rehemaa.

KATRIN REHEMAA

Eesti Arstide Liidu peasekretär

See võib kõne alla tulla tõesti alles siis, kui esiteks meile on tehtud üldse mingisugune pakkumine mis sisaldab ka kõiki muid asju peale palga. Kui me oleme saanud neid korralikult läbirääkimiste laua taga arutada, kui seal laua taga on kõik vajalikud osapooled ja kui me siis oleme kokku leppinud nii-elda kõige põhilisemas, mida on võimalik teha kiiresti. Ma olen üsna veendunud, et koormuste asjad on meile kõige olulisemad ja mõned asjad veel, aga kui me oleme need lukku pannud, võiks mõelda streik katkestada.

Muude tingimuste osas nõutakse kindlat täitmise ajagraafikut. Loetelu varasematest tegemata otsustest in aga pikk, näiteks sotsiaalsed garantiid. Tarmo Susi keerab täna regionaalhaigla reanimobiilirooli ja tal on tööandja poolt tehtud elukindlustus.

TARMO SUSI

Reanimobiilijuht, kiirabiautojuht-tehnik

Aga kui ma lähen tavakiirabi sõitma, kuna ma olen olude sinnul, et kuidagi palgaga välja tulla siis seal näiteks mul konkreetselt puudub kindlustuslepe.

Ehk siis kohustust kindlustada töötaja elu, meditsiinasutusel täna ei ole.

Eilses Vikerraadio reporteritunnis juhtis Haiglate Liidu esimees Urmas Sule tähelepanu asjaolule, et kuna lähiaastatel ei ole seadusandlust võimalik muuta võiks tervishoidu rahastada nüüd kiirkorras, osaliselt patsiendi omaosaluse arvelt.

URMAS SULE

Eesti Haiglate Liidu juht, Vikerraadi "Reporteritund" 1. oktoober

Lähiajal ainuke koht, kust on võimalik täiendavalt rahastada, on kui me vaatame, milline on patsiendi omaosalus, siis see on ainuke teema, mida keegi ei taha rääkida, aga ma arvan ka, et mõistlikul määral patsiendi omaosaluse tõus tervishoiuteenuste rasumisel tuleks igal juhul läbi rääkida.

Ometigi väitsid ju Maailma Terviseorganisatsiooni eksperdid ja meie enda analüütikud juba kaks aastat tagasi, et tervishoiu rahastamine pole jätkusuutlik ning poliitilised otsused selle muutmiseks tuleb teha kohe. Ühtlasi öeldakse samas dokumendis, et kui puudub poliitiline tahe avalikku rahastamist suurendada tõuseb surve omaosaluse suurendamiseks ja elanikkonna finantskaitse väheneb. (lk. 132) Arstid pole aga nõus, et varasem poliitiline suutmatuse nüüd streigi valguses otseselt patsiendi rahakoti kallale minekuga nende kraesse kirjutatakse.

TOOMAS KARIIS

Ida-Tallinna Keskhaigla diagnostikakeskuse juhataja, Tallinna Arstide Liidu esimees

Kui see kõlab haigla juhi suust, siis võib see olla üks viis, kuidas haiglat paremini majandada, küll aga on arst siin lihtne töötaja ja tema ei sea neid tingimusi, kui palju ja kelle käest raha võetakse. Meie nõudmiste eesmärk ei ole kindlasti tõsta patsiendi omaosalust.

Töökoormuse vähendamiseks on vaja inimesi juurde, mitte olemasolevaid solvata ja eemale peletada, leiab Tarmo Susi.

TARMO SUSI

Reanimobiili juht, kiirabiautojuht-tehnik

Palun väga, Ivi Normet, kirjutage projekt, leidke see raha, koolitage välja töötust, tooge ta käekõrval siia haiglasse või kiirabisse tööle. Me oleks õnnelikud selle üle. Aga ma leian, et igast töötust ei saa ka kiirabiautojuhti.

03.10.2012

ANKUR Pikkus 0:38 (eetris kl 17.00)

Haiglate liit tegi arstide liidule ettepaneku istuda läbirääkimiste laua taha, et arutada meditsiini-töötajate töökoormust. Arstide liit andis teada et osaleb läbirääkimistel.

ANKUR FAILILE

Haiglate liidu juhatus arutas tänasel erakorralisel kohtumisel võimalusi meedikute streigi lõpetamiseks. Ühiselt lepiti kokku, et pakutav palgatõusunumber jääb samaks, mis viimases pakkumises, ehk 6,6% kuid homme asutakse läbi rääkima arstide liidu peamise nõude – töökoormuse üle. Konkreetseid ettepanekuid ei soovinud Haiglate liidu juht Urmas Sule täna veel kommenteerida.

FAIL

FAIL Pikkus 0:33

URMAS SULE

Haiglate Liidu juhatuse esimees

4:31 Loodame, et meil homsel kokkusaamisel õnnestub kuidagi see ühine seisukoht sellisena kirja panna või vähemalt formuleerida, mis oleks võimalik nii haigekassa juhatusel kui nõukogul kõige praktilisemal moel realiseerida. Arutasime läbi, kuidas see võiks toimuda, aga ma pean korrektseks see kõigepealt läbi rääkida töötüli osapooltega ja sellejärgselt tulla välja konkreetsete ettepanekutega, mis peaks olema mõlemapoolselt kooskõlastatud. 5:03

ANKUR Pikkus: 0:19 (eetris kl 18.30, kl 21.00)

Haiglate liit tegi Arstide liidule ettepaneku istuda läbirääkimiste laua taha, et arutada streikijate peamist nõuet – meedikute töökoormust ning Arstide Liit võttis selle ettepaneku vastu. Kumbki pool pole täna siiski nõustunud läbirääkimiste konkreetset sisu kommenteerima.

FAIL

FAIL Pikkus: 1:51

MARJU KAASIK

Meedikute tähtajatu streigi tunneli lõpus paistab valgus – esimest korda pärast streigi algust istuvad tööandjad ja töövõtja ühise laua taha. Täna koos olnud haiglate liidu erakorralisel koosolekul otsustati, et lauale pannakse vana palgatõusupakkimine ehk 6,6%, kuid eelkõige arutatakse töökoormust.

URMAS SULE

Haiglate Liidu juhatuse esimees

5:32 Kõik jutt, mida meie räägime omavahel, puudutagu see tervishoiutöötajate miinimumtunnitasusid või puudutagu töökoormusi või teisi hinnasisendeid, selles osas me peame omapoolseid ettepanekuid suutma sõnastada selliselt et haigekassa saaks seda kajastada hindades. 5:51

Ehk teisisõnu, kui arstid ja haiglad suudavad homme milleski kokku leppida, hakkab reedel kogunev haigekassa nõukogu arutama, palju see ravikindlustuseelarves maksab. Aktuaalse kaamera küsimusele, kas meedikute mõistlikum töökoormus tähendab ravijuhtude arvu reaalselt vähenemist, sest töötajaid ei ole, vastas haiglate liidu juht, et tema seda väita ei julge.

URMAS SULE

Haiglate Liidu juhatuse esimees

6:52 Mina väidan, et streigi tingimustes on arstiabi kõige halvemini kättesaadav ja ükskõik, mis sammud me kokku lepime, aga seda me peame tegema, need on head ja kindlasti on see eelkõige patsientide huvides. 7:04 7:05 Kas sotsiaalministeerium ka homme läbirääkimistelaua taha tuleb? Sotsiaalministeerium on öelnud, et nemad ootavad meiepoolseid ettepanekuid ja meie loodame homme nende ettepanekutega hakkama saada. Kui see võtab kauem aega, siis me anname sellest täiendavalt teada, sest temaatika on keeruline, aga sotsiaalminister on haigekassa nõukogu esimees, nii et meie ettepanekud puudutavad eelkõige järgmise aasta haigekassa eelarvet. 7:32

Sule tunnistab, et streigiolukord on haiglajuhtidele emotsionaalselt keeruline, kuid püütakse käituda ratsionaalselt, et patsiendid ei kannataks. Samas on paljudes esmaspäevast streigiga ühinevates haiglates juba sõlmitud miinimumtöö kokkulepped.

WEND Pikkus 0:23 (eetris kl 21.00)

Arstide palku saab tulevikus tõsta vaid makse suurendades, sest tervishoiu rahastaise suurendamine on möödapääsmatu, nii kinnitab poliitikauuringute keskuse Praxis analüütik Andres Võrk.

MONIKA

Ka Maailma terviseorganisatsioon märkis juba kahe aasta eest avaldatud raportis põhisõnumina, et Eesti tervisevaldkonna tulubaasi tuleb laiendada.

FAIL

FAIL Pikkus: 2:17

TOOMAS POTT

Uuringute järgi on Eesti tervishoiuteenustel juba praegu Euroopa parim hinna ja kvaliteeti suhe. Samas on see efektiivne meditsiinikorraldus rahastuse poolest patsiendi kohta Euroopa 36 riigi hulgas alles 26. kohal, näidab tänavune Euroopa tervishoiuteenuste tarbijaindeks. WHO viitas juba 2010. aasta raportis, et praeguse sotsiaalmaksu osaga rahastatav haigekassa pole pikemas plaanis jätkusuutlik ja tervishoiusüsteemi toimimiseks vajatakse lisaraha. 20 aasta pärast võivad käärid haigekassa tulude ja kulude vahel ulatuda koguni 1,4 protsendini.

MARGE REINAP

Maailma Terviseorganisatsiooni Eesti esinduse juht

1:39 Kui me vaatame võrdluses teiste Euroopa Liidu ja ka OECD riikidega, siis Eesti kulutab suhteliselt vähe oma elanike tervisele seda ka võrreldes oma elatustasemega.

1:54

Seetõttu pakkus WHO oma raportis välja ka konkreetseid lisaraha võimalusi.

MARGE REINAP

Maailma Terviseorganisatsiooni Eesti esinduse juht

3:52 kapitaliinvesteeringutelt sotsiaalmaksu maksmise, samuti pensionäride pealt sotsiaalmaksu tasumist riigieelarvesse ehk siis riigieelarveliste eraldiste tõstmist. Need on ühed võimalused, kuid on ka teisi. Kuid need on ikkagi maksutõusud? Just nimelt. 4:11

Praxise analüütiku ja WHO raporti ühe kaasautori Andres Võrgu sõnul on Eesti tervishoiu rahastamine sattunud nii-öelda mitme V tähega algava sõna lõksu – need on vaesus, väiksus, vanadus ja valitsus.

ANDRES VÕRK

Praxise analüütik

3:50 Me oleme väike riik, mis teeb raskeks erakindlustuse rakendamise. Me oleme vaene riik, eriti võrreldes Soomega, mis teeb raskeks inimeste omaosaluse tõstmise ja otseselt muudest valdkondadest raha ära võtmise. Ja me oleme veel ka vananev riik, mis tähendab seda, et iga inimene ei saa hakata noorest peast ise endale raha koguma, sellepärast, et keegi peab samal ajal kinni maksma ka meie eakate ravi. Ja nii et kui võtta veel juurde neljas V, mis on valitseva koalitsiooni jäikus võtta üldisele arutusele näiteks võimaliku maksupoliitika muutust, siis ei olegi lihtsaid lahendusi. 4:29

Tervishoiu lisaraha leidmisel kuluefektiivsuse tagamisest, haiglavõrgu muutmisest ja muudest ümberkorraldustest ei piisa. Seetõttu pole Võrgu sõnul siin laiemast maksude tõstmise arutelust pääsu.

TELEFONIINTERVJUU Pikkus: 3:00 (eetris kl 21.00)

WEND 6:23

Samal teemal ka jätkame ja telefonil on nüüd Tartu Ülikooli arstiteaduskonna dekaan Joel Starkopf. Tere õhtust.

Tere õhtust!

No kui nüüd emotsioonid kõrvale jätta, siis kas võib öelda, et praegu on tegemist nii-öelda hea streigiga, et tuli õigel ajal kuna viimastest reformidest meditsiinisüsteemis on möödas juba 20 aastat?

Ei, ega ükski streik ei ole hea ja meeldivat streigis kunagi midagi ei ole. Aga noh, tänu sellele streigile tõepoolest olulised teemad on lauale tõstetud ja tõepoolest aruteludelt peaks nüüd jõudma ka poliitiliste otsusteni.

Te olete öelnud, jah, et poliitilised otsused, et aga kes ja mis ajaks tuleb nüüd neid otsuseid teha ja mis oleks vaja muuta pikas perspektiivis?

No raske on mitte nõustuda eelpool kõnenelenud analüütikutega, kes WHO analüüsi tutvustati. See analüüs tõepoolest tehti 2009 juba. 2010 on uuesti taashinnatud. Poliitilisi otsuseid teevad ju poliitikud ja meie ülejäänute ülesanne on neile head nõu anda. Ajaperspektiiv, noh, ka. Ega siin mida kauem otsustega venitada, seda halvemaks olukord kujuneb.

No kindlasti ei saa nii-öelda uisapäisa midagi teha, aga siiski, mis on need esimesed konkreetsed sammud? Te olete öelnud, et meie haiglavõrk tuleks korda teha, et meil on liiga palju aktiivravahaiglaid. Meil on 17, Stockholmis, kus on 2 miljonit inimest, on 7. Etkas see on esimene samm, mida peaks tegema?

See on kindlasti üks sammudest. See on üks täiesti võimalikest nüansidest Eesti tervishoiusüsteemi korrastamiseks. No teine näide on Helsingi Ülikooli haigla – ligi 2000 voodikohta, teeninduspiirkond ligi 2 miljonit elanikku. Tõsi on see, et geograafiliselt asub haigla rohkem kui paarikümnes hoones, kuid struktuuri juhtimine on ühtne, läbimõeldud ja ratsionaalne. 2-3 haiglat Eesti peale kindlasti ei tähenda seda, et väikestes linnades, maakonnakeskustes arstiabi haiglaformaadis kaoks. Ei kaoks see mitte. Pigem seda, et see oleks süsteemselt koordineeritud suurte keskuste poolt.

Kui kaua Teie hinnangul sellise reformi elluviimine, justnimelt see haiglate reformimine aega võtaks?

Ennustamine on tänamatu. Tahtmise küsimus. Ühest aastast 10 aastani.

Kui vaadata nüüd ikka seda pikka perspektiivi, millest on räägitud. Meil on väga vananev ühiskond. Siis kust leiate Teie, et kust peaks tulema lisaraha meditsiini näiteks 20 aasta pärast. On räägitud patsientidest, maksukoormuse suurendamisest, eelarve ümberjaotusest, uued maksud. Mida Teie arvate, mis oleks kõige õigem?

Kõik need momendid, mida WHO analüütikud esile toovad, ma ei arva, et tuleb võtta üks variant nendest ja teised viisid kõrvale tõsta. Kõik need meetodid tuleks võrdselt, võrdväärselt kasutusele võtta, noh, erinevate võib-olla osakaaludega, aga maksukoormuse tõusust ilmselt ei ole pääsu. Seesama, mis siin on ka varem välja pakutud, haiguslehtede hüvitise väljaviimine Haigekassa süsteemist. Kõik, kõik need variandid tuleb kasutusele võtta. Ei ole nii, et ühe variandiga nüüd parandame kogu tervishoiu rahastamist. Tõstame sotsiaalmaksu, siis võluvitsana muudab kogu süsteemi. Ei, kaugeltki mitte.

Suur tänu nende kommentaaride eest ja vaatame, mida toob homme päev. Aitäh Teile!
10:03

04.10.2012

ANKUR Pikkus: 0:42 (eetris kl 17.00)

Tere, uudistega alustame, kell on 5!

Meditsiinitöötajate streik jätkub juba neljandat päeva. Eesti haiglate Liit ja Eesti Arstide Liit alustasid ennelõunal

ANKUR FAILILE

kell 11 kohtumist – õhtuks aga kokkuleppele ei jõutud, mis lubaks arstidel tööpostile naasta. See aga tähendab, et järgmisel nädalal streik laieneb Tallinna ja Tartu haiglate statsionaari ning streigiga liituvad ka Pärnu, Narva, Kuressaare ja Viljandi haigla polikliinikud. Järgmine läbirääkimiste voor toimub esmaspäeval. Arstide streik tuli jutuks ka tänasel valitsuse pressikonverentsil. Peaminister Andrus Ansip ütles, et ilmselt jättis Haigekassa eelmine juht Hannes Danilov midagi olulist märkamata, et arstide streigini üldse jõuti.

FAIL

FAIL Pikkus: 0:30

ANDRUS ANSIP

Peaminister

Mitte kaua aega tagasi siit laua tagant ma ütlesin, et Hannes Danilov Haigekassa juhina on minu arvates väga hästi hakkama saanud. Nüüd ma ei tea, kas ma enam

seda julgeks korrata, sest uus Haigekassa juht pole veel saanud ametissegi astuda, esimesest oktoobrist astus ametisse ja juba streik. Et no vaevalt, et see tema tegemata töö oli, et ju see on ikkagi midagi, mida ei märganud eelmine juht.

ANKUR Pikkus 0:17 (eetris kl 18.30, kl 21.00)

Meedikute streik jätkub, kuna Haiglate liidu ja arstide liidu läbirääkimised tulemusi ei andnud. Tuleval nädalal on seetõttu oodata streigi laienemist Pänu, Viljandi, Narva ja Kuressaare haiglasse nagu esialgselt planeeritud. Läbirääkimiste laua taha istutakse taas esmaspäeval.

FAIL

FAIL Pikkus 2:03

RIINA KOIT

Täna hommikul kell 11 haiglate liidu ja arstide liidu esimesele nõupidamisele kogunejate näod erilist optimismi ei väljendanud. Kuigi läbirääkimiste laua taga istuti kavandatud paari tunni asemel üle viie tunni, siis arutelu lõpuks selgus, et loodetud valgus tunneli lõpus on enam kui küsitav. Kunda probleemide ring on lai, oli otsustatud keskenduda ühele kõige teravamale probleemile ehk siis töökoormusele. Selgus aga, et asjad on lõngakera kombel üksteisega läbi põimunud ning palganumbrit ja töökoormust lahutada pole võimalik.

URMAS SULE

Haiglate liidu juhatuse esimees

12:04 Hetkeolukord on selline, et kui me vaatame praegu HK eelarve perspektiivi ja ka RE perspektiivi tegelikult, siis meie leppe sõlmimiseks hetkel eeldused puuduvad.

12:16

ANDRES KORK

Arstide liidu president

12:58 Siin on mitu punkti, mis ei ole haiglate liidu pädevuse piires, siin on residentide tööaja üsimus, millest me rääkisime – residendid saavad palka nelja päeva eest viiest, seda ei saa kahjuks haiglate liit lahendada. Täpselt sama on kiirabitöötajate küsimused, kiirabi tehnikute küsimused need oleksid igal juhul jäänud edasi. 2:17 Kas see tähendab seda, et te ei jõudnud ühisele seisukohale?

URMAS SULE

Haiglate liidu juhatuse esimees

12:23 See tähendab seda, et täna me ühisele seisukohale, mida võiks allkirjadega kinnitada me ei jõudnud, see tähendab seda, et homseks haigekassa nõukogu koosolekuks meil omapoolset ettepanekut teha ei ole võimalik ja see tähendab seda, et Andres Kork kutsus meid vastu järgmisele nõupidamisele, mis saab toimuma esmaspäeval kella neljast. 12:41

See tähendab aga, et streik jätkub.

ANDRES KORK

Arstide liidu president

14:21 Praegu paraku küll. Sest meil on öeldud, et me katkestame streigi siis kui on lepitud kokku põhilistes punktides ja lepitud kokku selles, millal ja milliste tähtaegade piires arutatakse neid küsimusi, mis n tervishoius põletavad ja mis meie arvates vajavad tingimata arutamist. 14:41

Kork tõdes, et paljudes asjades langevad arstide ja haiglajuhtide seisukohad küll kokku, kuid otsustamine nõuab poliitilist tahet. Esmaspäevast streik aga laieneb ning Korgi hinnangul võib kesta üsna pikalt.

ANKUR (eetris kl 18.30, kl 21.00)

Meditsiinitöötajate streik jätkub juba neljandat päeva. Eesti haiglate Liit ja Eesti Arstide Liit alustasid ennelõunal

ANKUR FAILILE

kell 11 kohtumist – õhtuks aga kokkuleppele ei jõutud, mis lubaks arstidel tööpostile naasta. See aga tähendab, et järgmisel nädalal streik laieneb Tallinna ja Tartu haiglate statsionaari ning streigiga liituvad ka Pärnu, Narva, Kuressaare ja Viljandi haigla polikliinikud. Järgmine läbirääkimiste voor toimub esmaspäeval. Arstide streik tuli jutuks ka tänasel valitsuse pressikonverentsil. Peaminister Andrus Ansip ütles, et ilmselt jättis Haigekassa eelmine juht Hannes Danilov midagi olulist märkamata, et arstide streigini üldse jõuti.

FAIL

FAIL Pikkus: 0:30

ANDRUS ANSIP

Peaminister

Mitte kaua aega tagasi siit laua tagant ma ütlesin, et Hannes Danilov Haigekassa juhina on minu arvates väga hästi hakkama saanud. Nüüd ma ei tea, kas ma enam seda julgeks korrata, sest uus Haigekassa juht pole veel saanud ametissegi astuda,

esimesest oktoobrist astus ametisse ja juba streik. Et no vaevalt, et see tema tegemata töö oli, et ju see on ikkagi midagi, mida ei märganud eelmine juht.

TELEFONIL HANNES DANILOV

Haigekassa endine juht

Ma arvan, et härra peaminister on asjadest valesti aru saanud. Sellepärast, et poolteist aastat kestnud arstide liidu ja haiglate liidu läbirääkimised jooksid liiva ja kindlasti ei olnud Haigekassa üks partner. Seda, miks need liiva jooksid, ja miks streik algas, tuleb küsida haiglate liidu käest. Haigekassa on alati olnud see, kelle laual lõpuks see otsus maandub ja kus otsustatakse, kui palju raha ühest või teisest kohast kas ära võetakse või juurde pannakse, et arstide nõudmisi täita. Täpselt samuti oli see 2006. aastal.

MONIKA Pikkus: 0:25 (eetris kl 21.00)

Rahandusminister Jürgen Ligi ja peaminister Andrus Ansip ei toeta Perearstide Seltsi, Õdede Liidu ja Tervishoiu-töötajate Ametiühingute Liidu ettepanekut parandada tervishoiu-süsteemi rahastamist lahja alkoholi aktsiisi tõstmise abil. Rahandusminister ei pea õigeks seada tervishoiu-töötajate palgatõus sõltuvusse sellest, kui palju Eesti inimesed alkoholi joovad.

FAIL

FAIL Pikkus2:32

TIINA JAAKSON

Perearstid, õed ja tervishoiutöötajad leiavad, et seni on tervishoiu rahastamisest räägitud haigekassa piires raha ümberjagamisest, mis aga raha tervishoiusüsteemi juurde ei too. Nende ettepanek on tõsta lahja alkoholi aktsiisi nii, et see oleks võrdne kange alkoholi aktsiisiga ja kasutada seda raha tervishoiutöötajate nõudmistele vastutulekuks.

JÜRGEN LIGI

Rahandusminister

38:54 Kui keskenduda ainult ühele maksuliigile, siis see on rahanduslikult probleem. Kõik need ühest allikast rahastatavad asjad, mis ei ole nagu selgelt seotud, loogilises seoses, tegelikult tekitavad eelarves jäikust. 39:10

Õdede Liidu juht Ester Pruuden selgitab, et lahja alkoholi aktsiisi soovitatakse tõsta, sest nii lahja kui kange alkoholi taebimine on ühtviisi ohtlik inimese tervisele.

ESTER PRUUDEN

Eesti Õdede Liidu president

1:34 Me teame täna, et lahjat alkoholi tarbitakse elanikkonna hulgas suhteliselt palju ja kurvaks teeb asjaolu ja seda kinnitavad ka tervisearengu instituudi uuringud, et meie noored on just väga alati tarbima lahjat alkoholi. 1:49

Ester Pruuden leiab, et ettepanek tõsta lahja alkoholi aktsiisi võib muuta noorte alkoholikäitumist, sest limonaadilt on magusale lahjemale alkoholile lihtsam üle minna kui kangemale.

ANDRUS ANSIP

Peaminister

41:45 Kui me uuringutest teame praegu, et noored oma esimese alkoholi kogemuse saavad lahjast alkoholist ja nad saavad oma esimese kogemuse segades odavat lauaviina coca colaga, no kas meil on mõtet suruda neid veelgi rohkem õlle juurest eemale. 42:08

Võttes arvesse konjunktuuriinstituudi andmed alkoholi müügist ja alkoholi aktsiisi viieprotsendilist tõusu igal aastal kuni 2016. aastani, said õed ja perearstid kokku, et võrdse aktsiisi puhul laekuks riigieelarvesse 92 miljonit eurot aastas.

ESTER PRUUDEN

Eesti Õdede Liidu president

3:31 Ja seda mitte ainult 2013. aastal vaid ka järgneval neljal aastal. 3:39

ANDRUS ANSIP

Peaminister

40:21 Minuni jõudnud info järgi rahetakse tõsta lahjade alkoholide aktsiis 264 kordseks. Ja selle 2,64 kordseks tõstmisega loodetakse saada täiendavat tulu 92 miljonit eurot. No vot see 92 miljonit eurot minu jaoks on küll uskumatu. 40:44

Ligi hinnangul on süsteemile halb, kui selle asemel, et sees idagi korda teha, tahetakse raha võtta väljaspoolt.

05.10.2012

KADRI Pikkus: 0:19 (eetris kl 17.00)

Haigekassa juhatus peab tulevaks neljapäevaks selgitama, millised mittestreikivad haiglad oleksid streigi ajal suutelised pakkuma eriarstiabi neile patsientidele, kellel on visiit ära jäänud. Haigekassa juhatusel tuleb ka selgitada, millise lisakulu see haigekassale kaasa tooks.

FAIL Pikkus: 0:50

HANNO PEVKUR

Sotsiaalminister

10:08 Ehk need inimesed, kes jäävad ilma ambulatoorse visiidita streigi ajal, et nendel oleks siiski võimalik saada eriarstiabi hinnang oma tervislikule seisundile, kui neil on olemas perearsti suunamine ja neil jäi visiit ära. 10:23

TIINA JAAKSON

Mis need haiglad olla võiks, mis võiks kõne alla tulla pakkumaks abi inimestele, kel jäi visiit ära?

20:30 Eks üle Eesti kõik haiglad, kes streigis ei osale. 10:44 me siin Põhja-Eestis teame ju mõnda suuremat teenuse osutajat, näiteks Lasnamäel asuv suur ambulatoorne keskus Medicum, kes teenindab kogu Lasnamäge, et nemad on kinnitanud, et nemad on suutelised tegema rohkem ambulatoorseid vadtuvõtte. 11:01 Kindlasti maakonnakeskustes asuvad haiglad Rapla haigla, teised haiglad kindlasti, kes streigis ei osale. 11:09

KADRI pikkus: 0:24 (eetris kl 18.30, kl 21.00)

Haigekassa juhatus peab tulevaks neljapäevaks selgitama, millised haiglad oleksid streigi ajal suutelised pakkuma eriarstiabi neile patsientidele, kellel on streigi tõttu arstivisiit ära jäänud. Sotsiaalministri sõnul on streigi tõttu ära jäänud 3000 kuni 4000 visiiti. Patsientide esindusühingu poole on ärajäänud visiitide tõttu pöördunud kümnekond inimest.

FAIL

FAIL pikkus: 3:09

TIINA JAAKSON

Proua Maimo Ilves on silmaarsti juurde pääsemist oodanud päris mitu kuud. Esmalt ootas ta, millal hakatakse vastuvõtule registreerima, seejärel tuli tal kolm kuud ootada vastuvõttu ennast. Vastuvõtt Lääne-Tallinna Keskhaiglas langes arstide streigi avapäevale.

MAIMO ILVES

24:58 Siis helistati ja öeldi, et sel päeval ma vastuvõtule ei saa. Ma küsisin, mis te mulle pakute vastu. Öeldi et me ei paku teile midagi vastu, et kui streik ükskord lõpeb, siis võtke meiega uuesti ühendust, tulge siia või helistage. 25:11

Proua Ilves lisab, et ega tal pole muud teha, kui nõusse jääda.

MAIMO ILVES

25:19 Kompromissi mingisugust ei saanud. Ma oleks sellega nõus, kui oleks midagi mulle pakutud. Siis oleks juba minupoolne olnud, kas see mulle sobib või ei sovi, aga nii ta oli, nii ta oli. Sest meie patsiendid oleme nagu praeguse streigi pantvangid.

25:34

Proua Ilves ütleb, et saab oma silmahädaga hakkama. Pärast tervislikel põhjustel ära jäänud kaeoperatsiooni kannab ta prille, mis ei ole päris õiged, kuid saab hakkama. Muretsema paneb teda teadmatus, millal ükskord arsti juurde saab.

MAIMO ILVES

27:57 Et ei oleks nii, et võib-olla mul järgneb sellele jälle kolm kuud. Ma oleks tahtnud mingisugust sellist vastutulekut või ettearvestust või lahendust. 29:09

Proua Ilves ütles, et kui tal tuleb jälle kolm kuud oodata, eks siis tule olukorraga leppida. Abi ja nõu on aga mõned patsiendid küsinud Patsientide esindusühingust, neid on kümnekond.

ANNE VESKIMEISTER

Eesti Patsientide Esindusühingu infojuht, nõustaja

00:20 Väga erinevaid, nii neid, kes on kaevanud, et nende järjekord on määramatusse aega lükkunud, operatsiooni, vastuvõtu või uuringu järjekord. On neid, kes on segaduses, ei ole saanud selgeid vastuseid, et millal nad saavad ja on neid, kes tahavad ka arstide streiki pooldada. 00:39

Patsientide esindusühing teeb esmaspäeval sotsiaalministri kokku kutsutud tervishoiu tuleviku arutelul ettepaneku, et streigikorraldajad ei lükkaks ärajäänud uuringuid ja vastuvõtte määramatusse tulevikku, vaid otsiks eelisolukorras võimalusi ka neile, kel arstiaeg ära jäeti. Neljapäeval koguneb erakorraliselt Haigekassa nõukogu ja seleks ajaks tuleb haigekassa juhatusel välja selgitada, millisest ittestreikivast haiglast saaksid eriarsti konsultatsiooni need inimesed, kel on perearsti saatekiri, kui visiit streigi tõttu ära jäänud ja mis see kõik maksma minna võiks.

HANNO PEVKUR

Sotsiaalminister

10:44 me siin Põhja-Eestis teame ju mõnda suuremat teenuse osutajat, näiteks Lasnamäel asuv suur ambulatoorne keskus Medicum, kes teenindab kogu Lasnamäge, et nemad on kinnitanud, et nemad on suutelised tegema rohkem ambulatoorseid

vadtuvõtte. 11:01 Kindlasti maakonnakeskustes asuvad haiglad Rapla haigla, teised haiglad kindlasti, kes streigis ei osale. 11:09

Tervishoiu tuleviku üle arutlev tööriühm koguneb esmaspäeval, siis jätkuvad ka haiglate liidu ja arstide läbirääkimised. Streikijad on aga teatanud, et esmaspäevast laieneb ka streik, ehk Tallinnas ja Tartus peatatakse plaaniliste haigete vastuvõtt statsionaari ja päevaravisse, lisaks peatatakse plaanilised ambulatoorsed vastuvõttud Pärnu, Kuressaare, Viljandi ja Narva haiglas.

07.10.2012

ANKUR pikkus 0:15 (eetris kl 21.00)

Meedikute esimene streiginädal on tõstnud fookusesse Eesti tervishoiu rahastamise tulevikus. Mida süsteemi tundvad inimesed välja pakuvad ning milliseid vigu või tegematajätmissi nad tervishoius näevad, seda uurib Marju Kaasik.

FAIL

FAIL pikkus: 5:15

Meedikud teatavad resoluutselt, praegu pakutava palga eest nad enam nii palju tööd tegema ei nõustu. Lisaks kinnitavad nad, et palgaprobleem pole Eesti tervishoius põletavaim.

STAND

MARJU KAASIK

23:19 Kui me tahame, et ka tulevikus haigla ukсед meie ees suletuks ei jääks ja et riigil või meil endil jaguks raha meie ravimiseks – sellisel juhul peame me hakkama juba praegu tervishoidu rohkem panustama.

MARIS JESSE

Tervise Arengu instituudi direktor, kunagine Haigekassa juht

3:51 Esimesed prognoosid selle kohta, et lisaraha vajadus on vältimatu, on pärit 90-ndate lõpust, siis oli juba teada, et see suhtarv töötajate ja mittetöötajate vahel hakkab muutuma ravikindlustuse suhtes ebasoodsaks. 4:08

Kunagi Eesti tervishoidu juhtinud ja hiljem erinevate riikide kindlustussüsteemide väljatöötajal osalenud Georg Männik nõustab hetkel Kirgiisia valitsust. Pilk kaugelt on üsna kriitiline. Männiku hinnangul on Eesti tervishoiusüsteem sisuliselt 10 aastat paigal tammunud.

TELEFONIL GEORG MÄNNIK, eesti ravikindlustussüsteemi üks autoreid

3:10 Minu arvates on kaks probleemi – üks on need tervishoiu korralduslikud põhimõtted need tahaksid revideerimist sellepärast, et võib-olla ma eksin ja see on hea kui ma eksin, aga mul on kahtlus, et pikemas perspektiivis ei ole eesti tervishoiusüsteem jätkusuutlik. 3:25

Puudustele on korduvalt tähelepanu juhtinud ka Maailma Tervishoiu Organisatsioon. Üks etteheide on see, et me panustame oma ravikindlustussüsteemi liiga vähe sotsiaalmaksust 13% ravikindlustusse on liiga vähe. Viimane aeg on avalikult arutada, kust kohast raha võtta, mitte aga rääkida valitsuse tasemel sellest, et meedikute streigi lõpetamise võti on haiglate liidu kui tööandjate käes.

MARIS JESSE

Tervise Arengu Instituudi direktor, kunagine Haigekassa juht

5:07 Taandub ta väga selgelt valikule selle vahel, kas lisaraha maksame me kõik, solidaarselt ja tervemad ja jõukamad meist rohkem või siis nagu kuulda on olnud ka sellist arvamust, et maksavad rohkem need, kes arstiabi rohkem vajavad ehk haiged. 5:33

Omaosaluse suurendamise on kõik streiginädalal avalikkuses esinenud tervishoiuanalüütikud põhja lasknud, sest see vähendab raviteenuse kättesaadavust ühiskonna kõige nõrgemate seas. Räägitud on ka eraravikindlustuse juurutamisest. Georg Männik ütleb, et Eesti kultuuriruumi selline kindlustustoode ei sobi ja see oleks ka liiga kallis. Maris Jesse, kel isiklik kogemus eraravikindlustuse valimisega olemas, on samuti kõhkleva seisukohal.

MARIS JESSE

Tervise Arengu Instituudi direktor, kunagine Haigekassa juht

11:39 Omast kogemusest võin öelda, et isegi siis, kui sa oled lõpetanud Tartu Ülikooli arstiteaduskonna ja töötad tervishoiu valdkonnas, see ei ole lihtne. 11:48 13:04 ei tasu olla sinisilmne või naiivne, et eraravikindlustuse täiendavana juurutamine Eestis lihtne on ja et inimestel siis ei teki hoopiski veelgi rohkem küsimusi ja muresid ja probleeme kui neil täna selle solidaarse kindlustusega on. 13:24

TELEFONIL GEORG MÄNNIK, Eesti ravikindlustussüsteemi üks autoreid

10:06 Meil on ikka jäänud nagu vanast ajast selline tunne, et tervis, see ei ole päris minu osa. Kõik toimub riigieelarvest, minu eest otsustatakse, mind saadetakse, lükatakse, tõugatakse, aga kui ma tahan nüüd ise midagi otsustada 10:22 11:08 Minu tervis on minu oma, järelikult mingisugune ressurss peab olema võimalik seda juhtida 11:14

Männik soovib lisaks solidaarsele kindlustusele juurutada Eestis isikliku ravikonto süsteemi, kus inimesed kogvad tulumaksuvabalt raha, mida ta saab omal valikul kasutada enda või oma lähedaste raviks just endale sobivas kohas.

TELEFONIL GEORG MÄNNIK, Eesti ravikindlustussüsteemi üks autoreid

8:46 Ja kui inimesel on selline raviarve olemas, siis on suhteliselt mõistlik sinna lisada ka veidi sotsiaalmaksust, näiteks 3% või mida iganes. See on ainuke koht, mille poolest ta meenutab praegust 2. pensionisammast, see on samamoodi, kui ise paneme, siis tuleb sotsiaalmaksust juurde ka üks osa. 9:01

Kuigi Eesti tervishoiusüsteemi efektiivsust tõstetakse esile kogu maailmas, on kindlasti veel kokkuhoiukohti. Näiteks on võrreldes teiste arenenud riikidega Eestis ühe arsti kohta liiga ähe õdesid ja hooldustöötajaid, mis suurendab arstide töökoormust.

TELEFONIL JARNO HAMICHT

Maailma Tervishoiuorganisatsiooni ekspert Moldovas

1:57 Kindlasti tuleks edasi minna reformidega. Mõnes mõttes oleme jäänud mugavustsooni viimastel aastatel ja samuti on majanduskriis tekitanud sellise keskkonna, mis põhjustab need arutelud, mis täna on. 2:12

Kunagu suure hurraaga alustatud haiglareform on toppama jäänud. Isegi Tallinnas on kahe haigla ühendamine linnavalitsuse tasandil päevakorrast täiesti maas, mis siis veel väiksemate kohtade haiglate ümberorganiseerimisest rääkida.

TELEFONIL JARNO HAMICHT

Maailma Tervishoiuorganisatsiooni ekspert Moldovas

2:46 Me ühest küljest räägime arstide ülekoormusest nende tööajast. Teiselt poolt räägime sellest, et väga paljud haiglad sõltuvad külalisarstidest, et me peaks vaatama, palju meil arste on, kus nad võiksid töötada ja milliseid teenuseid me kus pakume. 3:06

Kui lähiajal ühiskonnas avalikku debatti tervishoiu rahastamise muutuste üle ei tule, siis streik jätkub. Ei tasu arvata, et Eesti meedikud Soome kolleegidest kehvemad on. Nood streikisid pea pool aastat.

22.10.2012

ANKUR Pikkus: 0:41, eetris kl 18.30

Alanud on neljas tervishoiutöötajate streigi nädal, mis toob kaasa mõned patsientide jaoks segadusttekitavad muutused. Põhja-Eesti Regionaalhaiglas, Lääne-Tallinna ja Ida-Tallinna Keskhaiglas,

ANKUR FAILILE

Tartu Ülikooli Kliinikum, Pärnu, Narva, Kuressaare ja Viljandi haiglas jätkub streik nii ambulatoorses süsteemis kui ka statsionaaris. Vahelduvalt tehakse seda roteeruva skeemi alusel. Ida-Tallinna keskhaigla diagnostikakliiniku juhataja Toomas Kariisi sõnul tähendab see, et erinevad eriarstid streigivad niiöelda kordamööda. Sellest, mis järjekorras seda tehakse, annavad haiglad patsientidele teada.

FAIL

FAIL Pikkus 0.28

Kuna streik ei ole lõppenud ja arstid ei ole kollektiivselt tööle läinud, siis seetõttu on registratuuridel äärmiselt raske teha uusi tööplaan, isegi kui arstid siin mõnda aega vahepeal töötavad sellel erialal, siis nad lahendavad neid küsimusi, mis on tööseisaku jooksul esile kerkinud ja likvideerivad teatavaid ummikuid, aga normaalne tööruut ei ole ju taastunud.

MARGUS Pikkus 0:17, eetris kl 21.00

Täna algas tervishoiutöötajate streigi neljas nädal, mis toob mõnede patsientidele kaasa segadusttekitavad muutused.

KADRI

Mõned streikivad haiglad hakasid täna streikima roteeruva skeemi alusel, mis tähendab, et eriarstid streigivad nii-öelda kordamööda.

FAIL

FAIL Pikkus 1:30

ELO ELLERMAA

Rotatsiooni korras streikimine tähendab seda, et näiteks ühel nädalal streigivad ühe eriala arstid ja järgmisel nädalal siis jälle järgmised. Täna hakkas selline skeem siiski tööle kahes streikivas haiglas.

KATRIN REHEMAA

Arstide liidu peasekretär

Aga sellest nädalast, ma pean ütlema, et päris selline rotatsiooni mehhanism toimib Ida-Tallinna keskhaiglas ja Lääne-Tallinna keskhaiglas teataval määral. PERH ja

Tartu Ülikooli kliinikum, seal on ambulatoorne süsteem veel kõigil erialadel kinni sel nädalal.

Patsientidele tähendab see neis haiglates seda, et neil võib vedada ja kui selle eriala arst, kelle juurde tal aeg on pandud, just sel nädalal ei streigi, siis ta saab vastuvõtule minna. Tallinna keskhaigla diagnostikakliiniku juhataja Toomas Kariisi sõnul tähendab ka uus süsteem patsientidele segadust.

TOOMAS KARIIS

Ida-Tallinna keskhaigla diagnostikakliiniku juhataja

Kuna streik ei ole lõppenud ja arstid ei ole kollektiivselt tööle läinud, siis seetõttu on registratuuridel äärmiselt raske teha uusi tööplaaned, isegi kui arstid siin mõnda aega vaepeal töötavad sellel erialal, siis nad lahendavad neid küsimusi, mis on tööseisaku jooksul esile kerkinud ja likvideerivad teatavaid ummikuid, aga normaalne tööruut ei ole ju taastunud.

Tänase seisuga streigivad Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Lääne-Tallinna Keskhaigla, Ida-Tallinna Keskhaigla, Tartu Ülikooli Kliinikum, Pärnu, Narva, Kuressaare ja Viljandi haigla. Põlva haiglas toimub homsest neljaäevani toetusstreik.

24.10.2012

ASTRID Pikkus: 0:15, eetris kl 21.00

Põhja-Eesti Regionaalhaiglas ei pääsenud eri-arsti vastuvõtule 16-aastane tüdruk. Haigla selgitab juhtunut eksitusega ning vabandab tüdruku ees.

WEND

Visiitide tühistamise põhjustanud arstide streik kestab juba neljandat nädalat.

FAIL

FAIL Pikkus: 1:44

TIINA JAAKSON

16-aastane Ketlin pidi teisipäeval minema Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse operatsioonieelsele konsultatsioonile, kuid tema visiit tühistati eelmisel õhtul.

KETLIN

16-aastane patsient

Emaga räägiti ja põhjust ei öeldudki, öeldi lihtsalt, et arstiaeg on tühistatud, kõik, tulge 16. november.

Ketlin pidi minema kurgumandlite operatsioonile, sest põeb tihti angiini, sel suvel oli ta angiinis koguni kolm korda. Ta räägib, et võtab igal hommikul rohtu ja kui salli

ning mütsi ei kannaks, oleks haigus kohe kohal. Operatsioonile minna ta tegelikult kardab.

KETLIN

16-aastane patsient

ma arvan, et on parem kui ma need ära lõikan, mitte, et mul on iga kuu aja tagant angiin.

Lahendust on ta oodanud paar kuud.

KETLIN

16-aastane patsient

No tegelikult ma ootasin seda, et ma saaks selle kurguarsti juurde, ootasin juba kaks kuud. Et ma tahan selle ruttu kaelast ära saada. Selle kuu aega ma pean nüüd uuesti ootama.

Ketlini ema kinnitas, et vastuvõtu aja tühistamise põhjusi talle ei selgitatud, samuti ei antud talle võimalust midagi endal öelda. Plaanilist arstiabi on streikijad lubanud osutada kuni 18 aastastele lastele.

ENN TUULIK

PERHi pea- ja kaelakirurgia keskuse juhataja

Tegemist oli lihtsalt kahetsusväärse inimliku eksitusega polikliiniku kabineti õe poolt, kes ei andnud konkreetset infot edasi patsiendi emale. Nii, et me vabandame.

Enn Tuulik lisas, et ühegi lapsel pole seni visiit ära jäänud.

ENN TUULIK

PERHi pea- ja kaelakirurgia keskuse juhataja

Antud olukorras oli see lihtsalt juhuslik õe eksitus, kuna antud tunniplaanis ta ei pannud õigesti tähele patsiendi sünniaastat.

Enn Tuulik ütles, et kõik visiidid, mis on ära jäänud, on jäänud esmastel patsientidel esmaste pöördumistega ja neid visiite on tema sõnul 250 ringis.

25.10.2012

ANKUR Pikkus: 0:23, eetris kl 17.00

Eesti Haiglate Liidu kutsel on praegu koos töötüli osapooled, et kollektiivleppe läbirääkimistes kompromissini jõuda ja meedikute streik lõpetada.

ANKUR FAILILE

Kohal on Eesti Arstide Liidu, Eesti tervishoiutöötajate Kutseliidu, Eesti Perearstide Seltsi, Eesti Kiirabi Liidu, haigekassa, sotsiaalministeeriumi ja riigikogu sotsiaalkomisjoni esindajad.

OTSE Pikkus: 1:04

Ja meie poolt on kohapeal toimetaja Siiri Ottender-Paasma. Tere Siiri. Kui kaugel läbirääkimistega ollakse?

SIIRI OTTENDER-PAASMA

Tere siis siit, Nõmmelt, Haiglate liidu maja eest ja tuleb öelda, et täpselt tund aega on praeguseks kohtumine kestnud ja kui tüli osapooled ja siis kõik teised osapooled sellest kollektiivlepingust huvitavad osapooled ning lisaks siis ka Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees Margus Tsahkna siia sisse läksid, siis meile öeldi, et arutada on jäänud veel täpselt poolteist punkti, et kõik ülejäänud punktid on juba paberile kirja pandud. Nii et täna ollakse siin siis ilmselt nende 25 streigipäeva jooksul kõige, kõige lähemal selle streigi lõpetamisele. Kui kaua see siin kestab on praegu väga keeruline öelda. Küll on selge see, et kui täna siin ka sellele eellepingule allkirjad alla saavad ja kokkuleppele jõutakse, siis need tegelikud vaidlused, mil viisil ikkagi tervishoiusüsteemi ümber korraldada ja kust tervishoidu lisaraha saada, seisavad veel kõik ees. Aga praegu siit sõnajärg stuudiosse tagasi.

ANKUR Pikkus: 0:14

Homsest on meedikute streik peatatud. Just äsja kirjutati mitmepoolsetel läbirääkimistel alla vastavale eellepingule. Ja lähme otsepildis läbirääkimiste toimumispaika, kus on meie toimetaja Siiri Ottender-Paasma.

ANKUR

Siiri, mis tulemustega siis läbirääkimised täpsemalt lõppesid? Kas streik on läbi?

SIIRI OTTENDER-PAASMA

1:15

Tere õhtust siit Haiglate liidu majast ja meil on tõepoolest võimalus olla justnimelt selle sama laua ääres, kus 15 minutit tagasi sellele eelkokkuleppele alla kirjutati. Ja ma olen enda juurde siia palunud intervjuuks arstide liidu presidendi Andres Korgi ja haiglate liidu juhi Urmas Sule ja seesama küsimus on hea küsida just nende käest, et kas streik on lõppenud?

KORK: Streik on lõppenud.

SIIRI: Millele te siis alla kirjutasite ja millised tingimused täideti?

KORK: Kõigepealt üldküsimused lähevad parlamenti, see on lubatud, nad võtavad tõsise küsimusena tervise arutelu, see on meie arust käivitunud. Me saime need kõige olulisemad asjad, mida me taotlesime. Nii ambulatoorse kui statsionaarse koormuse vähenemine. Ambulatoorne 20%, statsionaarne 16%, saime residentide palga 40 tunnile nädalas, residentide töötasu tõusu, ja tõusevad kõikidel arstidel, õdedel hooldajatel. Arstidel vastavalt palgad siis 11%, õdedel 17,5% ja hooldajatel 23%. Ja see tõus ei tule mitte esimesest jaanuarist, ta tuleb esimesest märtsist järgmisest aastast. No ma tahaks väga loota, et ühiskonnas see arutelu, mis on praegu ilusti lahti läinud tervishoiu ümber, probleemid on tõsised, kõik saavad aru, et see jätkub, mitte ei peatu sellega. Aga streik on praegu katkestatud, kuna siin on mitu tingimuslikku punkti, mis ei sõltu haiglate liidust, kahjuks, sest nendega on väga konstruktiivsed asjad, vaid sõltub parlamendist ja Haigekassa nõukogust.

SIIRI: No, Urmas Sule, kas kõikide arstide palka te tõstate?

SULE: Ma kasutaks ikkagi võimalust ja tänaks kõiki tervishoiutöötajaid ja patsiente, et minu meelest see keeruline olukord, tervishoiusektori streik, on kõikide poolt väga väärilt läbi viidud, et seda peab kindlasti tunnustama. Ja mis on olnud siis selle tänase leppe sisu, nagu ma enne hoiatasin, see lepe on keskmisest keerulisem ja eeldab teemast arusaamist. Tänase leppe sisu lühidalt kokku võttes on selles, et kõik osapooled on teinud järeleandmisi ja mööndusi ja selle lõppotsuse oleme sellisena sõnastanud, et haiglad võtavad endale palgatstmise riski esimesest märtsist 2013 ja normaalsed finantseerimistingimused saavad haiglatele, kiirabile ja perearstisüsteemi esimesest jaanuarist 2014.

SIIRI: No kiire küsimus ja kiire vastus. Ma saan aru, et haiglatel oli selline rahakott tagataskus olemas, millest nüüd maksta?

SULE: Ei, seda rahakotti kindlasti kellelgi ei ole, aga kui arvestada nüüd olukorda, et Eesti tervishoiutööturg on avatud ja Soome riik, kus palgad on circa neli korda kõrgemad, ei ole meist kaugel, siis me peame selle riski enda kanda võtma.

SIIRI: Ja ära jäävad siis tänu sellele mis asjad?

SULE: Seda on raske öelda. Eks iga terviseasutus otsustab nüüd ise, aga kindlasti midagi jääb ära ja päris palju midagi. Nii et seda me alles otsustame.

SIIRI: Aitäh ja sõnajärg tagasi stuudiosse.

4:19

KADRI Pikkus: 0:28, eetris kl 21.00

Arstide liit ja tervishoiutöötajate kutseliit sõlmisid haiglate liiduga eellepingu kollektiivlepingu tähtsamates tingimustes, homsest on streik peatunud.

WEND

Meedikute miinimum-töötasude tõstmise tuleva aasta 1-sest märtsist võtsid enda kanda haiglad ning kiirabiasutused, aastast 2014 rahastatakse nõudmisi sotsiaalministri ning riigikogu sotsiaalkomisjoni esimehe kinnitusel juba haigekassa- ning riigieelarvest.

FAIL

FAIL Pikkus 3:04

SIIRI OTTENDER-PAASMA

Ajaloost on meedikute streigid meeles ikka kui pikemaajalised projektid, meenutagem kasvõi põhjanaabrite soomlaste nõudmisi 11 aastat tagasi, kui meedikute streik kestis kokku 5 kuud. Ka on eestlased meile omaselt märksa tagasihoidlikumad oma väljendusviisides, sakslaste eeskujul meie arstid ja õed oma nõudmiste selgestegemiseks ennast kaelani jõkke ei istutanud. Meie meedikute streik läheb ajalukku 25 päeva pikkusena. Loodetavasti. Täna need allkirjad kollektiivlepingu eelleppel esialgu küll vaid peatasid streigi.

ANDRES KORK

Arstide Liidu president

Meie üldised ettepanekud, mis me tegime tervishoiusüsteemi korrastamiseks, need on sotsiaalkomisjoni esimees lubanud viia parlamenti. Sellisena on kokkulepe olemas. Me saavutasime selle, mis me tahtsime, koormuste osas ja üks meie kõige olulisemaid asju oli arst-residendid, et tunnistatakse ka inimeseks, kes töötab 40 tundi nädalas, saab palka.

Kokkuleppe kohaselt hakatakse arst-residentidele alates järgmise aasta 1. jaanuarist maksuma palka täistööaja eest. Arstide ja õdede koormust vähendatakse ambulatoorses töös 20 ja statsionaarses töös 16 protsenti. Alates 2013. aasta 1. märtsist tõuseb hooldajate miinimumtunnitasu 23, õdedel 17,5 ja arstidel 11 protsenti. Viimane, miinimumtunnitasude tõus, tuleb haiglate ning kiirabi enda rahakotist.

URMAS SULE

Haiglate Liidu juht

Ega meil ausalt öeldes väga palju valikuid ei ole. Kui meie tööturg on avatud Euroopa Liidus kõikidesse suundadesse, meie naabruses on üks Euroopa Liidu efektiivsemaid

riike Soome, kus tervise Sektoris teatavasti palgad on tükki maad kõrgemad, siis väga oluline on meil siis koostöös anda sõnum noortele tervishoiutöötajatele ja neile inimestele, kes töötavad arstide, õdede, hooldajatena haiglates, et neist hoolitakse. Eelkõige ta tähendab seda, et mingisugustes normaalsetest kuludest haiglad peavad järgmisel aastal loobuma ja ta tähendab kindlasti ka seda, et kõige suurem palgatõus, ütleme oluline palgatõus, saab olema inimestel, kellel on või kes teenivad minimaalpalka. Need inimesed, kelle palk täna on kõrgem, nendel kindlasti on see palgatõus oluliselt väiksem ja mõnel inimesel üldse ei toimu see palgatõus.

Tunnipalga alammäärad on alates 1. märtsist hooldajael 2,6 õdedel 4,5 ja arstidel 8 eurot. Miinimumpalga tõus kehtib ka kiirabile ja teistele riigieelarvest rahastatavatele tervishoiutöötajatele. Sotsiaalminister pidas vajalikuks korduvalt rõhutada, et haigekassa ning riik jäid varem tehtud pakkumise juurde.

HANNO PEVKUR

sotsiaalminister

Haigekassa ja riigieelarve mõlemad on jäänud selles mõttes nendesse piridesse, mis on kogu aeg välja käidud ja ehk see nii-öelda kogu palgasoovi nõudmine on jaotatud kahele aastale. Teine pool on see, mida osapooled on omavahel kokku leppinud, et haiglad võtavad selle riski.

Haiglad on täna õhtul järjest teatanud, et alates homsest hakatakse taas registreerima patsiente eriarstide vastuvõtule, tavapärase töö nii polikliinikutes kui ka haiglas patsientide vastuvõtmisel jätkub homme hommikul.

STUUDIO

4:39

WEND

Samal teemal ka jätkame ja meil on studios Arstide Liidu peasekretär Katrin Rehema. Tere õhtust!

REHEMAA: Tere õhtust!

WEND: No jutt on nüüd sellest, et jõuti kokkuleppele ja streik peatati. See ometigi tähendab, et streik võib jätkuda, aga mis tingimustel?

REHEMAA: No loodame, et selliseid tingimusi ei tule. See tähendaks seda, et keegi peaks oma lubadusest taganema. Kas siis haiglate liit ja kiirabi liit, kes on meiega tõepoolest olulisemates tingimustes kokku leppinud, või siis riigipool – ehk siis Haigekassa või sotsiaalministri, sotsiaalkomisjoni esimees Margus Tsahkna, kes

lubasid tagada selle, et ka riigieelarve rahast meie tingimuste täitmiseks vajalik raha tuleb.

WEND: Nemad on nii-öelda garant sellele kokkuleppele?

REHEMAA: Jah.

WEND: No kõige tähtsam teema nüüd ikkagi on, loomulikult ka see, mida te saavutasite, aga patsiente huvitab, kuidas edasi. Mitmed, kümned tuhanded visiidid jäid ära. Ehk siis et mida öelda patsiendile täna õhtul, praegu?

REHEMAA: Kõigepealt tahaks öelda seda, et kuna see otsus streik peatada tuli tõesti alles täna õhtul, siis kindlasti on paljudele patsientidele nii-öelda homsed vastuvõtud ära öeldud. Et tegelikult arstid homme töötavad ja õed ja kõik võivad minna oma vastuvõtule. Ka siis, kui neile on helistatud, et see jääb ära.

WEND: Seda ütles, jah, ka Põhja-Eesti regionaalhaigla, et kõik, kellel on homme kokku lepitud ja neile öeldi ära, siis see vastuvõtt toimub.

REHEMAA: Jah.

WEND: See on homme päev. Meil on kümneid tuhandeid inimesi peaaegu terve kuu jooksul, kes on oodanud mitu kuud oma vastuvõttu, ja nüüd näiteks inimesed, kellel on juba ülehommeks või 16. novembriks vastuvõtt lubatud, kuidas süsteem toimima hakkab?

REHEMAA: Ega väga tpselt seda praegu kõikide haiglate kohta ei oskagi öelda ja sellepärast kindlasti tuleb soovitada patsientidel jälgida seda haiglate poolt antavat infot, aga suuremates haiglates siiski kui streik algas, siis registreerimine järjekordadesse peatati samuti ja nüüd peaks siis registreerimine uuesti algama ja kindlasti on loogiline see, et need patsiendid, kes streigi ajal oma vastuvõttust ilma jäid, et need siis saavad kõigepealt need vabad ajad endale. Aga kuidas täpselt haiglates see asi toimuma hakkab, kindlasti tuleks seda infot jälgida, mis on kas kodulehtedel, ka ise aktiivselt haiglaga suhelda, küsida ja usun, et eks segadust loomulikult on see asi tekitanud ja varem ei ole niisugust olukorda kunagi olnud, aga kindlasti haiglates nii registreerijad, klienditeenindajad kui ka õed ja arstid annavad oma parima, et see järjekordade likvideerimine läheks nii kiiresti kui see võimalik on.

WEND: Kas võib tekkida selline paradoksaalne olukord, et ühest küljest lepiti kokku, et meditsiinitöötajate töökoormus väheneb, aga töö hulk, mida on nüüd kiiresti vaja juba selle aastanumbri sees teha, suureneb oluliselt? Et kes selle siis teeb?

REHEMAA: No ega tegelikult kõike korruga ei saa tegelikult tagantjärele teha. Eks neid järjekordi likvideerima hakatakse ja arstid ka oma parima annavad, aga kindlasti

see nii-öelda ropsi pealt ei lahene, et see võtab ikkagi oma aja ja inimeste võimetusel on piirid, et võib-olla nüüd kohe peale streigi lõppu, siiski on inimesed nõus mõne aja ka suurema koormusega töötama, et siis kui see on nii-öelda lahenenud, et siis saaks eda koormust rohkem vähendada.

WEND: Kas Te tunnetate endal ka natukene seda avaliku arvamuse survet, et hakkas muutuma juba see streik inimestele vastuvõtlikkuse või taluvuse piri lähedaseks, et alguses toetati, siis juba hakati pahaseks saama ja nüüd te ei tohi siis nii-öelda rohkem patsienti vihastada, et teadmatust tekib rohkem?

REHEMAA: No patsienti vihastada ei ole me tahtnud algusest peale. Me saame aru, et see neile ebamugavusi ja ebameeldivusi on tekitanud ja püüame tõesti nende poolehoidu jälle ära teenida, aga tegelikult ega see poolehoid päriselt siiski ära ei kadunud, et meile on väga palju toetust avaldatud ja arstid on ka väsinud ja kindlasti oleks see streik saanud lõppeda varem, kui esimesed kolm nädalat valitsus ei oleks tegelenud ainult selle mahasurumisega ja nüüd siis neljandal nädalal hakati tegelikult siis probleemidega tegelema ja sisuliselt asja lahendama. Ja nüüd jõuti ka tulemuseni.

WEND: Ja lõpetuseks – kas Te olete tulemusega rahul?

REHEMAA: ma olen rahul sellega, et me saime streigi nüüd peatada ja inimesed saavad arsti juurde ja siiski me suutsime nõidata seda, et Eesti riigis ka inimesed saavad enda ja oma õiguste eest seista ja see ei ole siin nii-öelda tabuteema.

WEND: Aitäh nende kommentaaride eest. Loodame, et olukord laheneb kiiresti. Aitäh!

REHEMAA: Aitäh!

09:35

26.10.2012

KADRI Pikkus: 19 sek, eetris kl 21.00

Haiglates taastus tavapärase töö – registratuurides ja kõnekeskuses alustati taas ka uute patsientide registreerimist ambulatoorsetele vastuvõttudele.

MEELIS

Hommikul olid registratuurides järjekorrad pikad ning Põhja Eesti Regionaalhaigla kõnekeskuse töö oli häiritud helistajate tulva tõttu.

FAIL

FAIL Pikkus: 1:53

ANNE RAISTE

Põhja Eesti Regionaalhaiglas sai end vastuvõtule registreerida digitaalregistratuuris. Ka pärisregistratuuris olid hommikul järjekorrad. Need, kellele oli varem teatatud, et tänane vastuvõtt jääb streigi tõttu ära, pääsesid arsti juurde. Tervishoiutöötajate streigi ajal 1-st oktoobrist kuni 25-nda oktoobrini annulleeriti Regionaalhaigla polikliinikutes kokku 12 030 eriarsti vastuvõttu. Samal perioodil toimus üle 14 000-nde eriarsti vastuvõtu, is tehti kas Arstide Liidu, Eesti Tervishoiutöötajate Kutseliidu ja Haiglate Liidu vahel sõlmitud minimaalse töömahu kokkuleppe täitmise raames või poolelioleva ravi jätkamiseks ning mittestreikivate arstide poolt.

TÕNIS ALLIK

Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatuse esimees

Meie võtsime väga selge positsiooni juba algusest peale, et kõik patsiendid, kellele visiit üles öeldi said ka kohe uue aja. Võivad olla ka üksikud erandid ja nendel palun anda ka märku, et nendel öeldi visiit ära ja nad uut aega ei saanud. Ja nendele me otsime ka kiiremas korras uue aja. Valdavalt need patsiendid, kelle visiit ära jäi on juba järjekorras.

Kui need, kelle visiidi aeg tühistati, on oma uue visiidi kirja saanud, siis järgmised ajad kuuluvad neile, kellel kuu aja jooksul polnud võimalik end vastuvõtule registreerida.

TÕNIS ALLIK

Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatuse esimees

Jõudumööda pannakse neid siis kirja nii, et siis haigla kõnekeskuse poole pealt kui siis on avatud ka digiregistratuur, et patsiendid saavad ennast ise järjekorda panna. Ja täna saab öelda, et järjekorrad on valdavalt jaanuaris ja detsembris – selle aasta detsembris ja järgmise aasta jaanuaris. Kuigi mõnedel erialadel saab juba ka novembris löögile.

Lääne Tallinna Keskaigla registratuuris oli hommikul rohkem rahvast kui tavaliselt. Kardioloog ja streigikomitee liige Lembi Aug ütles, et streiki suhtuti üldiselt mõistvalt ja seda ka patsientide poolt.

LEMBI AUG

Lääne-Tallinna Keskaigla kardioloog, streigikomitee liige

Aga selge on see, et inimesed peavad olema praegu rahlikud peale seda streiki. Osadega võetakse ise ühendust. Ja teised peavad lihtsalt arvestama, et läheb veel veidi aega enne kui kõik tavallistesse rööbastesse läheb.

Tartu Ülikooli Kliinikumis töötas registratuur ka streigi ajal. Etteregistreerimiskeskusega on juba mõnda aega kõnede suure arvu tõttu keeruline jutule pääseda. Neile, kelle vastuvõtt jäi ära on leitud uus aeg või on teatatud, et uues vastuvõtu ajas lepitakse telefoni teel kokku.

LISA 3 Intervjuud

Lisa 3.1 Intervjuu AK toimetaja Elo Ellermaaga

Kui streik algas, kas teile anti päevatoimetaja või Urmeti [ETV uudistetoimetuse juht] poolt ette, et kes teeb mingit kindlat fookust?

Kui see algas, siis oli küll, jah, fookus selles mõttes, et jah, tavaliselt alati kui on mingid suuremad asjad, kui on õpetajate streik või transporditöötajate streik, me teame, et midagi hakkab juhtuma, siis tavaliselt lepatakse ikkagi kokku, et ei ole nii, et kell 10 tuleme kokku ja siis igaüks otsustab, et kuule, mine tee seda, mine tee seda. Et ikkagi oli kokku lepitud, esimesel päeval oli kokku lepitud ja mina teadsin, ma tulin hommikul tööle, ma tulin varem tööle ka juba, sest streik algas ju, haiglad hakkavad nii vara tööle, ja mina tulin kella poole üheksaks tööle. Ma teadsin, et ma teen esilugu. Põhimõtteliselt siis sellest, mis haiglates toimub. Et siis üleäänus olid vabad käed. Pidin minema haiglatesse, vaatama, kas leian mõne patsiendi, võib-olla mõne, kes ei teadnud, sest hommikul me eeldasime, et haiglates on ka patsiente, kes ei tea, või ütleme, siis polikliinikutes, kes ei tea, et nad ei saa täna tulla vastuvõtule. Või siis inimesed, kes on siiski vaatamata streigile saanud aja ja siis rääkida nende õdedega, kes siis peavad nende patsientidega tegelema ja kelle iganes ma kätte saan haigla pealt.

Üks õhtu enne streigi ametlikku algust AK tegi sellest ka pika loo. Et mingit sellist asja ei olnud näiteks allikate koha pealt, et keda võib kasutada ja keda ei või? Seal oli ju ette näha, et Rehemaa ja Sule hakkavad selliseks nii-öelda väljakutse-valveallikaks. Kas allikate suhtes ei olnud piiranguid?

Selles mõttes ei olnud. See minu esimene lugu esimesel päeval – seal ei olnud absoluutselt. Sest see oli nagu seline emotsioonilugu. Seal oli oluline nagu see, et kes, et mis seal haiglas toimub, et see oli põhifookuses. Seal ei olnud oluline. Loomulikult, mitte noomoodi, et ma võtan 10 patsienti või leida paar patsienti, et vüiks leida hosti palju erinevaid nurki. Mõni, kes on aja saanud, mõni, kes on aja kaotanud. Mõni õde ja mõni arst näiteks. Ja seal ma sain streigi juhi ka näiteks kätte, ma mäletan. Aga seal

ei tekkinud nagu seda, et ma pean nüüd saama kohe ka vastuse näiteks ma ei tea, sotsiaalministeeriumist, kes on nende vastased nii-öelda. See oli ikkagi selline emotsioonilugu ja streigi juhilt ma too päev ei küsinud absoluutselt selle streigi olemust, vaid ma küsisin, kuidas see streik on nagu hoo sisse saanud. Et me ei rääkinud nendest põhjustest ja asjadest, sest seda oli täpselt nagu eelmine õhtu AKs ja igal pool mujal nii palju korrutatud, aga kui rääkida nüüd nendest lugudest, mis rääkisid streigi olemusest ja mitte nii väga emotsionaalset poolt, siis oli jah oluline, et oleks kõik tasakaalus. Et kui saab rääkida Rehemaat, siis peaks saama rääkida ka vastaspoolt. Et Rehemaat esindas siis arste ja siis kas sotsiaalminister või Sule või kes iganes siis sealt teiselt poolt, haiglate liidu juht, et kes iganes siis sealt teiselt poolt vastu. Ja vastavalt siis, jah, Rehemaat, Katrin Rehemaat sai nagu väga üle ekspluateeritud ja Kork ka loomulikult.

Lood jagunesid laias laastus kaheks, et ühed olidki sellised üldkirjeldavad nagu sul näiteks. Teised, näiteks Tiina Jaaksoni lugu, lood lausa, olid sellised ühe inimese läbi. Mingi tädi Maimu ei pääsenud silmaarstile jne. Kas see oli ka kuidagi hommikul paika pandud, et ma ei tea, üks nüüd hakkabki tegema nii-öelda inimese läbi lugusid ja teine teeb siis selliseid kokkuvõtvaid lugusid?

Läbi selle streigi ei olnud sellist asja, et nüüd Tiina otsib inimesi ja Elo tegeleb emotsiooniga ja keegi kolmas tegeleb siis, Marju näiteks, tegeleb siis kogu selle, noh, ütleme kogu selle sisulise poole ja numbritega ja kõige muuga. Ei olnud nii. See sai ikkagi, ainult esimene päev oli niimoodi rangelt paigas, et kes mida teeb, sest seal oli vaja juba kaamerad ette ära jaotada jne. Aga ülejäänud päevadel läks see asi nagu voolavamalt, et kui midagi tähtsamat oli, näiteks Haigekassa istus koos või oligi, neil hakkas see koostöölepe nagu sündima, siis küll, jah, üdjuhul vaadati nagu välja, kes võiks seda teha, pakuti talle välja, helistati ette, et pane vaim valmis ja hästi palju, näiteks hiljem, kui see asi oli juba seotud Haigekassaga hästi palju, siis Haigekassa nõukogu istus alati kell 8 hommikul, et siis alati helistati sellele inimesele ette. Ma ise olen ka teinud Haigekassa lugu. Et siis helistatakse inimesele ette.

Kui palju sa ise said anda sellist enda vaatenurka, mida sa oma peas välja mõtlesid ja mida sa tahad anda sellele loole?

Noh, ega selles mõttes seal on nagu, selliste teemade puhul tuleb nagu hästi ettevaatlik olla oma nurga andmisel, et, eriti AKs, et võib-olla AK Nädal on meil selline natukene vabam, aga AKs ikkagi ma andsin edasi seda, mida ma nägin. Aga seda, mida mina isiklikult arvan ja arvasin arstide streigist, seda ma nagu ei anna edasi, sest see ei ole arvamusrubriik. See peab olema ikkagi neutraalne uudis.

Samas küsimustega annab seda kõike ju suunata.

Selles mõttes, et uurida tuleb ikka, et selles mõttes, et suksida tuleb igast otsast. Aga suksida tuleb mõlemalt poolt, et see on oluline. Mitte nii, et sa kuulad ühe ära ja jööd seda suu amuuli kuulama ja siis oled kõigi teiste vastu. Et siis tuleb nagu olla aus ja suksida mõlemalt poolt ja seda, ma arvan, me ka tegime. Seal oli nii palju nüansse. Seal oli tegelikult ka, ütleme, tegelikult kõigil oli võimatu. Et Siiri, kelle mees on arst, ka tema oli nagu täiesti neutraalne selles kõiges. Et seal oli ikkagi nii palju väikseid nüansse. See sõltus ikkagi, millest sa loo tegid, et kui ikkagi, kui oligi näiteks see Tiina lugu, et inimene, kes ei saanud, inimene, kellel oli tõsine silmaprobleem, kellel oli kae, et tema ei saanud arstile, siis loomulikult me teda ei hakka suksima, et ikkagi oli vaja teada, et mis siis ikkagi juhtus, et kas tema ei pea ikkagi minema siis selle alla, kes ikkagi saab vastuvõtule. Et siis loomulikult tuleb nagu pitsitada seda haiglapoolt. Aga mõnes teises olukorras me pitsitasime jälle poliitikuid või kes iganes see teine pool oli, aga kui jah võtta nii, et olid streikijad ühel pool, ütleme, kas siis Katrin Rehema, Kork või kes iganes mõne haigla strigijuht ja teisel pool siis nagu riik, et siis ikka pidi mõlemat nagu surkima, et mitte nii, et üks süüdistab ja teine peab siis nagu vastutama.

Selle esimese nädala jooksul oli üle 30, umbes 36 kõneisikut. Kuivõrd suhtlemisaltid, kommentaarialtid nad üldse olid?

Ega Katrin Rehema oli selline, et kui juba kolme nädala peale helistada talle, siis ta ohkas. Aga ta alati tuli. Mitte kunagi ta ei olnud ebaviisakas, ta alati oli nõus, aga lõpuks oli see ohe, et eks siis peab tulema jälle. Kork oli alati nõus rääkima. Ja ütleme ka riigi pool tegelikult üldjuhul nad olid nõus. Kes hakkasid nagu lõpuks, kellel sai sellest väga kiiresti kõrini, olid haiglajuhid, kes ongi meil siin Tallinnas just, nii ITK kui ka regionaalhaiglajuht, nad mõlemad, need on Allik ja Allikvee, et nemad on nagu

sellised, nad ei taha nagu väga rääkida, et nemad nagu ei suhteliselt kiiresti. Suurematel koosolekutel kui nad saadilaua tagant kätte, siis nad olid nõus rääkima, aga niimoodi läbi pressiesindaja nad nagu ei tahtnud väga rääkida. Ja üldse nagu arstid ja sellised üldse nagu pärast ei tahtnud enam väga rääkida. Ütleme, et esimesel nädalal, kui patsiendid veel vihased ei olnud ja patsiendid toetasid, siis nad, mitte nüüd haiglajuhid vaid just kõnekeskuste juhid ja sellised tegelased olid, aga seetõttu see lõpuks läskis nii selle peale välja, et olidki nagu Rehemaa, Kork, Ross, Pevkur, et lõpuks olid ainult need. Aga üks lõpuks ei olegi arstil enam midagi öelda, need emotsioonilood said tehtud ja lõpuks siis oligi see, et kas nad saavad sellele koostöölepele alla kirjutatud või ei saa.

Esimese nädala jooksul oli umbes võrdselt ankurbetasid ja lugusid. Kas see pandi ka hommikul kohe paika, et kes teeb ankurbeta ja kes teeb loo?

Kui ma nüüd oma lugusid vaatasin, siis palju on seda, et on olnud mul ankurfail ja õhtul on lugu. See tähendab üldjuhul ikkagi seda, et ei olnud hommikul määratud seda ette. See võis olla hommikul valmis, aga ei olnud, et ärme 18:30 lugu tee. Kindlasti mitte. Pigem on asi selles, et ma ei jõudnud. Kui on nii suur asi nagu arstide streik, siis tavaliselt ei ole seda, et ärme pool 7 pane, et see lühivorm tehakse ikka siis kui ei jõua. Ja selliseid arstide tagaajamisi mööda linna, et tihtipeale lihtsalt ei jõudnud. Kuigi mina, ma alati üritan teha loo siis pigem juba varem valmis, sest tegelikult teha ankur-fail ja siis sünkro ja lugu otsa, et oluliselt raskem ja pikem on. Ja seda enam, ma vaataisn neid lugusid, mul enam-vähem ankurfail ja õhtune ankrutekst on üks-ühele. Et ma olens ealt edasi arendanud loo. Et see on ilmselt, et ma julgen 99% kindlalt väita, et see on sellest, et ma lihtsalt ei jõudnud.

Streik kestis 4 nädalat. Kuidas sulle tundus, kuidas jaotus selle nelja nädala jooksul streigi kajastamine?

Meil ei ole siin monarhiat, et üks inimene ütleb, et nüüd teeme. Et seda arutatakse hommikusel koosolekul, et oleks hästi palju erinevaid arvamusi. Seal on ju koos nii kultuur kui majandus, kes ise ei tee neid lugusid, et kes on võib-olla neutraalsed telekavaatajad lihtsalt. See on hästi positiivne, et seda arutatakse hästi palju hommikul, et kas me oleme sellest liiga palju teinud või ei ole. Ütleme, et Marju tegi

neid nii palju, tal on muidugi kõrini, talle tundub, et seda on liiga palju. Aga kas ka neutraalne AK vaataja näeb, et seda on liiga palju. Seda arutati koosolekutel suure massiga, et kas teha või mitte teha ja kui ikka enamust otsustas, et ärme tee, seda on liiga palju, siis otsustati mitte teha. Aga ma arvan, et see täitsa lõpp venis, sest nad ei saanud, nad tulid kokku, me läksime kohale, ja sealt ei tulnud midagi. Ma mäletan, Marju käis neil kogu aeg seal kuskil Nõmmel seal majas. See sama maja, kogu aeg. See muutus hästi tüütuks. See pilt oli hästi üksluine. Meid ju sisse ei lastud, see saunamajake seal. Ja see pilt oli kogu aeg sama. Ja siis oli nii, et tuli Katrin Rehemaal välja, oli 10 mikrofoni, siis tuli Sule välja, oli 10 mikrofoni ja vahel ka Kork ja vahel ka vist seal Ross ei olnud, aga inimesed olid kogu aeg samad ja kui nad kokkuleppele ei saanud, siis tehtigi lühivormis, sest pole midagi rääkida. See lõpp läks nagu venima, et see uudis oli ära, et streik saab kohe läbi. Et oli vaja, et saaks need viimased asjad, mis puudutasid raha, saaks nagu selle paika. Ma arvan, et selles mõttes läks see loogiliselt. Me ise oleme siin kõik selle sees. On kindlasti televaataja, kes oleks tahtnud rohkem, aga samas oli palju neid, kellel oli kõrini.

Kuivõrd sa nägid vaeva, et ennast selle teemaga süvitsi kurssi viia, et sellest läbi hammustada?

Ütleme nii, et enne esimest lugu, kuigi ma teadsin, et ma teen emotsiooniloo ja mul pole numbreid vaja, ma üldiselt ikka viin ennast kurssi. See annab ka näiteks kindlustunde, isegi kui sa ei räägi nendest numbritest ja sa ei räägi sellest, mida nad täpselt sellest streigilt nõuavad, et ikkagi kui streik algas, siis ma viisin ennast kurssi, aga lõpus minul libises see natuke käest ära, sest et ma sattusin niimoodi, et ma ei teinud alati neid lugusid. Kui nad koos istusid, siis midagi ei olnud tööl ja see jäigi enamasti nagu Marju peale ja siis oligi ja siis ma tundsin üks kord, kui ma pidin tegema midagi, ja siis mul oli nagu see, et ma olin maha jäänud. Ma lihtsalt ei olnud suutnud kõigi, ma loomulikult teadsin üldjoontes, aga ma ei teadnud enam täpselt numbreid, ma ei olnud enam kursis, kust see raha näiteks palgatõusudeks leitakse ja mis probleeme see tekitab ja siis ma olin küll hädas. Siis ma mõtlesin küll, et miks ma ei ole võinud nagu väga süvitsi minna. Aga lihtsalt sa ei jõua, sest kui sa arstidest ei tee, siis sa pead teise teemasse süvitsi minema ja sa ei jõua. Aga õnneks Marju oli tööl, sai min aidata ja loo ajaks ma sain uuesti rea peale.

Lisa 3.2 Intervjuu AK päevatoimetaja Epp Ehandiga

Meedikute streik oli ette teada. Oli teada, et see tuleb, eks ole. Kuidas AK selleks valmistus?

Kindlasti me tegime plaane eelmisel nädalal juba ja varem. Et me kajastasime ka seda, et neid streigieelseid meeleolusid ja arstide nõudmisi ja siis me siin enda tööalaselt mõtlesime seda, et kuidas meie seda kajastame ja leppisime kokku, et kust võiks need lood tulla, kes võiks olla studios ja kust võiks olla otselülitused. Et seda plaani me pidasime siin enne, jah.

Eestis selliseid väga pikaajalisi streike enne olnud ei ole. Meedikute streik kestis aga neli nädalat. Kuivõrd erakordne selline olukord uudistetoimetusele ja agendale üldse on?

Kindlasti on erandlik. See oligi esmakordselt selline asi. Nii pikaajaline streik. Neli nädalat iga päev sellest rääkida ilmselgelt ei saa. Alguses kindlasti me rääkisime nagu iga päev ja siis mingil hetkel tuli lihtsalt panna enda jaoks mingid sellised tähised, et, noh, teeme jälle siis kui on mingi areng, kui on näiteks mingi järgmine tähtaeg täis saanud. Seal streigis olid ka mingid arengud eksju, et alguses oli osa meditsiiniteenuseid lõpetasid tegevuse. Mingi aja pärast need laienesid. No vot, siis teeme jälle, kui laieneb, eks. Ja siis me püüdsime seda silmas pidada ja jälgida nii palju kui see võimalik oli, noh, et milline see patsientide olukord on. Noh, näiteks, et keegi ei jääks ikkagi ilma hädavajaliku abita või et see, mis oli lubatud, et see ikka kindlasti oleks ka tagatud, et me suhtlesime siin patsientide ühinguga ja püüdsime siin siukseid olukordi kontrollida, et olid ka mitmed sellised vihjed või kirjad meile näiteks, mitte ainult uudistetoimetusele, vaid mitmed infokillud, mis jõudsid meieni, et inimesed on jäänud abita siin ja seal. Aga siis kui me hakkasime, iga sellist juhtumid siis kontrollisime, noh neid ei olnud nii palju, aga 5-6 juhtumit võib-olla, siis me kontrollisime neid ja siis selgus, et asi ei olnud nii hull tegelikult. Inimene lihtsalt ei saanud aru, et ta oleks võib-olla pidanud pöörduma teise kohta või teistmoodi sõnastama oma probleemi ja ta oleks abi saanud. Siis me rohkem

tegelesime sellega, et helistasime inimesele ja ütlesime, kuidas ta saab abi, kuhu ta peab minema, mida ta peab tegema, mitte ei hakanud siis sellest lugu tegema, sest alust selleks nagu ei olnud. Me pidasime silmas, et need lood oleksid võimalikult erinevalt ja mitmekülgset kajastatud.

Nagu sa ütlesid, et te üritasite jälgida, et need lood oleksid võimalikult erinevad. Et oleks nii patsiendi kohta kui ka sellist üldisemat. Tõsi ta on, neid lugusid oligi. Näiteks Tiina tegi seal ühe inimese läbi konkreetselt, kellel oli silmahäda. Elo tegi võib-olla selliseid ülevaatlikumaid lugusid. Kuidas see paika pani, et kes nüüd missuguse fookusega lugu teeb?

Ma arvan, et see oli mõnes mõttes juhuslik. Selle silmaprobleemiga inimese Tiina ise leidis ülesse. Siis on loogiline, et tema tegi. See, kes nüüd mida täpselt tegi, ei olnud nii tähtis. Pigem oli oluline see, et erinevad aspektid oleksid kajastatud, oleksid kajastatud erinevad osapooled selles töötulis ja see puudutas ühiskonda laiemalt. Eelkõige oli meie huvi seista selle eest, et patsiendid oleksid kaitstud sellel määral, kuidas saab olla sellises olukorras.

Esimestel päevadel neid streigiuudiseid oli hästi palju. Päris esimesel päeval näiteks AK puhtalt peaaegu koosneski streigiuudistest. Lõpetas selle siis “AK Nädala” lugu Marjult. Kui palju seda vaadati, et kui palju esimesel nädalal saate mahtu pühendada streigile?

Ega selles mõttes joonlauda maha panna ei saa, et me teeme viis minutit ja ülejäänud on teised teemad ja mingit varianti siin ei ole. Et see ikka sõltus nende sündmuste arengust ja sellest uuest infost, et kas meil on midagi uut öelda või ei ole. Noh, vahel on uudis ka see, kui infot ei ole. Noh, et teed uudise sellest, et kõik on vanamoodi, aga selle nelja nädala jooksul siiski mingil hetkel on see piir, et noh, ma ütlen, et see ikkagi sõltub sellest, et kas oli midagi uut öelda, oli uusi arenguid. Ja siis sellest lähtusime.

Aga võttes ajaliselt. Ideaal on ju see, et ankurbeta on 45 sek, lugu on 1:30. Esimesel nädalal kohe kindlasti need lood venisid oluliselt pikemaks. Oli selliseid

kolmeminutilisi, ankurbetad läksid üle minuti. Kuivõrd püüti ikkagi sellest ajalisest ideaalist kinni pidada?

Meil on tegelikult siin igapäevaselt ka see ju, et on mingid ideaalid, et mingid formaadi mõttes head, et tempo mõttes on hea, kui lood on lühemad ja ka lühiuudised on lühemad, aga et see on iga kord ikkagi iga päev erinev, et ma ei oska sellele nagu niimoodi vastata. Et ma arvan, et seal ka ei olnud niimoodi joonlauda ees.

Aga kui kõneisikutest rääkida, siis esimesel nädalal puhtalt oli juba üle 30 erineva.

Väga hea! Mitmekesine kajastus!

Absoluutselt, aga kuidagi kõlama jäi ikka see, et võib-olla kõige rohkem sõna said seal ikkagi Rehemaa ja Kork ja edasi need tähtsamad tipud, kuskil kolm tükki.

Nemad olid streigijuhid.

Jaa, just, aga kuivõrd jälgiti seda, et ei tekiks valveallikaid?

Selles kontekstis ma isegi ei nimetaks neid valveallikateks. Valveallikas oleks siis, kui on gripp ja Eestis on siis ainult üks arst, kes selle kohta kommentaare jagab. Selles olukorras nad olid streigi kesksed tegelased. Nad olid need, kes selle streigi käivitasid ja nad olid ka need, kelle voli oli öelda, et streik on lõpetatud. Et, noh, et ma räägin arstide streigist praegu. Sellepärast neid oligi nii palju. Aga loomulikult me püüdsime leida ka muid arste ja õdesid, kes rääkisid oma asju, et neid oli ka ikkagi päris palju.

Esimesel nädalal streik põhiliselt oli Tallinnas, läks edasi ka Tartusse. Samas selle esimese nädala jooksul tuli kokku koos hommikuga ainult kaks Tartu lugu. Millest oli see tingitud, et põhifookus oli ikkagi Tallinnal?

Vot seda ma ei oska nii täpselt öelda. See võis olla mõneti juhus ja ka see, et Tallinnas meil on ju oluliselt rohkem ajakirjanikke, eks. Jõudu on rohkem ja võib-olla Tartus oli

vaja muid sündmusi ka kajastada. See võis sellest ka tuleneda. Teine pool on ka selles, et Tallinnas ikkagi oli, Tallinn oli kõige enam puudutatud sellest streigist alguses kohe, sellepärast et siin alustasid kohe selle streigiga mitte ainult Põhja-Eesti Regionaalhaigla, mis on võrreldav siis Tartu Ülikooli Kliinikumiga, vaid ka Ida-Tallinna ja Lääne-Tallinna keskhaiglad. Tallinnas oli see kohe nagu väga tunda ja märgata. Siin elab ka väga palju inimesi. Noh, et selles mõttes, vot ja hiljem me tegime teistest linnadest ikka ka, kui see laienes.

See on natuke võib-olla juhus, samas ka see, et meil on Tallinnas kõige rohkem ajakirjanikke, natuke ka see, et Tallinn oli üks enim mõjutatud piirkondi selles streigis.

Katteplaanidest rääkides. Streigi arenedes tekkisid äratuntavad

Need on nagu valvekatteplaanid!

Jaa, kas pärast operaatoreid siis ei saadetudki välja või saadetigi põhimõtte pärast ainult intervjuude jaoks, et uusi kattepäaane ei võetudki? Miks tekkisid sellised valvekatteplaanid?

No ilmselt siis kui, ma tean, et mõned olid, jah, ja me rääkisime ka sellest, et püüaks neid mitte enam kasutada. Aga järelikult nii oli. Kui sellised plaanid hakkavad korduma, siis see tähendab, et sellel päeval filmitud ei olnud. Muidu oleks uut pilti. Et noh, nende terviseasjade filmimisega on alati, et see ei ole nii lihtne. See nõuab kokkuleppeid, see nõuab natuke aega ja siis ilmselt mindi mingi kergema vastupanu teed. Ja ma ütleks, et iga päev ei olegi ju mõtet minna sinna haiglasse filmima, aga teatud paari päeva tagant võiks siis älle filmima minna. Et see on nii.

Õeldakse, et ideaalset uudist ei ole olemas. Millest sinu hinnangul jäi AK uudistes vajaka?

Ma arvan, et see kajastus oli üsna mitmekesine. Oli nagu palju allikaid, erinevaid kohti. Oli ka vormiliselt erinevalt lahendatud. Olid stuudiod, olid otselülitused. Selle koha pealt ma arvan, et oli hästi. Kui midagi jäi vajaka, siis, ma arvan, need olid mingid väiksed asjad. Väiksed konkreetsed asjad.

Lisa 3.3 Intervjuu AK toimetaja Marju Kaasikuga

Kuidas AK toimetajad streigiks valmistusid?

Meil olid ettevalmistused tehtud. Selles mõttes, et me arutasime seda siin, kes mida teeb, onju, siis suhtlesime haigla juhtidega. Siis leppisime kokku laivid ka, kus mida teha. Ma ei oska täpselt öelda, mitu päeva ette me need asjad kokku leppisime. Igatahes nagu ma mäletan, siis see streik hakkas esmaspäeval, eks, ja ma arvan, et me juba näala lõpus mõtlesime neljapäeval-reedel ära, mis me teeme.

Streigi esimesel nädalal oli nii, et põhiliselt tegid streigi uudiseid sina, Elo ja Siiri. Mille alusel seda valiti, kes neid streigilugusid teevad?

Noh, vaata, meie Siiriga oleme teinud varem ka kõige rohkem neid meedikute lugusid. Ma arvan, et sellest lähtuvalt oligi see.

See streik oli üldse selline pikaajaline teema. Eestis ei ole enne nii pikalt olnud.

Jaa, aga jah, me teadsime ette seda. Meil oli selles osas nagu eelis olemas.

Kuivõrd sa toimetajana ise tundsid, et see on erandlik teema?

No me tundsimme seda ja see oli nagu selles mõttes probleemiks, et tekkis see, et mida sa uut enam kirjutad või ütled. Et see jällegi kordub, jälle kordub, kordub kõik samamoodi, eriti siis, kui nad istusid seal jälle koos tundide kaupa ja mingit lahendust ei tulnud. Selles mõttes muutus see meile ka nagu kurnavaks, et noh, tundus, et kõik on nagu öeldud juba, et hakkaks ükskord juba see lõpplahendus paistma, eks. Eks me ühel hetkel seda igapäevaselt enam ei kajastanudki.

Meditsiin on tundlik teema.

Jaa, absoluutselt, iga inimene on sellega seotud.

Mida sinu arust pidi selle meedikute streigi kajastamisel erilise hoolega jälgima?

Võib-olla ikka see tasakaalustatus, et see, et kõik, need mõlemad osapooled saaksid kajastatud, et sa siis ühel hetkel ei oleks ei selle ministeeriumi poolel ega ei oleks siis ka ainult arstide poolel, onju. Et no ja nendest, seepärast me üritasime hästi palju nagu uurida seda ka, et mis nagu saab, mis nendest järjekordadest saab, mis saab nendest inimestest, kellel on numbrid. Võib-olla algul esimestel päevadel oli hästi palju seda, et informeerida inimesi. Noh, et nad ei läheks paanikasse ja teiseks, et mis siis nagu toimuma hakkab ja kust nad infot saavad, kõik see pool. Me katsusime uurida ka seda, et kui on nagu millegagi möödarääkimisi inimestel. Et noh, meil oli mingi info, et Tartus on üks vähihaige, kellele on öeldud, et mine ära koju, et midagi ei saa, aga et kus on siis onkoloogilistel haigetel see tagatud. Aga see oli lihtsalt olnud mingi möödarääkimine. Aga inimene sai arstile, noh, tänu sellele võib-olla, et meie sekkusime, mis on iseenesest nagu tore.

Tavaliselt on AK lugudel ajalised limiidid. Kuivõrd lõdvaks see piir lasti teile meedikute streigi uudiste puhul?

No esimestel päevadel muidugi, siis kui olid veel lived ka, siis ma arvan, et need ei olnud nii rangelt piiritletud, aga siis kui nad juba nii-öelda maha istusid ja hakkasid noh mingisuguseid, kuidas seda streiki lõpetada, siis me küll nagu tõmbasime tagasi sellega, et siis ei olnud need lood nii pikad.

Esimesele nädalale panid sina punkti AK Nädala pika looga. See oli selline pikk lugu. See oli pigem analüütikute lugu.

Jaa, jaa, et mida teha tuleb ja kust raha saada. See ongi see Nädala põhimõte, et anda mingit lisandväärtust ja see ongi selline lugu, mida sa ei saa kahe ja poole minutiga, eksju, ära öelda. See oligi nagu selline pikemat sorti, et analüütikutega, kust saada seda raha Eesti meditsiinisüsteemi juurde.

Olid sul mingid oma südame peal fookused, mida kajastada?

Ega ma nii hästi ei oska öelda. Aga kõige paremad on tavaliselt ikka need, kus on mingid juhtumipõhised asjad, kus sa saad sündmusest nagu lähtuda. See, kui nad istusid seal haiglate liidu majas Nõmmel koos jälle ja rääkisid, need olid kõige, noh, ma ei saa nüüd öelda, et nagu kõige igavamad, sest noh seal oli ka mingeid selliseid momente, kus ajakirjanikke oli terve kari, aga kõik küsimused küsisin mina. Kõik.

Näiteks seelst põhiosast rääkides põhikõneisikud olid seal Rehema, Kork ja Sule. Kuivõrd nad selle streigiperioodi jooksul said tühjaks rääkida?

Ei absoluutselt mitte. Nad teadsid, et nad peavad inimestega suhtlema ja üleüldiselt mitte. Ajakirjanike suhtes nad olid nagu soodsalt meelestatud, et selles mõttes nendega ei olnud mingit probleemi.

Streigi esimene nädal algas Tallinnas, läks siis edasi ka Tartusse. Selle perioodi jooksul tuli Tartust kaks lugu. Kuidas sinu arust see kajastus jaotus?

Vaata see on ka see, et kui Rajalo hoidis Tartul asjadel silma peal, kui seal nagu midagi ekstraordinaalselt ei toimunud, siis ei teinudki. Tartu lahendas üldse seda streiki kuidagi teistmoodi erinevalt Tallinna haiglatest. Nende orgunn oli kuidagi teistmoodi see lahendatud. Nemad olid nagu esimesed, kes ka välja käisid, mis selle järjekorraga nagu saab. Nemad olid nagu esimesed, kes selle ära selgitasid. Tallinna omad nagu õudselt kaua mõtlesid, et mis ja kuidas ja et kuidas nad neid inimesi paigutavad, eks ja mida, et see oli nagu teistmoodi. See oligi kõik nagu haiglatepõhiselt lahendatud. Ma arvan, et see võib sellest lähtuvalt tulla. Tallinnas oli ju see põhivõitlus ka.

Nüüd tagasi vaadates, kuivõrd põhjalikult AK sinu hinnangul selle teema läbi hekseldas?

Minu meelest küll täiesti üksipulgi. Ma küll ei mäleta, et meil oleks olnud mingit tunnet, et midagi oleks nüüd kajastamata jäänud. No see lõpp, seda ma ei saa öelda, sest ma läksin Eestist ära ja tulin tagasi, siis lumi oli maas ja streik oli lõppenud. Ma ei mäleta küll, et meil oleks olnud mingit sellist tunnet, et miski oleks kajastamata jäänud või kehvasti kajastatud.

Lisa 3.4 Intervjuu “Terevisiooni” toimetaja Toomas Potiga

Mille poolest erines teema kajastamine AKs ja Terevisiooni uudistes?

AK-s oli meedikute streigi kajastamine palju põhjalikum, seda eriti streigi alguses. Siis oli teema kajastamine uudistes lausa igapäevane. Terevisiooni uudistes aga näitasime põhjalikumalt teatud pöördpunkte - streigi algus, laienemine, lõpp. Samas kordas Terevisioon uudiseid igal pooltunnil ja nii jõudis kajastus kohati isegi rohkem eetrisse kui AKs. Eelkõige selgitab Terevisioon seda, mis tänane päev kaasa toob ja võtab kokku mõned hilisõhtul lõppenud otsuste langetamised. AK aga võtab kokku selle, mis päeval toimunud on või mis suunas sündmus areneb

Kuivõrd erandlik oli meedikute streik uudistetoimetuse üldises agendas?

Väga erandlik. Teatud mõttes isegi pidupäev, sest lõpuks ometi julges keegi enda eest väga tõsiselt (Eesti mõttes) seisma hakata. Seda kajastada on huvitav ja ka osapooltel oli ka endlas huvi asjast teada anda. Eriti alguses jäi mulje, et kogu aeg toimub midagi, hiljem hakkas streik aga venima.

Mida tuli streigi kajastamisel erilise hoolega silmas pidada?

Kindlasti tasakaalustatust ja faktitäpsust eks mõnigi termin nagu näiteks „voodipäevatasu“ sai siis selgemaks.

Mil määral said uudistele oma vaatenurka ja fookust anda?

Annan uudisele ikka selles osalejate ja tomunud sündmuste vaatenurga, seda just seetõttu, et säiliks tasakaal ja neutraalsus.

Streigi ajal tehti nii ülevaatelugusid kui ka lugusid läbi konkreetse inimese (nt kannatav patsient). Kes otsustas sellistel puhkudel fookuse?

Koosolekul lepitakse kokku teemad mida kajastada, fookuse annavad jällegi toimunud

teod, ideed ja inimesed. Suur osa tööst saab koosolekutel läbi arutada, samas lõplik fookus kujuneb ikkagi lugu tehes.

Mil määral oli selleteemaliste uudiste toimetamine juhtkonna pooltpiiritletud (toimetusejuhi näpunäited jms)?

Selle võrra, et lood saaksid eriilmelised

Terevisioonis Tallinna lugusid kuigi tihti ei ole. Streigi avapäeval tegid sa siiski ise reporteriloo. Miks otsustasid loo teha?

Sest streik algas, oleme varemgi, kui midagi suurt toimumas on, nii talitanud. See oli oluline teema ja väärt loo tegemist.

Miks ei olnud meedikute streigi esimesel nädalal rohkem Tallinnas tehtud reporterilugusid?

Selleks pole ressursi. Näiteks ega selle esimese päeva loo puhulgi ma võttel ei käinud, vaid kasutasin eelmisel päeval AK jaoks kogutud materjali, mis loo uudsuse ja teema päevakajalisuse tõttu oli veel esmaspäeva hommikul värske ja kasutamiskõlbulik.

Terevisiooni uudistes oli esimesel streiginädalal ka üks streigiteemaline korrespondendilugu (Rajalo). Miks ei olnud korrespondendi tehtud streigiteemalisi lugusid Terevisiooniudistes rohkem?

Väga raske on saada Terevisiooni uudiste jaoks eraldi uudislugu korridelt saada, kelle see on ikkagi lisatöö

Meedikute streik kestis neli nädalat. Mis sa arvad, kui mitmekülgset sai see teema Terevisiooni ja AK uudistes kajastust?

Kajastasime streiki kogu aeg ja mitte üksi etapp ega tegelane jäänud sellel ajal

kajastamata. Arvan küll, et meie kajastus oli igati mitmekülgne ja tasakaalus.

Kuivõrd peeti kinni uudise ajalisest piirist (ankurbeta ideaal 45+30, loo ideaal 1.30) ja kuivõrd võis sellest piirist üle minna?

Kuna “Terevisiooni” uudised on ainult 5 minutit pikad, siis seal oli ajast kinnipidamine olulisem. AK-s ei peetud üldse mitte ajalisest piirist kinni. Ilmselt seetõttu, et teema oli nii tugevalt päevakorral ja selle teema kajastamine võttis niikuinii sagel saatest suurema osa. Seetõttu ei olnud ka lugude pikkused nii täpselt üle vaadatud. Kindlasti oli esiplaanil see, et keeruline ja tundlik teema saaks põhjalikult ja hästi arusaadavalt kajastatud.

Mis jäi streigiteemaliste uudiste kajastamisel sinu hinnangul vajaka?

Kajastati piisavalt ega muid uudiseid tuleb ka näidata. Mis puudutab Terevisiooni, siis tuleb alati meeles pidada, et uudised on osa suuremast saatest ja üsna sageli laiendab sama teemat uudistele järgnev stuudiointervjuu.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Silver Kuusik, sünnikuupäev 21.04.1991, annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose "*Meditšiinitöötajate streigi kajastamine ETV uudistes*", mille juhendaja on Aune Unt,

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
  3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 27.05.2013